



ЧИНОВНИК



АРХИЈЕРЕЈСКОГ
СВЕШТЕНОСЛУЖЕЊА

Благословом
Његовог Преосвештенства
Господина Хризостома
Епископа жичког
отштампа се ова књига

**ЧИНОВНИК
Архијерејског
свештенослужења**

у 100 примерака,
2006. год.
у Врњачкој Бањи.

Приредио

Епископ жички Хризостом

Краљево * Манастир Жича
2006. г.





НА ВЕЧЕРЊИ

отворене главе, говори свештничке молитве

МОЛИТВА 1.

Господе сажаљиви и милостиви, дуготрпеливи и многомилостиви, чуј молитву нашу и послушај глас мольења нашег, учини на нама знамење на добро; упути нас на пут твој, да би смо ходили у истини твојој; развесели срца наша, да би смо се бојали светог имена твога, јер си Ти велик и твориш чудеса. Ти си једини Бог, и нема ти сличног међу боговима, Господе; силан у милости и благ у крепости, да би помагао и тешио и спасавао све који се уздају у свето име твоје.

**Јер Теби приличи свака слава,
част и поклоњење, Оцу и Сину и
Светоме Духу, сада и увек у векове
векова. Амин.**

МОЛИТВА 2.

Господе, немој нас у јарости твојој прекорити, нити нас у гњеву своме покарати, него поступи с нама по снисходљивости својој, лекару исцелитељу душа наших. Упути нас пристаништу волье твоје; просвети очи срдаца наших на познање истине твоје; и даруј нам миран и безгрешан остатак данашњега дана и свеколико време живота нашег, молитвама Свете Богородице и свих Светих твојих.

Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 3.

Господе Боже наш, опомени се нас грешних и непотребних слугу твојих, када призивамо свето и обожавано име твоје, и не постиди нас који очекујемо милост твоју, него нам, Господе, даруј све што иштемо за спасење, и удостоји нас да Те волимо, и да те се бојимо од свега срца нашега, и у свему творимо вољу твоју.

Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 4.

Ти кога Свете Силе неућутним песмама и непрестаним славословима величају, испуни уста наша хвале твоје, да бисмо величали свето име твоје, и дај

нам удела и наслеђе са свима који
Те се истински боје и држе запо-
вести твоје, молитвама Свете Бого-
родице и свих Светих твојих.

Јер теби приличи свака слава,
част и поклоњење, Оцу и Сину и
Светоме Духу, сада и увек и у ве-
кове векова векова. Амин.

МОЛИТВА 5.

Господе, Господе, Ти све држиш
на пречистом длану своме; Ти
све нас дуго трпиш, и тугујеш због
наших зала; опомени се милосрђа
свога и милости своје; посети
нас добротом својом и дај нам
да твојом благодатју и у остало
време данашњег дана избегнемо
различите замке нечестивога, и
благодатју Светога Духа твог са-
чувај живот наш безбедним од
искушења.

**Милошћу и човекољубљем једи-
нороднога Сина твога, са којим си
благословен, са Светим и благим и
животворним твојим Духом, сада
и увек и у векове векова. Амин.**

МОЛИТВА 6.

Боже велики и чудесни, Ти све
би сва управљаш неисказаном
добротом и обиљем промисла; Ти
си нам и овоземальска добра даро-
вао, и преко већ дарованих добара
јамчиш нам обећано Царство; Ти
си нам помогао да се и у проте-
кло време данашњега дана укло-
нимо од сваког зла; даруј нам да
и преостало време проведемо бес-
прекорно пред светом славом тво-
јом, славећи Тебе, јединог добrog и
човекољубивог Бога нашег.

Јер си Ти Бог наш, и Теби славу
узносимо, Оцу и Сину и Светоме

Духу, сада и увек и у векове века-
ва. Амин.

МОЛИТВА 7.

Боже велики и вишњи, Ти једини
имаш бесмртност; Ти живиш у
светлости неприступној; Ти си сву
твар премудрошћу саздао; Ти си
одвојио светлост од таме, и сунце
поставио да влада дању, а месец и
звезде да владају ноћу; Ти си удо-
стојио нас грешне да и овога часа са
исповешћу изађемо пред лице тво-
је и да Ти принесемо вечерње слав-
вословље; Ти сам, човекољубиви
Господе, учини да молитва наша
изађе као кадило пред лице твоје,
и прими је као мирис миомира;
подари нам мир ове вечери и ове
ноћи; обуци нас у оружје светло-
сти; избави нас од страха ноћног и
од свега оног што иде по тами: и дај
нам сан који си нам даровао ради

одмора немоћи наше, ослобођен од сваког сањарења ђаволског. О Владико, даваоче добра, да бисмо, прожети умилењем, и на постельјама нашим помињали ноћу име твоје, и просвећивани размишљањем о заповестима твојим, устали у радости душевној ради слављења доброте твоје, приносећи молитве и молења твоме милосрђу за грехе своје и свега народа твога, који милошћу посети, молитвама Свете Богородице.

Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

*Када се заврши јредиочешти (103) исалам, ђакон, изашавши северном страном и ставши на амвон, говори ову јекшенију:
У миру Господу се помолимо...*

МОЛИТВА ВХОДА

Увече, и ујутро, и у подне хвалимо, благосиљамо, благода-

римо и молимо се Теби, Владико свих и свега, човекољубиви Господе: управи молитву нашу као кадило преда Те, и не допусти да срца наша скрену у рђаве помисли, него нас избави од свих који лове душе наше, јер су очи наше уперене у Тебе, Господе, Господе, и у Тебе се надамо, немој нас посрамити, Боже наш.

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА ГЛАВОПРИКЛОЊЕЊА

Господе Боже наш, Ти си приклонио небеса и сишао ради спасења рода човечијега, погледај на слуге своје и на наслеђе своје, јер Теби страшноме и човекољубивоме Судији, твоје слуге приклонише главе и своје вратове сагнуше, не

очекујући од људи помоћи, него чекајући милост твоју и очекујући спасење твоје: сачувај их у свако време, и ове вечери, и наступајуће ноћи, од свакога непријатеља, од свакога противнога дејства ћаволског, и од сујетних помисли и злих сећања.

*На лишији по завршетку молитава које говори ђакон
Архијереј, возлас:*

Услиши нас, Боже, Спаситељу наш, Надо свих крајева земље и оних на мору далеко, и милостив, милостив буди, Владико, нама грешнима, и помилуј нас.

Јер си милостив и човекољубив Бог и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Заштим Архијереј: Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе своје Господу приклонимо.

Када сви приклоне главе, Архијереј се, гласно, моли:

Владико Многомилостиви, Господе Исусе Христе, Боже наш,

молитвама свепречисте Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије, силом часног и животворног Крста, застуништвом часних Небесних Сила бестелесних, молитвама часнога славнога Пророка, Претече и Крститеља Јована, светих славних и свехвалних Апостола, светих славних и добропобедних Мученика, преподобних и богоносних Отаца наших, светих Отаца наших и великих васељенских учитеља и светитеља: Василија Великога, Григорија Богослова и Јована Златоустога, светог оца нашег Николаја, Архиепископа мирликијског чудотворца, светих равноапостолних Методија и Кирила, учитеља словенских, светих српских просветитеља и учитеља: Симеона Мироточивог, светитеља: Саве, Арсенија, Максима, Василија и Петра, светих

праведних богоотаца Јоакима и Ане, и светога (*чији је храм и дан*), и свих Светих твојих, учини благопријатном молитву нашу, даруј нам опроштење сагрешења наших, закрили нас окриљем крила твојих, одагнај од нас сваког непријатеља и противника, умири живот наш, Господе, помилуј нас и свет твој, и спаси душе наше, као благ и човекољубив.

Тада ћојући Спаховне стихире, улазимо у храм.

Слава и сага: Богородичан.

Онда: Сада отпушташ..., Трисвето, Оче наш.

Возглас:

Јер је Твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И ми тројицу ћојемо тројицар празнику.

На тројицаремљеном, столу поставља се јећи хлебова и три сасуда: један најуњен јшеницом, други вином од љига лозе, а трећи уљем. Ђакон тројицу унаоколо окади ссто и Архијереја.

Архијереј узме један хлеб и њиме знаменује остале хлебове, говорећи, веома гласно, следећу молитву. Док говори: Сам благослови... гесницом указује на предложене хлебове, јшеницу вино и уље.

Господе Исусе Христе Боже наш, Ти си благословио пет

хлебова и наситио пет хиљада људи; Ти благослови и ове хлебове, пшеницу, вино и уље, и умножи их у граду овоме (*или* селу овоме, *или* светој обитељи овој), и у свему свету твоме, и верне који од њих окушају освети.

Јер Ти благосиљаш и освећујеш све и сва, Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин

И омаках: Нека је благословено име Господње од сада и до века (*птиштаваш*).

Затим говоримо, исалам 33: Благосиљаћу Господа у свако време... *све до стиха:* Богати осиромашише и огладнеше, а који траже Господа неће се лишити ни једнога добра.

А Архијереј ошишавши стане поред свеће двери, и по завршетку народу говори:

Благослов Господњи нека дође на вас, његовом благодаћу и човекољубљем, свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.



НА ЈУТРЕЊИ

Кад њочне чишћање: Слава на висини Богу... тријућ; Господе, отвори усне моје... двајућ и шеснаесталми.

МОЛИТВА 1.

Благодаримо Ти, Господе Боже наш, што си нас подигао са постельа наших и ставио у уста наша реч хвале, да би смо се клањали и призивали свето име твоје. И молимо се твојој доброти, коју си свагда показивао у нашем животу; и сада пошаљи помоћ твоју онима што стоје пред лицем свете славе твоје и очекују од Тебе обилну милост; и дај им, да служећи Теби свагда са страхом и љубављу, славе неисказану благост твоју.

Јер теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и

Светоме Духу, сада и увек у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 2.

Од ноћи јутрењује дух наш Теби, Боже наш, јер су заповести твоје светлост на земљи. Уразуми нас да у страху твоме правду и светињу творимо, јер Тебе славимо, истинитог Бога нашег. Приклони ухо твоје и услишиш нас, и помени, Господе, поименице све присутне који се с нама моле, и спаси их силом твојом. Благослови народ твој и посвети наслеђе твоје. Даруј мир свету твоме, цркви-ма твојим, свештеницима, и свему народу твоме.

Јер је благословено и прослављено свечасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 3.

Од ноћи јутрењује дух наш к Теби, Боже, јер су заповести твоје светлост. Научи нас, Боже, правди твојој, заповестима твојим и наредбама твојим. Просвети очи ума нашег, да не бисмо заспали у гресима на смрт. Одагнај сваки мрак из срдаца наших. Даруј нам сунце правде, и печатом твога Светога Духа сачувај живот наш беспрекорним. Управи стопе наше на пут мира. Дај нам да у радости угледамо јутро и дан, да бисмо Ти узносили јутарње молитве.

Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 4.

Владару Боже свети и несхватаљиви, Ти си рекао светлости да засија из таме; Ти си нас одморио у ноћном сну, и подигао нас на славословље и молитву твоје доброте, побуђиван својим милосрђем прими сада нас који Ти се клањамо и по својој моћи ти благодаримо, и даруј нам све што иштемо за спасење; учини нас синовима светлости и дана и наследницима вечних добара твојих. У великој доброти својој, Господе, сети се и свега народа свога, овде присутних који се моле са нама, и све браће наше која су на земљи, на мору, на сваком месту владавине твоје, којима је потребно твоје човекољубље и помоћ, и свима даруј велику милост твоју, да бисмо, спасени душом и телом, сва-

гда смело славили чудесно и благословено име твоје.

Јер си Бог милости, доброте и човекољубља, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.
Амин.

МОЛИТВА 5.

Pизнишо добара, непресушни изворе, Оче свети чудотворни, свемоћни и Сведржитељу, Теби се сви клањамо и Теби се молимо, призывајући твоју милост и твоју доброту у помоћ и заштиту нашој смерности: помени, Господе, слуге твоје; прими од свих нас јутарње молитве као кадило пред Тобом, и ниједнога од нас не учини ништавним него нас све снабди добротом твојом. Помени, Господе, оне што бдију и поју у славу твоју и **Јединородног Сина твог и Бога**

нашег, и Светог Духа твог, буди им помоћник и заштитник, прими њихове молитве у наднебески и духовни твој жртвеник.

Јер си Ти Бог наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове века. Амин.

МОЛИТВА 6.

Благодаримо Ти, Господе Боже спасења наших, јер све чиниш на добробит живота нашег, да сва- гда гледамо у Тебе, Спаситеља и добротвора душа наших, јер си нас веома одморио током прошле ноћи, и подигао нас са постельја наших, и довео на поклоњење часном име- ну твоме. Стога Те, Господе, моли- мо: дај нам благодат и силу, да се удостојимо певати Теби разумно и молити се непрестано у страху и трепету градећи своје спасење

заузимањем Христа твога. Помени, Господе, и оне што ноћу вапију Теби, услиши их и помилуј, и сатри под ноге њихове невидљиве и ратоборне непријатеље.

Јер си Ти цар мира и Спас душа наших, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада у увек и у векове. Амин.

МОЛИТВА 7.

Боже и Оче Господа нашега Иисуса Христа, Ти си нас подигао са постельа наших и сабрао нас у време молитве, дај нам благодат да отворимо уста своја, и прими наша благодарења по моћи нашој, и научи нас наредбама твојим, јер не знамо како треба да се молимо ако нас Ти, Господе, не упутиш Духом твојим Светим. Стога Ти се молимо: ако што до овога часа сагрешисмо, речју, или делом,

или мишљу, вольно или невольно,
Ти разреши, отпусти, опрости. Јер
ако на безакоња будеш гледао, Гос-
поде, Господе, ко ће опстати? Јер
је у Тебе избављење; Ти си једини
свет, силни помоћник, заштитник
живота нашег, и Ти си свагдања
песма наша.

**Нека је благословена и просла-
вљена моћ царства твога, Оца и
Сина и Светога Духа, сада и увек
и у векове векова. Амин.**

МОЛИТВА 8.

Господе Боже наш, Ти си ода-
гнао дремежну тромост од нас
и сазвао нас светим позивом да и
ноћу пружамо к Теби руке наше и
одајемо ти хвалу за одлуке правде
твоје: прими молбе наше, мольења,
исповести, ноћна богослужења; и
даруј нам, Боже, веру непостид-
ну, наду поуздану, љубав нелице-

мерну; благослови наше одласке и доласке, поступке, дела, речи, мисли; и дај нам да достигнемо почетак дана, хвалећи, певајући, благосиљајући благост твоје неисказане доброте.

Јер је благословено свето име твоје, и прослављено царство твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 9.

Запали у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлос твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели твоје јеванђелске проповеди. Усади у нас и страх твојих блажених заповести, да бисмо, победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно.

Јер си Ти просветљење душа и тела наших, Христе Боже, и Теби славу узносимо Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 10.

Господе Боже наш, Ти си људима подарио отпуштење грехова кроз покајање, и показао нам покајање пророка Давида као пример сазнања и исповедања грехова и опроштаја. Ти сам, Владико, по великој милости својој помилуј нас пале у многе и велике грехе, и по обиљу доброте твоје очисти безакоња наша, јер Теби сагрешисмо, Господе, Теби који знаш скривености срца људског и једини имаш власт отпуштати грехе; срце чисто саздавши у нама, и Духом владајачким утврдивши нас, и радост спасења твога казавши нам, не

одбаци нас од лица твога него као благ и човекољубив дај нам да Ти све до последењег даха свог приносимо жртву правде и принос на светим жртвеницима твојим.

Милошћу и добротом и човекољубљем јединородног Сина твога, са којим си благословен, са светим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 11.

Боже, Боже наш, Ти си вольом својом створио Умне и Словесне Силе; Тебе молимо и преклињемо: прими наше свесрдно славословље са свима твојим створењима, и узврати богатим даровима доброте твоје, јер Теби се преклања свако колено оних који су на небу и на земљи и под земљом, и свака твар и створење велича

несхватљиву силу твоју, јер си Ти једини Бог истинит и многомилостив.

Јер Тебе славе све Силе Небеске, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

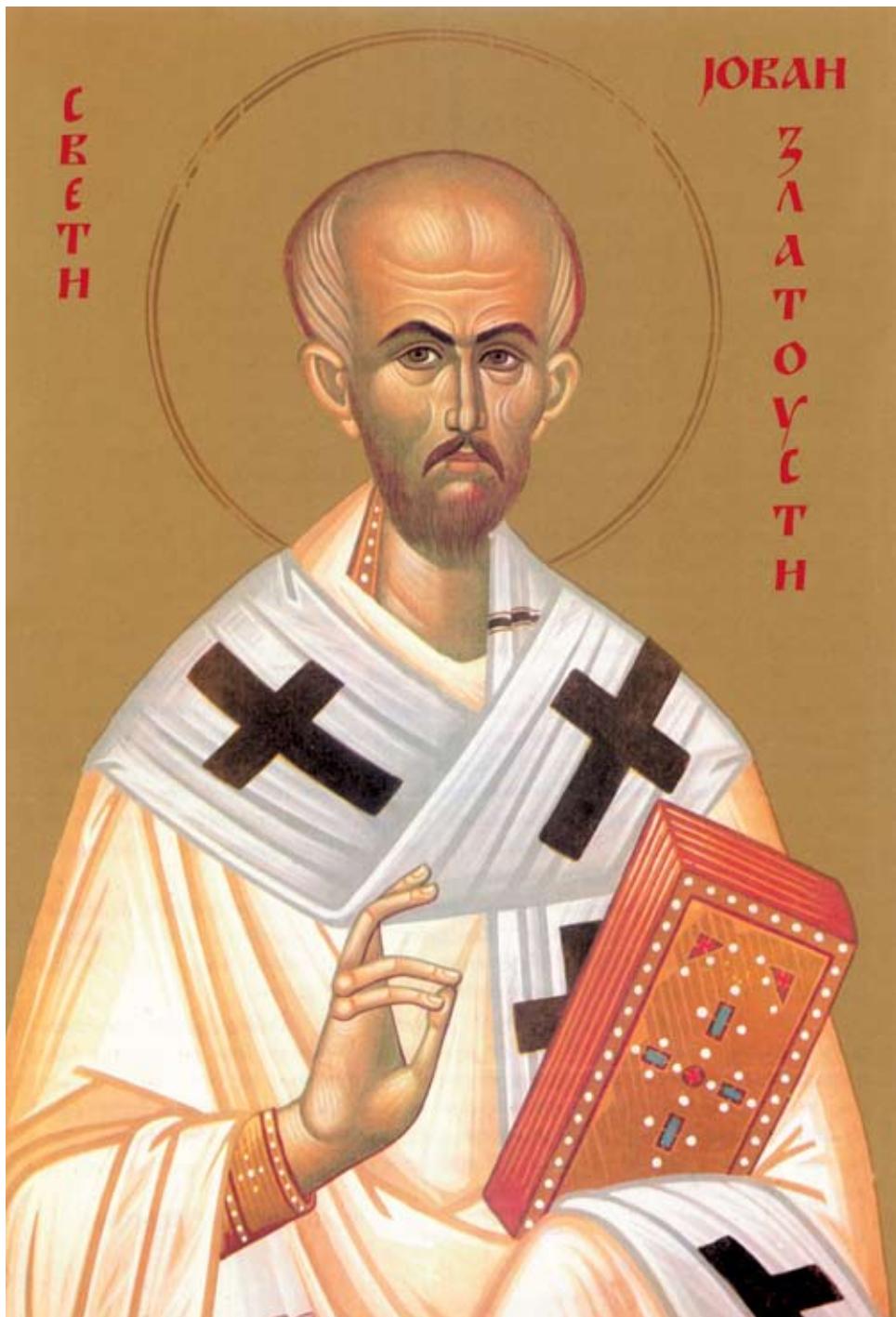
МОЛИТВА 12.

Славимо, хвалимо, благосиљамо и благодаримо Теби, Боже отаца наших, што си уклонио таму ноћи и опет нам показао светлост дана. Но преклињемо твоју доброту: очисти грехе наше, и прими молење наше, по великому милосрђу твом, јер прибегавамо Теби милостивом и свемоћном Богу; нека сине у срцима нашим истинско Сунце Правде, просвети ум наш и чувства сва сачувај; да бисмо, као по дану честито ходећи путем заповести твојих, достигли, у живот

**вечни, јер је у Теби извор живота,
и удостојили се наслаживања не-
приступне светлости твоје.**

**Јер си ти Бог наш и Теби славу
узносимо, Оцу и Сину и Светоме
Духу, сада и увек и у векове веко-
ва. Амин.**





СВЕТН

ЈОВАН

ЗЛАТОУСТН

Светог Јована Златоуста



**БОЖАНСТВЕНА
ЛИТУРГИЈА**

**СВЕТОГА ОЦА НАШЕГА
ЈОВАНА ЗЛАТОУСТА,
АРХИЕПИСКОПА
КОНСТАНТИНОПОЉСКОГ**

(АРХИЈЕРЕЈСКОГ СЛУЖЕЊА)

ПОРЕДАК

СВЕШТЕНЕ И БОЖАНСТВЕНЕ ЛИТУРГИЈЕ СВЕТОГА ОЦА НАШЕГА ЈОВАНА ЗЛАТОУСТА

Презвишери одређени за служење, добивши blažoslov od Архијереја, узму време и обуку се. Обично најмлађи проскомидише до доласка Архијереја у храм.

Пред улазак Архијереја у храм (отворе се царске двери), сви свештенослужиштељи долазе да га дочекају. Старији стапају до улазних врати. Кад Архијереј обуче манџију најстарији му прега крсом, а ђакон га кади, иевајући: Достојно..., (или ирмос првничка). Онда улазе у храм, млађи најпре, а за свима Архијереј који blažosiljaјући народ, говори шико:

Јми ћу у дом твој, поклонићу се
са страхом храму твоме све-
томе. Господе, води ме правдом
твојом; ради непријатеља мојих
исправи пред Тобом пут мој, јер у
устима њиховим нема истине, срце
им је сујетно, гроб отворен грло
њихово, језицима својим обмању-
ју. Суди им, Боже; нека одступе
од замисли својих; одбаци их због
многог безбожништва њиховог,

јер Те љуто огорчише, Господе.
Нека се веселе сви који се узда-
ју у Тебе, нека се вавек радују; и
уселићеш се у њих, и хвалиће се
Тобом сви који љубе име твоје, јер
ћеш Ти благословити праведника,
Господе, као што си нас овенчао
оружјем благовољења твога.

*Стигавши до солеје превићери улазе у олтар на јужне и севе-
рне двери, Архијереј, дошавши прец ћарске двери олтара, стапа-
не на орлец и начинивши три поклона, са ђаконом узима време:*

Ђакон: Благослови Преосвештени, владико.

Архијереј:

Благословен Бог наш, свагда,
сада и увек и у векове векова.

Ђакон: Амин.

Архијереј:

Царе небески, Утешитељу,
Душе Истине, који си свуда и
све испуњаваш, Ризници добара и
Даваоче живота, дођи и усели се у
нас и очисти нас од сваке нечистоте
и спаси, Благи, душе наше.

Ђакон: Свети Боже, свети Крепки, свети Бесмртни, помилуј нас.
(*шриш*)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова.
Амин.

Пресвета Тројица, помилуј нас; Господе, очисти грехе наше;
Владико, оправди безакоња наша; Свети, посети и исцели немоћи
наше, имена твога ради.

Господе, помилуј. (*щриш ји*)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова.

Амин.

Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Архијереј:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Вакон: Амин.

Архијереј:

Помилуј нас, Господе, помилуј нас, јер ми грешници, немајући никаквог оправдања, приносимо Теби као Владици ову молитву: помилуј нас.

Вакон: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу.

Архијереј:

Господе, помилуј нас, јер се у Тебе уздамо; не гњеви се јако на нас, нити помињи безакоња наша, но и сада као милостив погледај и избави нас од непријатеља наших: јер си Ти Бог наш, и ми народ твој, сви смо дело руку твојих, и име твоје призивамо.

Бакон: И сада и увек и у векове векова. Амин.

Архијереј:

**Отвори нам двери милосрђа,
благословена Богородице, да не
пропаднемо ми који се у Тебе
надамо, но да се Тобом избавимо
од беда, јер си Ти спасење рода
хришћанскога.**

*Архијереј шага, прашавши икони Господа нашеј Исуса Христуа,
која се налази на десној страни, и учинивши поклон, говори:*

**Клањамо се пречистоме лику
твоме, Благи, молећи опроштај
сагрешења наших, Христе Боже,
јер си добровољно благоволео да
телом узиђеш на крст, да би оне
које си саздао избавио од ро-
бовања врагу. Стога Ти благодара-
но кличемо: радошћу си испунио
све, Спаситељу наш, који си дошао
да спасеш свет.**

И целива свету икону. Онда иде на леву страну, прег икону Богоматере, и начинивши поклон, говори:

**Богородице, Ти си извор милосрђа, удостоји нас сминости: по-
гледај на народ који сагреши,**

покажи као увек моћ своју, јер уздајући се у Тебе, ми Ти, као некада Гаврило, Архистратиг Бес-тесних сила, кличемо: радуј се.

И целива икону.

Појци џак, нейресашто поју: Достојно јест...

*Архијереј оглази на средину, џред свеће двери олтара, окренућ
јрема истоку и приклонивши главу, моли се говорећи:*

Господе пружи руку своју са висине светога станишта свога, и укрепи ме за предстојећу службу твоју, да неосуђено представши страшноме Престолу твоме, извршим бескрвно свештенодејство. Јер је твоја сила и слава у векове векова. Амин.

И усјравивши се, окреће се народу, узлази на амвон благосиља народ крстом, држећи у левој руци жезал.

Тад појци са слаткотојањем поју:

Тон деспотин ке Архијереја имон Кирије филате. Ис полла ети Деспота! Ис полла ети Деспота! Ис полла ети Деспота!

Ђакон говори: Свештеници изиђите.

И појакони или чтечеви џак, доносе џред Архијереја, архијерејске одежде, а они који ће облачићи Архијереја, узимају од Архијереја жезал, архијерејску панакамилавку и манџију и горњу манџију. Архијереј Панаѓију и најрсни крст сставља на икону коју исјред њега држи један превиштер. Тад појци ошточињу појаш: Цар небески... И појакони или чтечеви узимају пријремљене архијерејске одежде и у савршеном реду приносе стихар и облаче Архијереја.

Онда ђакон кади говорећи: Господу се помолимо.

Па онда разговетним гласом говори:

Зарадоваће се душа твоја у Господу, јер те обуче у ризу спасења и одећом весеља одену те, као женику метнути венац, и као невесту украси те красотом.

Архијереј благосиља стихар ћелива га, и појакони или чичеви облаче Архијереја.

Ђакон лагано говори молишве како би ови имали времена за уредно облачење. Зашим чичеви приносе Архијереју ешишрахиль, а ђакон кади, говорећи:

Благословен Бог, који излива благодат своју на архијереје своје, као миро на главу, које се слива на браду, браду Аронову, које се слива на скут од хаљине његове.

Благословивши, Архијереј ћелива ешишрахиль, који му стављају на врат.

За набедреник говори:

Опаши мач твој око бедара својих, Силни, красотом својом и добром својом; и шири се и успевај и царуј ради истине, кротости и правде, и водићи те дивно десница твоја, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин

За појас испо чине. Архијереј крстолико благосиља, па ћелива појас којим га опасују док ђакон говори:

Благословен Бог који те опасује силом и учини беспрекорним пут твој, који ти укрепљује ноге као јелену и на висину те поставља.

Ђакон, па, кадећи говори: Господу се, помолимо.

Архијереј благосиља десну наруквицу а ђакон говори:

Десница твоја, Господе, прослави се у сили; десна рука твоја Господе, сруши непријатеље, и обиљем славе своје сатро си противнике.

За леву наруквицу ђакон говори:

Руке Господње створише те и саздаше те, уразумише те и научиће те заповестима Његовим.

За сакос говори:

Архијереји Твоји Господе обући ће се у правду и преподобни Твоји обрадоваће се радошћу свагда сада и увек и у векове векова.

За омофор говори:

На раме Христе заблуделу узевши природу, узнео си се и привео је Богу и Оцу, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

За најрсни крст:

Ако ко хоће да иде за мном нека се одрече себе, рече Господ, и узме крест свој и иде замном, свагда сада и увек и у векове векова. Амин.

За енколпцион (Панаѓију):

Срце чисто саздаће у теби Бог и Дух прав обновиће у утроби твојој свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Ако Архијереј као поглавар помесне цркве носи две панагије онда за другу панагију говори:

Да искаже срце твоје реч благу, говорићеш дела твоја цару свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

За мишру говори:

Положи Господе на главу твоју венац од драгог камења, живот си тражио и даће ти дуг живот свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакони стају уред, настрам Архијереја, те примиши ог чтечева триклију и дикирију, окренути врема Архијереју, говоре ћасно:

Тако да се светли светлост твоја пред људима, да виде добра дела твоја, и прославе Оца нашег који је на небесима свагда, сада и увек и у векове векова.

Затим ђакони гају Архијереју триклију и дикирију, а поју и поју:

Тон деспотин ке Архијереја имон Кирије филате, ис полла ети Деспота, ис полла ети Деспота, ис полла ети Деспота.

А Архијереј, крсто нико благосиља триклијом и дикиријом, време истоку, западу, југу и северу.

После шоѓа гаје триклију и дикирију и пођаконима а ови целивају руке Архијереју.

(Ако није хирофесија чтеџа, појца или ипођакона, ипођакони приносе лахан са ибrikом, поливају Архијереју руке а он их умива. Ако буде рукопроизвигаство у чин чтеџа или ипођакона онда рукопроизвигени приноси лахан по производсству.)

После овога Архијереј с уздигнутим рукама говори:

Царе небески, Утешитељу, Душше Истине, који си свуда и све испуњаваш, Ризници добара и Даваоче живота, дођи и усели се у нас и очисти нас од сваке нечистоте и спаси, Благи, душе наше.

Ђакон:

Слава на висинама Богу, и на земљи мир, међу људима добра воља (двајућ).

Господе, отвори усне моје, и уста ће моја објавити хвалу твоју (једанућ).

Тада ђакони, приклањају главу а најстарији ђакон говори:

Време је да се служи Господу, Преосвештени Владико, благослови.

Архијереј, обема рукама крсштоловко благосиљајући, говори:

Благословен Бог наш, свагда, сада и увек и у векове векова.

Док ђакон одговара: Амин.

Онда ђакон оићеши говори:

Помоли се за нас, Преосвештени владико.

Архијереј поново благосиља:

Да управи Господ кораке ваше.

Оићеши ђакон говори: Помени нас, Преосвештени Владико.

А Архијереј благосиља говорећи:

Да вас помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова.

И сви служаши одговарају: Амин.

Заштим превишићери и ђакони целивају руке Архијереју и клањајући се оглазе.

Тада се први превишићер поклони Архијереју огласи у свећи олтар на јужна врати.



Ђакон оде прег свеће двери и почиње:

Благослови владико.

Превишићер узме обема рукама свештено Јеванђеље и мало подигавши га, чинећи знак крста, говори:

Благословено царство Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Заштим, осставља свеће Јеванђеље на свећу Тријезу и поклони се Архијереју. Архијереј онда седне.

Ђакон говори Мирну (Велику) јекшенију:

Архијереј чишћа молишве:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебљивост светих Божијих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божијим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За најсветијег патријарха (*или* високо-преосвештенога митрополита, *или* преосвештеног епископа) нашег (*име*), за часно презвитерство, у Христу ђаконство, за сав клир и верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и хриштольубиви род наш и за православе хришћане, да им Господ Бог помогне и да одоле сваком непријатељу и противнику,

Господу се помолимо.

За овај град (*или:* за ово село; *или:* за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који вером живе у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

**Боже, Боже, наш,
који си послао
Небесни Хлеб, храну
целоме свету,
Господа нашега и
Бога Иисуса Христа,
Спаситеља и Избавитеља и Добротвора,
који нас благосиља и освећује: Ти Сам благослови ово Предложение и прими га у свој наднебесни Жртвеник. Помени као благ и човекољубив оне који га принесоше, и нас неосуђене сачувај у свештенодејству божанствених Тајни твојих.**

За благорастворење ваздуха,
за изобиље плодова земаљских
и времена мирна, Господу се по-
молимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике,
болеснике, паћенике и сужње, и
за њихово спасење, Господу се
помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље,
гњева, опасности и нужде, Гос-
поду се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и
сачувај нас, Боже, благодаћу тво-
јом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту,
преблагословену, славну
Владичицу нашу Богородицу и
Приснодјеву Марију са свима
Светима, сами себе и једни друге
и свак живот свој Христу Богу
предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Молишва, јервог антифона:

Господе Боже наш, чија је моћ
недосежна и слава несхва-
тљива, чија је милост неизмерна и
човекољубље неисказано, Ти Сам,
Владико, по своме милосрђу, по-
гледај на нас и на овај свети храм,
и покажи на нама и на овима који
се с нама моле, твоју богату ми-
лост и доброту.

Јер се свети и
прославља пре-
часно и величан-
ствено име тво-
је Оца и Сина и
Светога Духа,
сада и увек и у
векове векова.
Амин.

Презвићер који је отиочео Литургију говори возглас:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Поштом се окрене и поклони Архијереју.

Народ: Амин.

Онда се ђакон окрене и поклони Архијереју, а обе њевнице наизменично тоју изобразишељни (102) ћасалам или антифон. После овога други ђакон се поклони Архијереју, и ставши на уобичајено место, говори:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христ Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Тада се други презвићер поклони Архијереју и иде кроз северне двери, у свећи олтар, а Архијереј чишћа ову молитву:

Господе Боже наш, спаси народ свој и благослови наслеђе своје; сачувај пуноћу Цркве своје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо.

Презвићер у олтару говори возлас:

Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

А тојци, обе њевнице, ојећ наизменично њевају други изобразишељни (145) ћасалам или антифон и на крају Јединородни Сине... Затим се трећи ђакон поклања Архијереју и говори јекшењију:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Трећи ћрезвићер, пошто се пооклони Архијереју, иде у свети олтар кроз јужне двери.

Архијереј чишћа молитву:

Ти си нам даровао ове заједничке и сагласне молитве; Ти си и двојици или тројици, који се сложе у име твоје, обећао да даш оно за што се узмоле; Ти Сам и сада испуни на корист молбе слугу твојих, дајући нам у садањем веку познање истине твоје, а у будућем дарујући нам живот вечни.

Презвићер у олтару говори возглас:

Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Затим, појди обеју ћевнице поју Блажена или трећи аплифон по устаљеном реду. Ђакони прилазе те се заједнички клањају. Тад ослали ћрезвићери који стоје на солеји, једни с десне а други с леве стране, чине пооклон Архијереју и улазе у свети олтар, сваки на двери своје стране. (Нико у присуству Архијереја не може да уђе средином, на царске двери, осим када сви улазе на малом и великим входу, и после заамвоне молитве.) Кад се почиње појасти: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу... ћрви ћрезвићер, даје ђакону свешто Јеванђеље, а Архијереј устани (ако буде рукопроизводство архимандрита, игумана или ћрквијрезвићера не устаје докле, најдрукопроизвођеним не почиње да говори молитву), а ђакони с кадионицама, којима прешахде и пођакони или чичеви са триклиријом и дикиријом, излазе из светог олтара. Ђакон, обема рукама, појожно носи свештено

Јеванђеље. Презвићери иду за њим ше стану, ио чину, с десне и леве стране Архијереја, па сви, као и Архијереј приклоне главу.

Ђакон говори тихо, колико да чује само Архијереј, Господу се помолимо.

Архијереј говори тихо молитву входа:

Владико Господе, Боже наш,
који си на небесима установио чинове и војске Анђела и Архангела, да служе слави твојој, учини да са нашим входом буде вход светих Анђела, који с нама служе и с нама славослове твоју благост.

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда подигне главу, а ђакон, десном руком држећи орап покажује на исток, говори тихо:

Благослови, Преосвештени владико, свети Вход.

Архијереј једном руком благосиља према истоку, говорећи:

Благословен Вход Светих твојих, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим Архијереј целива свећо Јеванђеље, придржавајући га десном руком коју ђакон целива. Ђакон се окрене лицем према истоку, уздизе свећо Јеванђеље, мало закрштајући њиме, и говори:

Премудрост, смерно стојмо!

Архијереј јрихва ја десном руком штрикирију, а левом дикирију и са саслужујућим ђрезвишерима и ђаконима тоје лађано:

Ходите поклонимо се... а кад зајева:

И припаднимо Христу... Архијереј и ослали, љубожно ђриклињају ѡлаве, тојући: Спаси нас, Сине Божји, васкрсли и мртвих, (ако је празник свешто: Дивни у Светима), који ти ћевамо: Алилуја.

Архијереј благосиља ђрикиријом и дикиријом, љрема испоку, зајим, љрема зајаду, јуђу и северу. Улазећи ћак, лађано и тихо у свећи олтар ђридржаван ћод руке двојицом ђрезвишера. Ђакони ћак који иду најпре, каде свећо Јеванђеље. Ђакони улазе на царске двери свешто олтара, и ћrimaju ћod Архијереја ђрикирију и дикирију, а Архијереј ћриликом уласка у олтар ђовори:

Ући ћу у дом твој, поклонићу се
са страхом храму твоме свете-
томе. Господе, води ме правдом
твојом; ради непријатеља мојих
исправи пред Тобом пут мој, јер у
устима њиховим нема истине, срце
им је сујетно, гроб отворен грло
њихово, језицима својим обмању-
ју. Суди им, Боже; нека одступе
од замисли својих; одбаци их због
многог безбожништва њиховог,
јер Те љуто огорчише, Господе.
Нека се веселе сви који се узда-
ју у Тебе, нека се вавек радују; и
уселићеш се у њих, и хвалиће се
Тобом сви који љубе име твоје, јер

ћеш Ти благословити праведника, Господе, као што си нас овенчао оружјем благовољења твога.

*Ушавши у олтар Архијереј целива свешту Тријезу и примиши
кадионицу кади унаоколо свешту Тријезу, Предложење и сав ол-
тар, држећи у левој руци жезал, појући тројар. Затим излази
пред свеште двери, кади икону Господа Христоса, Пресвете Бого-
родице, и народ. Када се враћи у олтар, стаје пред свешту Тријезу
кади све оне који су у олтару. Тад појуци за ћевниџом поју осстале
убичајене тројаре и кондаке по устаљеном редоследу. Када се
заврши појање предоследњег кондака, Архијереј стоји пред све-
ћтом Трезом, гледајући ка народу, а Ђакон, изишавши из олтара
стане до светих двери, са стране, и држећи орар са три прсташа,
мало уздигне руку говорећи: Господе спаси благочестиве, а Архијереј
испошто оштоји. Онда се, пред свећом Тријезом, поставља пријремље-
на столица, да Архијереј седне гледајући према народу, а Ђакони
говоре народу мноћолешије са трикиријом и дикиријом:*

*Благоверном и христољубивом православном роду нашем, подај
Господе дуг и миран живот, здравље и спасење, победу над непри-
јатељима, успех у сваком добру, и сачувај га на многе године!*

*Архијереј устаје, гледајући ка народу, и обема рукама благо-
сиља.*

Појуци поју: Многаја љета!

Ђакон говори Патријарху мноћолешије:

*Најсветијем и високодостојном, Господину (*име*), милошћу
Божијом православном Архиепископу пећком, Митрополиту бе-
оградско-карловачком и Патријарху српском - многе године!*

Или:

*Преосвештеном и високодостојном, Господину (*име*), милошћу
Божијом православном Епископу (*назив епископске катедре*), –
многе годне!*

*Ђакони дају Архијереју трикирију и дикирију који са њима бла-
госиља народ, а појуци поју:*

Ис полла ети Деспота!

*И Архијереј са предстојећим саслужиштвима поје последњи
кондак.*

После овога, говори Ђакон:

Господу се помолимо.

Архијереј:

Боже Свети, који у Светима по-
чиваш, Тебе трисветим гла-
сом певају Серафими и славослове
Херувими, и Теби се клањају све
Небеске Силе; Ти си све из небића
у биће привео; Ти си саздао човека
по слици и прилици својој и сваким
га својим даром украсио; Ти дајеш
мудрост и разум ономе који те мо-
ли, и не презиреш грешника, него
си за спасење одредио покајање;
Ти си удостојио нас, смирене и не-
достојне слуге твоје, да и у овоме
часу стојимо пред славом светог
Жртвеника твог и да Ти приносимо
дужно поклоњење и славословље:
Ти Сам, Владико, прими Трисвету
песму и из уста нас грешних, и по-
сети нас благошћу својом; опрости
нам свако сагрешење хотимично
и нехотично; освети душе наше и
тела, и дај нам да Ти у светости

служимо у све дане живота свога молитвама Свете Богородице и свих Светих, који ти од памтивека угодише.

Ђакон:

Благослови Преосвештени владико, време Трисветога.

Архијереј: Јер си свет, Боже наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек.

А ћакон, на дверима, са ћирилице претпостављајући оправдану, се ће се обратити народу, и говори:

И у векове векова.

Појци џоју: Амин, *ће огмах џоју:* Свети Боже, свети Крепки, свети Бесмртни, помилуј нас (*двајући*), а за ћим олтар (*један јући*), ћри чему се даје Архијереју дикирија. Онда ојећи џојци (*један јући*), па олтар (*један јући*), ћри чему се даје Архијереју ћрикирија.

Саг џојци:

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу и сада и увек и у векове векова. Амин. Свети Бесмртни, помилуј нас.

Па олтар: Свети Боже.

Архијереј: Господе, Господе, погледај са неба и види и посети виноград овај и утврди га, који засади десница Твоја.

Олтар: Свети Крепки.

Архијереј: Господе, Господе, погледај са неба и види и посети виноград овај и утврди га, који засади десница Твоја.

Олтар: Свети Бесмртни.

Архијереј: Господе, Господе, погледај са неба и види и посети виноград овај и утврди га, који засади десница Твоја.

Олтар: Помилуј нас.

Народ: Свети Боже, свети Крепки, свети Бесмртни, помилуј нас.

Ђакон говори:

Заповеди, Преосвештени владико.

Архијереј одговара: Благословен који долази у име Господње.

Ђакон држи десном руком орап, и показује горње месно:

Благослови, Преосвештени владико горњи престо.

Архијереј говори: Благословен си на престолу славе царства твога, Ти који седиш на Херувимима, свагда, сада и увек и у векове векова.

АМИН.

И узлази на горње месно, ја стане окренући ка народу. Одређени чтец узима благослов од Архијереја, оглази на средину цркве, и стаје на стапеницу амвона и држећи зашворен Апостол, чини поклон. Ђакон, са двери склонејући ка чтецу држи орап, показује према чтецу, говори: Пазимо.

Архијереј: Мир свима.

Чтец: И духу твоме.

Онда иђојакони скину са Архијереја велики омофор. Архијереј седне на горње месно, и благосиља да сви превишири, који стоје с обе његове стране седну.

Ђакон: Премудрост.

Чтец: Прокимен, исалам Давидов...

И тојци тоју прокимен апостола то гласу дошично гдана, а ако и свешти има апостол, онда говори и прокимен његовог апостола, ја чиша и његов апостол.

Зашим, ђакон: Премудрост, а чтец, наслов апостола.

Ђакон: Пазимо!

Тада чшец, веома гласно и свечано чића апостол, ио чијем завршешку, говори Архијереј: Мир теби. Чшец: И духу твоме. Ђакон: Премудрост. Чшец: Алилуја (*тријућ*). И тојци тоју: Алилуја (*тријућ*), а чшец чића стихове Алилујарија, а тојци на сваки стих тоју: Алилуја (*тријућ*), и на крају чшец поклонивши се, оглази. Док се чића Апостол, ђакон прими кадионицу, други ђакон држи шамјан, те оглазе ка Архијереју, који ставља шамјан у кадионицу, говорећи молитву када:

Кадило Ти приносимо, Христе Боже, на мирис миомира духовнога; примивши га у наднебесни свој Жртвеник, ниспошљи нам благодат Пресветога твојега Духа.

Ђакон прими вши благослов од Архијереја, када се почне певати Алилуја кади унаоколо свешту Тријезу, Предложене, Архијереја, превештере и све олтар. Онда излази прег свете двери, кади икону Господа Христу и Пресвете Богородице, иконосас, певнице и све народ.

Архијереју, који стоји на горњем месиру, један од ђакона говори: Господу се помолимо.

Архијереј чића молитву прег свеће Јеванђеље:

Запали у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлост твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели твоје јеванђељске проповеди. Усади у нас и страх твојих блажених заповести, да бисмо, победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно. Јер си Ти просветљење душа и тела наших, Христе Боже наш, и Теби славу

узносимо, са беспочетним твојим Оцем и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Амин.

Ђакон јредавши кадионицу, њрилази свећој Тријези ће њримивши свећо Јеванђеље ог најстаријег њрезвићера, њрилази Архијереју, и њриклонивши главу, држећи свећо Јеванђеље, говори:

Благослови Преосвештени владико, благовеститеља светог Апостола и Јеванђелисте (*име Јеванђелисте чије се Јеванђеље чиша*).

Архијереј, њолаже своју десницу на главу ђакона, и осенивши га крсним знаком, говори:

Бог, молитвама светог славног Апостола и Јеванђелисте (*име*), да теби, благовеститељу, да реч с великом силом на испуњење Јеванђеља љубљеног Сина његова, Господа нашег Исуса Христа.

А ђакон говори: Амин, чини њоклон и ћеливавши руку Архијереја оглази. Њему њрећходе два ићођакона: један носећи щрикирију, а други дикирију. За њима идје ђакон, који носи свећо Јеванђеље, и узлази на амвон. Ићођакони с щрикиријом и дикиријом стаје један, с десне, а други са леве стране налоња са којећ се чиша Јеванђеље. Онда један ђакон у олтару, стапаје њред свеће двери, окренућ народу, говори:

Премудрост, смерно стојмо; чујмо свето Јеванђеље, ћа стаје на указаном месству, крај царских двери, с десне стране, а Архијереј стајећи на горњем месту, благосиља рукама, говорећи:

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

*Ђакон: Читање из светог Јеванђеља по (*име Јеванђелисте*).*

Народ: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Други ђакон из свећој олтара, говори:

Пазимо.

(За време чишања свећој Јеванђеља, Архијереј не скида мишру).

Ђакон чиша свећо Јеванђеље лагано и јасно, како би сви њрисућни

могли чути. Ако се њразнује и свећи, онда чија и Јеванђеље свештог.

По завршетку Јеванђеља, Архијереј говори:

Мир теби, благовеститељу.

Појци њоју: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Архијереј силази са горњег месета и придржавање ћог руке својицом и резвићера вођен до царских двери, прими свећи Јеванђеље, целива и даје га најстаријем резвићеру који га поставља са горње стране свеће Тријезе, повише апстиминса.

Тада Архијереј поучава народ.

После ћротоведи, Архијереј прими шрикирију и дикирију, те ћо обичају, благосиља народ.

Појци њоју: Исполна ети деспота!

После њога Архијереј улази у свећи олтар, благосиљајући све који су у њему, и предаје шрикирију и дикирију.

Ђакон изишавши на северне двери, стаје на амвон и говори јекленију:

Рецимо сви из све душе, и од свега ума свога, рецимо.

Народ: Господе помилуј.

Господе Сведржитељу, Боже отаца наших, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе помилуј.

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе помилуј. (шришум)

Још се молимо за благоверни христољубиви род наш и за све православе хришћане.

Народ: Господе Помилуј. (шришум)

Још се молимо за најсветијега патријарха (или високо-преосвећеног митрополита, или преосвећеног епископа) нашег (име), и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе, помилуј. (шришум)

Још се молимо за браћу нашу нашу, свештенike, ђаконе, и за сву у Христу братство наше.

(Ако је манастир: Још се молимо за настојатеља ове свете обитељи (име), и за сву у Христу братство његово)

Народ: Господе, помилуј. (шришум)

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве цареве и благоверне царице, за осниваче овог светог храма (ако је манастир: свете обитељи ове), и за све до сада преминуле православне оце и браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе, помилуј. (шришум)

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овом, за оне који се труде, који певају, и за присутни народ, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Народ: Господе, помилуј. (*шришум*)

Молишва усрдног молења:

Господе, Боже наш, прими ово усрдно молење од слугу твојих и помилуј нас по обиљу милости твоје, и ниспошљи милосрђе твоје на нас и на сав народ твој који очекује од Тебе богату милост.

Архијереј возглас:

Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

(Јекшијена за упокојене:

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј. (*шришум*)

Још се молимо за упокојење душа уснулих слугу Божјих (имена), и да им се опрости сваки грех вольни и невольни.

Народ: Господе, помилуј. (*шришум*)

Да Господ Бог наш настани душе њихове где праведници почивају.

Народ: Господе, помилуј. (*шришум*)

Милост Божију, Царство небеско, и оправштај грехова њихових молимо од Христа, бесмртнога Цара и Бога нашега.

Народ: Подай, Господе.

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Архијереј:

Боже духовна и свакога тела, који си смрт сатро и ђавола победио, и живот свету твоме даровао; Ти сам, Господе, упо-

кој душе слугу твојих (*имена*), у месту светлом, у месту цветном, у месту одмора, одакле одбеже сваки бол, туга и уздишање. Сваки грех што су учинили речју, или делом, или мишљу, као благ и човекољубив Бог опрости им, јер нема человека да живи а да не греши. Ти си једини без греха; правда је твоја правда вечна, и реч је твоја истина.

Архијереј возлас:

Јер си Ти васкрсење, и живот, и покој уснулих слугу твојих (*имена*), Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем, и свесветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Вакон: Оглашени, помолите се Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се за оглашене.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ помилује.

Народ: Господе, помилуј.

Да их научи речима истине.

Народ: Господе, помилуј.

Да им открије Јеванђење правде.

Народ: Господе, помилуј.

Да их присаједини својој светој, саборној и апостолској Цркви.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Оглашени, главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј чиšта молиšту за оглашене:

Господе Боже наш, који на висинама живиш и на смирене гледаш, који си ниспослао спасење роду људском, Јединородног Сина твог и Бога, Господа нашег Ису-са Христа, погледај на слуге твоје оглашене, који су приклонили главе своје Теби, и у погодно време удостој их бање поновног рођења, отпуштења грехова и одеће непропадљивости, присаједини их твојој светој, саборној и апостолској Цркви, и уброј их у твоје избрано стадо.

Возглас говори свештеник:

Да и они с нама славе пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Док се овај возглас говори, они који са служују, распосниру антиминс, кога се и Архијереј десном руком дошиче, ше примиши губу, чини њоме крст на антиминсу, коју ћеливавши је, оставља на десни горњи крај антиминса.

Тад ђакон наставља:

Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени изиђите; нико од оглашених (да не остане). А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувавј нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Премудрост!

Архијереј ћовори молићву верних:

Благодаримо Ти, Господе Боже Сила, који си нас удостојио да и сада станемо пред твој свети Жртвеник и припаднемо твоме милосрђу за грехе наше, и за неизнања народна. Прими, Боже, молбу нашу; удостој нас да Ти приносимо молбе, и срдачне молитве, и бескрвне жртве за сваког народ твој; и оспособи нас, које си силом Духа твог Светог поставио на ову службу твоју, да без страха и несметано, са чистим сведочанством свести наше призивамо Тебе у свако време и на сваком месту, да, услишивши нас, милостив нам будеш у обиљу благости твоје.

Други превиђен ћовори возлас:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Вакон:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

(За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

За мир свега света, за непоколебљивост светих Божјих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу се помолимо.)

Заштити, спаси, помилуј и сачувавј нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Бакон: Премудрост!

Архијереј чиšта друѓу молишту верних:

Опет и много пута Теби припадамо, и Теби се молимо, Благи и Човекољубиви, да, погледавши на молитву нашу, очистиш душе наше и тела од сваке нечистоте телесне и духовне, и даш нам да невино и неосуђено стојимо пред светим Жртвеником твојим. Даруј, Боже, и овима који се с нама моле напредак у животу и вери и разуму духовноме; дај њима који Ти свагда служе са страхом и љубављу да се невино и неосуђено причешћују светим Тајнама твојим, и да се удостоје Небеског царства твога.

Возлас, говори Архијереј:

**Да свагда чувани влашћу твојом,
Теби славу узносимо, Оцу и Сину**

и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Тад јевници ћоје Херувимску јесму лађано и са слаткотојојем, а Архијереј, мало приклонивши главу, тихо говори молишву:

Нико од везаних телесним похотама и сластима није достојан да приђе, или да се приближи, или да служи литургију Теби, Царе славе; јер Теби служити велико је и страшно и самим Небеским Силама. Но, ипак, ради неисказаног и неизмерног човекољубља свог, непроменљиво и неизменљиво постао си човек, и био си нам Архијереј, и као Владика свих предао си нам свештенодејство ове литургијске и бескрвне жртве; јер Ти једини, Господе Боже наш, владаш небеским и земаљским тварима, Ти си ношен на престолу херувимском, Господ Серафима и Цар Израиља, једини си Свет и у Светима почиваш. Зато молим Тебе, јединога благог

и готовог да саслуша; погледај на мене грешног и непотребног слугу твог, и очисти моју душу и срце од зле савести, и оспособи ме силом твога Светога Духа, да обучен у благодат свештенства, представам овој светој Трпези твојој, и свештенодејствујем свето и пречисто Тело твоје и пречасну Кrv, јер Теби прилазим приклонивши главу своју, и молим Ти се; Не окренни лице твоје од мене, нити ме одбаци од деце своје, него ме удостој да Ти ја, грешни и недостојни слуга твој, принесем ове дарове. Јерси Ти који приноси и који се приноси; који прима и који се раздаје, Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда иђојакони, прег царске двери, приносе Архијереју лахан са ибриком, а он док умиша руке, говори молишву:

Господе, Боже наш, ти си осветио Јорданове токове својим спасоносним јављањем, пошљи и сада благодат свога Светога Духа и благослови ову воду ради освећења народа твога, јер си благословен у векове векова. Амин.

Један ћрквиштер ошкрије свећи дискос.

Чим заврши умивање руку Архијереј се окрене ћрквиштеру, а ићакони му ћриносе омофор и стављају на рамена.

Онда се Архијереј шришт ћлања ћређ свећом Тријезом говорећи:

Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо.

МО. (шришт)

Ђакон:

Као они који ће примити Цара свих,

Анђелским Силама невидљиво праћенога.

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Исашо чине и ослали саслужиштељи. Затим, ђакон узевши кадионицу и шамјан ћрилази ка Архијереју и пошто узме благослов, кади унаоколо свећу Тријезу, свећо Предложење, иконе, Архијереја, и све, како је обичај. Архијереј оглази свећом Предложењу.

Архијереј узима ћросфору и свећо койље, те поклонивши се шришту, говори:

Боже, милостив буди мени грешноме.

(шришт)

Тада скине мишру, узме ћросфору у леву а свећо койље у десну руку, и вади часнице.

После шоћа остали саслужићељи прилазе до Архијереја, начине ћоклон, и говоре: Молитвама светог Владике нашег, Господе Исусе Христе Боже наш помилуј нас, те сиомињу живе које хоће, а Архијереј вади часћиће на дискос, нејресано говорећи:

Помени Господе, док не заврши имена.

На крају тај, онај који говори имена, каже: Помени Господе, и мене недостојног презвитера (*име*). А Архијереј, узевши часћићу говори:

Помени Господе слугу Божјег свештеника (*име*).

И јоново учинивши ћоклон, целива раме Архијереју, та оглази. Сваки свештенослужићељ поступа овако. Завршивши часћиће живих, Архијереј узима другу пресфору за усопште, и вади часћиће на дискос, докле не оконча имена уснулих.

Завршивши вађење часћица, узима кадионицу те трићући кади Предложение и говори:

Благословен Бог који тако благоволе, слава Ти.

Ђакон тај, на свако додјеје: Свагда, сада и увек и у векове векова. Амин, и додјеје кадионицу ђакону. Зајим ђакон узевши од Архијереја кадионицу говори: За предложене часне Дарове, Господу се помолимо.

(Ако се служи литургија светога Јована Златоустога са Вечерњем пайром. Благовести, онда Архијереј говори молитву Предложение:

Боже, Боже, наш, који си послао Небесни Хлеб, храну целоме свету, Господа нашега и Бога Исуса Христа, Спаситеља и Избавитеља и Добротвора, који нас благосиља и освећује: Ти Сам благослови ово Предложение и прими га у свој наднебесни Жртвеник. Помени као благ и човекољубив оне који га принесоше, и оне за које принесоше, и нас неосуђене

сачувај у свештенодејству божанствених
Тајни твојих.

Јер се свети и прославља пречасно и величанствено име твоје Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

*Приближивши се Архијереју и учинивши ћакон, ћакон говори:
Узми, Преосвештени владико.*

Архијереј ставља воздух ћакону на рамена, шаља обема рукама узме дискос, целивајући га, и међе на главу ћакону, говорећи:

Подигните руке своје ка Светињи и благословите Господа.

Зашим ћакон целива Архијереју руку, па се мало удаљи, да би, први превештер моћао првићи Архијереју, који начинивши ћакон, прими од Архијереја светишиштире, те га целива, као и руку Архијерејеву.

Архијереј скида омофор.

Излазећи кроз северне двери, ћакон гласно говори:

Благочестиви и христољубиви род хришћански, ктиторе и приложнике светога храма овог (ако је манастир: свете обитељи ове) да помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и у векове векова.

Дошаши исједреј Архијереја, ћакон говори гласно: Архијерејство твоје да помене Господ Бог у царству своме, свагда сада и увек и у векове векова.

Тад Архијереј стаје на царске двери, три пута кади светишиштире, по чину, и учинивши ћакон, тихо говори:

Благословен који долази у име Господње, Бог је Господ и јави се нама.

Онда прима дискос са главе ћакона, целива га, и јављајући ка народу, говори:

Најсветијег патријарха нашег (име) да помене Господ Бог у Царству своме, свагда сада и увек и у векове векова.

Благоверни и христољубиви православни род наш да помене Господ Бог у Царству своме, свагда сада и увек и у векове векова.

И ушавши у свећи олтар, Архијереј од царских врати иде, са свећим дискосом, до свеће Тријезе, где га поставља говорећи:

Благообразни Јосиф, скинувши с дрвета пречисто Тело твоје, обави га чистом плаштаницом и мирисима помазавши положи га у нови гроб.

Презвићер који носи поштар гласно говори:

Архијерејство твоје да помене Господ Бог у царству своме, свагда сада и увек и у векове векова.

Архијереј узме кадионицу, окади један јућ и начинивши поклон, прими поштар, целива га и говори као и претходно.

Преосвештене Архиепископе, Митрополите и Епископе православне, и сав свештенички ред, да помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова.

И све вас православне хришћане да помене Господ Бог у Царству своме, свагда сада и увек и у векове векова. Амин.

Оће је улази у олтар, сам ставља свешићи и ушире на свешту Тријезу, говорећи:

У гробу телесно, у аду душом као Бог, у рају са разбојником, и на престолу био си, Христе, са Оцем и Духом, све испуњавајући,
Неограничени.

Онда превиђери улазе у свешићи олтар, тихо говорећи:

Архијерејство твоје да помене Господ Бог у царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова.

А Архијереј са месета где стоји, свакога који улази у свешићи олтар благосиља, па скида покровце са свештог дискоса и ушира, одлажући их на уобичајено место. Онда узме воздух са рамена ђакона и мало надноси над кационицу, па покрива Светиње, и говори:

Благообразни Јосиф...

Узвиши кационицу, Архијереј кади само Светиње и клањајући се говори:

По доброти својој, Господе, чини добро Сиону, и нека се сазидају зидови Јерусалимски; тада ће Ти бити благоугодна жртва правде, принос и жртве паљенице; тада ће приносити на жртвеник твој тече.

И одмах, предаје кационицу, три пут се клања окрене се на десну и леву страну, обраћајући се онима који саслужују, говорећи:

Помените ме, браћо и саслужитељи.

Превиђери и ђакон одговарају, говорећи:

Дух Свети доћи ће на тебе, и сила Свевишњега осениће те.

Заштим сви говоре: Помени нас Преосвештени владико.

Архијереј:

Да вас помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Ако буде рукоболожење у чин превизијера обавља се по чину, а после рукоболожења, бива благосиљање. Ако ли так, не буде рукоболожења, после полагања свећих Дарова на свetu Тријезу, благосиљање, бива, према обичају, а ђакон излази из олтара саје исједре гвери и говори:

Допунимо молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подай, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Молишћа ћриношења, ћосле ћостављања божансшвених Дарова на свећу Трјезу:

Господе Боже Сведржитељу, једини Свети, који примаш жртву хвале од оних који Те свим срцем призывају, прими молитву и нас грешних, и принеси је светом Жртвенику твом, и оспособи нас да Ти за грехе своје и за незнაња народна приносимо Дарове и духовне жртве. И уdstој нас да нађемо благодат пред Тобом, да Ти жртва наша буде благоугодна, и да Благи Дух благодати твоје сиће на нас, и на ове предложене Дарове, и на сав народ твој.

Архијереј возглаš:

Милосрђем Јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј сћаје на ћарске двери ће, обема рукама, крстовидно блаћосиља народ и говори:

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон:

Љубимо једни друге, да бисмо једнодушно исповедали.

Народ: Оца и Сина и Светога Духа, Тројицу једносушну и нераздељиву.

После ћога Архијереј и сви који саслужују клањају се три пута, и при сваком клањању говоре:

Љубићу Те, Господе, крепости моја. Господ је тврђава моја, и прибежиште моје.

После ћога Архијереј скида митру и целива свешти дискос, тихо говори:

Свети Боже...

Па целива свешти пуштир, говори:

Свети крепки.

И најзад, целивајући свешту Тријезу, говори:

Свети бесмртни, помилуј нас.

Затим Архијереј ставља митру. Присућни, јак, превишићери прилазе ћо чину, ће и они као и Архијереј целивају Светиње и разменују целив са Архијерејем, који говори:

Христос међу нама.

Док они одговарају: И јесте, и биће.

(Ако је било рукоположење у чин превишићера онда новорукоположени прилази ће, због ћога он ћога дана има првеношћу међу свим превишићерима, који после њега целивају Светиње, и Архијереја у рамена и десницу).

Остали превишићери према чину целивају један другог и говоре:

Христос међу нама, са одговором: И јесте и биће.

Такође ђакони разменују целив. Архијереј скида митру. Потом, превишићери узимају воздух с десне и леве стране ће насткриљују ће и покрију главу Архијереја, лелујајући воздухом.

Ђакон, јак, који стоји изван олтара, и мало подигавши десну руку, држећи орар са три прста, говори:

Двери, двери, премудрошћу пазимо!

*Свештенослужи^{штељи} и народ њобожно и равномерним гласом,
изговарају Симбол вере:*

Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог.

И у једнога Господа Исуса Христа, Сина Божијег, Јединороднога, од Оца рођеног пре свих векова; Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог; рођеног, а не стореног, једносуштног Оцу, кроз Кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нешег спасења сишао са небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Ђеве и постао човек;

И Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен;

И који је васкрсао у трећи дан, по Писму;

И Који се вазнео на небеса и седи са десне стране Оца;

И Који ће опет доћи са славом да суди живима и мртвима, Његовом Царству неће бити краја.

И у Духа Светога, Господа, Животворног, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, Који је говорио кроз пророке.

У једну, свету, саборну и апостолску Цркву.

Исповедам једно крштење за опроштење грехова.

Чекам васкрсење мртвих.

И живот будућег века. Амин.

Завршивши Симбол вере, преви^{штери} уклањају воздух преко главе Архијереја, целивају воздух и полажу га на све^{шту} Тријезу заједно са ос^{тали}м покровцима. Архијереј ставља мишру.

Тада ђакон изван олтара говори:

Стојмо смерно, стојмо са страхом, пазимо да свети Принос у миру узнесемо.

И поклонивши се уђе у све^{шти} олтар, а Архијереј с трикиријом и дикиријом, окренут народу, узлашава:

Благодат Господа нашега Исуса Христа, и љубав Бога и Оца, и заједница Светога Духа, да буде са свима вама.

Ово говорећи, Архијереј са трикиријом и дикиријом благосиља народ који је на зајадној страни.

Народ тоје: И са духом твојим.

Благосиљајући јужну страну, Архијереј, говори:

Горе имајмо срца!

Народ њоје: Имамо их ка Господу.

Онда благосиља северну страну говорећи:

Заблагодаримо Господу.

Онда улази у олтар и благосиља ка истоку присућне саслужиштеље.

Народ њоје:

Достојно и праведно (је клањати се Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројици једносуштвој и нераздељивој).

Заштим Архијереј говори молићву:

Достојно је и праведно Тебе певати, Тебе благосиљати, Тебе хвалити, Теби благодарити, Теби се клањати на свакоме месту владавине твоје, јер си Ти Бог неисказан, непојмљив, невидљив, непостижан, Који увек јеси и на исти начин јеси, Ти и **Јединородни твој Син, и Дух твој Свети.** Ти си нас из небића привео у биће, и када смо отпали подигао си нас опет, и ниси одустао да све чиниш док нас ниси узвео на небо, и даровао нам Царство твоје будуће. За све то ми благодаримо Теби, и **Јединородном Сину твом, и Духу твоме Светоме:** за сва здана и незнана, видљи-

ва и невидљива доброчинства, која су нам учињена. Благодаримо Ти и за ову службу коју си извелео да примиш из наших руку, иако пред Тобом стоје хиљаде Архангела, и безброј Анђела, Херувими и Серафими, шестокрили, многооки, крилати, који лебде.

Тада јакон узме, с три јрсћа, звездицу са светог дискоса, док Архијереј изговара:

Победничку песму појући, кличући, узвикујући и говорећи.

Чини нај дискосом знак крста, и целивавши је оставља на страну.

Народ тоје:

Свет, Свет, Свет, Господ Саваот! Пуно је небо и земља славе твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама.

Архијереј чиста молишту:

Са овим блаженим Силама,
човекољубиви Владико, и ми
кличемо и говоримо: Свет јеси и
пресвет, Ти и Јединородни твој
Син и Дух твој Свети; Свет јеси и
пресвет, и величанствена је слава твоја. Ти си тако заволео свет
твој да си и Сина свога Једино-

роднога дао, да сваки који верује у Њега не погине, но да има живот вечни. Он, дошавши и испунивши сав домострој спасења за нас, у ноћи у којој беше предан, управо Самога Себе предаде за живот света, узевши хлеб у своје свете и пречисте и непорочне руке, благодаривши и благословивши, осветивши, преломивши, даде својим светим Ученицима и Апостолима, рекавши:

(После ове молитве Архијереј скида митру и ставља омофор, (показујући десном руком према дискосу, што ишто и ђакон чини, држећи оар са три прстма десне руке).

Примите једите ово је Тело моје, које се за вас ломи на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Онда Архијереј:

А тако исто и чашу по вечери, говорећи:

(Показујући ка свештом пупитру), продужује:

Пијте из ње сви: ово је Крв моја Новога Завета, која се за вас и за

многе излива на отпуштење грешова.

Народ: Амин.

Архијереј молићву:

Сећајући се, дакле, ове спасоносне заповести, и свега што се нас ради збило: крста, гроба, тридневога васкрсења, узласка на небеса, седења с десне стране и другог и славног доласка.

Бакон ћришавши, мало ћодиже свећи дискос и свећи ћутир, при чему Архијереј узлашава:

Твоје од твојих Теби приносећи због свега и за све.

Народ ћоје:

Тебе певамо, Тебе благосиљамо, Теби благодаримо, Господе, и молимо Ти се, Боже наш.

(Бакон ћрилази ближе Архијереју, и оба се клањају ћри ћутра ћред свећом Тријезом, молећи се у себи и ћоворећи:

Боже, милостив буди мени грешноме и помилуј ме.

Затим Архијереј:

Господе, који си у трећи час Апостолима својим ниспослао Пресветог Духа свог, Њега, Благи, не одузми од нас, но обнови нас, који Ти се молимо.

Бакон:

Срце чисто саздај у мени, Боже, и Дух прави обнови у мени.

Оће ћ Архијереј:

Господе, који си у трећи час...

Бакон:

Не одбаци ме од лица твога, и Духа Твога Светога не одузми од мене.

И оће ћ Архијереј:

Господе, који си у трећи час...)

Архијереј ћовори молићву:

Још ти приносимо ову словесну и бескровну службу, и молимо Те, и призовамо, и преклињемо:

ниспошљи Духа Твога Светога на нас и на ове предложене Дарове.

Онда јакон њриђе Архијереју, и саћнувши главу, с оарем у руци, јоказујује ка свештом Хлебу и говори Архијереју:

Благослови, Преосвештени владико, свети Хлеб.

А он, благосиља свешти Хлеб, говорећи:

И учини овај Хлеб часним Телом Христа Твога.

Ђакон и сви, говоре: Амин.

Ойећ јакон љонасљајући, говори:

Благослови, Преосвештени владико, свету Чашу.

Архијереј благосиља свешту Чашу, говорећи:

А то што је у Чаши овој часном Крвљу Христа Твога.

Ђакон и сви: Амин.

И ојећ јакон јоказујући обое, говори:

Благослови, Преосвештени владико, обое:

Архијереј јак, крстолико благосиљајући обое, говори:

Претворивши (их) Духом Твојим Светим.

Ђакон и сви: Амин, Амин, Амин, и говоре Архијереју:

Помени нас грешне, Преосвештени владико.

Архијереј: Да вас помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова.

Сви одговарају: Амин.

(Ако има новорукой положени њрезвићер, онда ћа Архијереј њризове, узме свешти Хлеб и одломивши од Њега горњи део, који је ХР, даје му, овако говорећи:

Прими залог овај и сачувай га целим и неповређеним до последњега твога даха, јер

ћеш о њему бити питан о другом и
страшном Доласку великога Бога
и Спаса нашега Иисуса Христа.

*Он узевши Свети Хлеб, целива руку Архијереја и стапаје иза свеће Тријезе, и
молећи се говори: Помилуј ме Боже... (50 јс.) сав, до краја).*

*Тад Архијереј скида омофор, ставља мишру, тад приклонивши
главу говори молишву:*

Да ове свете Тајне буду онима
који се причешћују на трезве-
ност душе, на отпуштење грехова,
на заједницу Духа Твога Светога,
на испуњење Царства небескога,
на смелост према Теби, не на суд
или на осуду.

**Још Ти приносимо ову слове-
сну службу за преминуле у вери
Праоце, Оце, Патријархе, Про-
роке, Апостоле, Проповеднике, Је-
ванђелисте, Мученике, Исповед-
нике, Подвижнике, и за сваки дух
праведника, преминулог у вери.**

*После молишве Архијереј, при年之ши кадионицу с шамјаном,
кадећи свешиње говори гласно:*

Особито за пресвету, пречисту,
преблагословену, славну Вла-

дичицу нашу Богородицу и При- снодјеву Марију:

Народ јоје:

Достојно је ваистину блаженом звати Тебе, Богородицу, увек блажену и пренепорочну, и Матер Бога нашега. Часнију од Херувима и славнију неупоредиво од Серафима, Тебе што Бога Логоса непорочно роди. Ваистину Богородицу величамо.

(Ако је Господњи или Богородични празник, јева се Ирмос девеће песме).

А Архијереј говори молитву:

За светога Јована, Пророка,
Претечу и Крститеља, за свете
славне и свехвалне Апостоле, за
светог (*име*) чији спомен славимо,
и за све твоје Свете, чијим молит-
вама посети нас, Боже. И помени
све преминуле у нади на васкрсење
у живот вечни (*овде поименце помиње и преминуле
које хоће*), и упокоји их, Боже наш, где
сија светлост Лица твога. Још Ти
се молимо, помени, Господе, своје
епископство православних, који
правилно управљају речју Истине
твоје, своје презвитељство, у Хрис-
ту ђаконство, и сваки свештенички
ред. Још Ти приносимо ову разум-
ну службу за васељену, за свету,

саборну и апостолску Цркву, за оне који живе у невиности и чашним животом, за благоверни и христољубиви народ наш, да тих и миран живот поживимо у свакој побожности и чистоти.

Архијереј узглашава:

Најпре помени, Господе, најсветијег патријарха нашег (*име*) и даруј га светим твојим Црквама у миру, здрава и читава, часна, дуговечна и да правилно управља речју Истине твоје.

Задим јрви јрезвићер (или сви јрезвићери заједно), говори:

Најпре помени Господе, Преосвештеног епископа нашег (*име*), и даруј га светим твојим Црквама у миру, здрава и читава, часна, дуговечна и да правилно управља речју Истине твоје.

После возгласа, Архијереј ћа (их) blažosila i говори:

Свештенство твоје (ваше) да помене Господ Бог у царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова.

А јакон, који код двери стоји, гледајући према народу, говори велику похвалу:

Помени Господе, Преосвештеног Епископа нашег (*име*) који приноси ове свете Дарове Господу Богу нашем; за часно свештенство и у Христу јаконство, и за целокупни свештенички и монашки ред; за благочестиви род хришћански; за благоверни и христољубиви род наш православни у Отаџбини и расејању; за браћу нашу који су по тамницама, изгнани, осуђени на тешке присилне радове и који су у

ма каквој невољи; за мир целога света; за исцељење оних који леже болесни; за покој, олакшање, блажену успомену и опроштај грехова свих православних отаца и браће наше који су се пре нас упокојили и који овде почивају и на другим странама; и за спасење верника који су овде присутни и који се моле, и за све оне које свако има на уму и за све и због свега.

Народ: И за све и због свега.

Онда ђакон целива руку Архијереју.

Архијереј говори молишту:

Помени, Господе, град овај (или: село ово; или: свету обитељ ову), у коме боравимо, сваки град и земљу, и оне који вером бораве у њима. Помени, Господе, оне који плове, путнике, болеснике, паћенике, заробљенике, и спасење њихово. Помени, Господе, оне који плодове доносе и оне који добро творе у светим Црквама твојим, и оне који се сећају сиротиње, и на све нас ниспошљи милост твоју.

Архијереј (или заједно са свим свештеницима), говори возглас:

И дај нам да једним устима и једним срцем славимо и певамо пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј окреће се лицем љрема народу, и обема рукама крстоподно благосиља, говорећи возглас:

И да буду милости великога Бога и Спаса нашега Исуса Христа са свима вама.

Народ: И са Духом твојим.

(Ако је, рукоположење у чин ђакона онда ћосле рукоположења је благосиљање шрикиријом и дикиријом).

Ђакон говори јекшенију:

Поменувши све Свете, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За принесене и освећене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да човекољубиви Бог наш, примивши их у свој свети и наднебески и умни Жртвеник, као мирис миомира духовнога, ниспошље нам за то божанску благодат, и дар Светога Духа, помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подај, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подај, Господе.

Измоливши јединство вере и заједницу Светога Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј говори молићву:

Теби поверавамо сав живот свој и наду, човекољубиви Влада-

дико, и молимо Тебе, и призивамо, и преклињемо: удостој нас да се причестимо небеским твојим и страшним Тајнама са ове свештене и духовне Трпезе, са чистом савешћу, на отпуштење грехова, на опроштај сагрешења, на заједницу Светога Духа, на наследство Царства небескога, на смелост према Теби, не на суд или осуду.

Архијереј возлас:

И удостој нас, Владико, да смело и неосуђено смемо призивати Тебе небескога Бога Оца и говорити:

Народ: Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Архијереј и ослали саслужујући говоре исто са народом.

Возлас:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј обема рукама благосиља народ и говори:

Мир свима.

Народ: И Духу Твоме

Бакон: Главе своје Господу приклоните.

Архијереј молићу:

Благодаримо Ти, невидљиви Царе, који си својом неизмерном силом створио све и обиљем милости своје привео све из небића у биће. Сам Владико, погледај с неба на оне који су своје главе приклонили Теби; јер их нису приклонили телу и крви, но Теби страшноме Богу. А Ти, Владико, Светиње које су пред нама, раздели свима нама на добро, свакоме према његовој потреби; плови са онима који плове, путуј с путницима, исцељуј болесне, Лекару душа и тела наших.

Возлас: Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина твога са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И оиеш Архијереј молишву:

Чуј, Господе Исусе Христе Боже наш,
из светог обиталишта свог и са прес-
тола славе Царства свог, и дођи да нас
освешташ, Ти, који са Оцем седиш горе,
и овде си невидљиво с нама; и удостој
нас да нам својом моћном руком предаш
пречисто Тело своје и пречисту Крв, а
 преко нас и свему народу.

Заштим Архијереј узме омофор, а олаже мишру.

*(Ако има поворукой положени ђрезвишер који држи део свештог Хлеба, онда
предаје свешти Хлеб Архијереју који Га ставља на свешти доскос).*

Архијереј се са ослалима клања и говори тихо:

**Боже, милостив буди мени гре-
шноме.**

Тако исто чини и ђакон, који стоји изван олтара. Онда Архијереј пружа руке над свешти доскос, да би уздигао свешти Хлеб, а ђакон крстољико на себи укршиша орап, и приклонивши главу, говори:

Пазимо!

*Архијереј узима свешти Хлеб, мало га подиже над свештим диско-
сом (не чинећи њиме знак крста), говори:*

Светиње светима.

*Народ: Један је свет, један Господ Иисус Христос, у славу Бога Оца.
Амин.*

Ђакон улази у олтар и ставши близу Архијереја, говори:

Разломи, Преосвештени владико, свети Хлеб.

*А Архијереј, са сваком тажњом, разлама свешти Хлеб на четири
дела, говорећи:*

**Ломи се и раздробљава Јагње
Божје, Које се ломи а не раздељује,**

увек се једе и никад не нестаје, но освећује оне који се причешћују.

Архијереј поставља чештири дела Агнеша, овако:



А ђакон показујући орапем, говори:

Напуни, Преосвештени владико, свету чашу.

Архијереј шаг, узевши врховима прстену чештицу ИИС чини њоме крсћ изнад свештог пушира, говорећи:

Пуноћа Духа Светога.

И ставља је у свешти Пушир, а ђакон, говори:

Амин.

Затим, примиши (шойлошу), подноси је Архијереју и говори:

Благослови Преосвештени владико, топлоту.

А Архијереј благосиљајући говори:

Благословена топлота Светих твојих, свагда, сада и увек и у векове векова.

Ђакон крстообразно налива шойлошу у свешти пушир, говорећи:

Топлота вере, пуна Духа Светога. Амин.

Онда Архијереј узме частицу на којој је знаменовано ХС те раздељује на многе комадиће како би било довољно да се сви саслужујући пристеште. Ако не буде довољна та частица, онда и другу од две раздробљава.

Онда Архијереј, размени ойроштај са саслужиштељима, па узме једну частицу од раздробљеног свештог Хлеба у десну руку, и приклонивши главу, говори молитву пре иричешћа (или сви свештенослужитељи заједно и то гласно):

Верујем, Господе, и исповедам да си Ти вистину Христос, Син Бога живога, Који си дошао у свет да грешнике спасеш, од којих сам први ја. Још верујем да је ово само пречисто Тело твоје, и ово сама часна Крв твоја. Стога Ти се молим: помилуј ме, и опрости ми сагрешења моја, хотимична и нехотимична, учињена речју и делом, свесно и несвесно, и устој ме да се неосуђено причестим пречистим Тајнама твојим на отпуштење грехова и на живот вечни.

Прими ме данас, Сине Божји, за причасника Тајне Вечере твоје, јер нећу казати тајну непријатељима твојим, нити ћу Ти дати целив као Јуда, већ као разбојник исповедам

Те: помени ме, Господе, у Царству твоме.

Нека ми причешћивање светим Тајнама твојим, Господе, не буде на суд или на осуду, већ на исцељење душе и тела. Амин.

Народ јоје јричаштан дана или свећој.

Архијереј се јричешћује светим Телом Господњим, говорећи:

Часно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа даје се мени недостојном Архијереју (*име*) на отпуштење грехова мојих и на живот вечни.

Затим узевши губу ошире руке, ћа је ћеливавши, оставља на своје месћо. Тад, обема рукама узме свештени убрус, и заједно с њим свећи јутир, ше се јричешћује из њега, говорећи:

Часна и пресвета и животочна Кrv Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа даје се мени недостојном Архијереју (*име*) на отпуштење грехова мојих и на живот вечни. Амин.

И тако, убрусом који му је у рукама, обрише своје усне и свећи јутир, говорећи:

**Ево дотаче се усана мојих, и
узеће безакоња моја, и грехе моје
очистиће.**

Онда ћеливајући свешићи пуштире, говори:

Слава теби Боже наш, слава Теби.

(пуштиштим)

Заштим Архијереј сушавља мишту на своју главу.

Ђакон говори превизитерима:

Превизитери приступите.

Онда превизитери један што један приступају Архијереју, сагнувши главу и крстољико мештнувши планове, тако да гесница буде горе, говоре:

Ево приступам Христу, бесмртноме Цару и Богу нашем.

Дај ми, Преосвештени владико, часно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашега Иисуса Христа.

Архијереј шака, са три прстма десне руке, узме часнициу часног Тела Христова и сушавља у руку прашавшег превизитера, говорећи:

**Теби превизитеру (*име*) даје се
часно и пресвето и пречисто Тело
Господа и Бога и Спаса нашега
Иисуса Христа на отпуштење гре-
хова твојих и на живот вечни.**

*Заштим ћеливајући руку Архијереја, одлази на једну страну, па
на шакама проклонивши главу моли се, као што је и сам Архијереј поступио.*

Тад ђакон призива ђаконе, говорећи:

Ђакони приступите.

Сви чине исто, како је најред речено.

**Теби ђакону (*име*) даје се часно
и пресвето и пречисто Тело Госпо-
да и Бога и Спаса нашега Иисуса**

Христа на отпуштење грехова твојих и на живот вечни.

А Архијереј држећи свешти јушир са убрусом говори превишијеру који је пошао да се пречисти:

Теби презвитеру (*име*) даје се часна и пречиста и животочна Крв Господе и Бога и Спаса нашега Исуса Христа на отпуштање грехова твојих и на живот вечни.

И пречешћује га.

Онај, так, који се пречисти, узме свештени убрус, те обрише своје усне и свешти јушир.

Архијереј говори:

Ево дотаче се усана твојих, и узеће безакоња твоје, и грехе твоје очистиће.

И целивавши свешти јушир одлази, а овако чине и сви остали.

Онда приступају Ђакони.

Архијереј пречешћује Ђаконе, говорећи:

Теби Ђакону (*име*) даје се часна и пречиста и животочна Крв Господе и Бога и Спаса нашега Исуса Христа на отпуштање грехова и на живот вечни.

И чини се све исто као кад се пречешћују превишијери.

Архијереј умије руке и усне прими антидор.

Тада се остало два дела свештог Агнеша (НІ и КА) ломе на частиће како би свима пречасницима било доволно, па се стављају у свешту чашу, а чаша се покрива. Онда Ђакон поклонивши се једном с побожношћу, прима од Архијереја свешти јушир, долази на Двери и подижући покажује га народу, говорећи:

Са страхом Божијим и вером приступите.

Народ: Амин.

Благословен који долази у име Господње: Бог је Господ и јави се нама.

Народ његову свештоста причешћујући архијереју, *и* његову свештоста причешћујући

**Причешћује се слуга Божји (*име*)
часним и пресветим Телом и Крвљу
Господа и Бога и Спаса нашега
Исуса Христа на отпуштење гре-
хова и на живот вечни.**

*А јакон свакоме ошире усне убрусом, а његови очи ћелива свешти
шутир, и поклонивши се огласи. И тако се сви причешћују.*

Приштом се њева:

Тело Христово примите, извора бесмртнога окусите.

*После причешћа Архијереј улази у олтар и оставља свеште
дарове на свешту Тријезу.*

*Тада јакон узима левом руком свешти Дискос и са њега ставља у
шутир остале частице, говорећи:*

Васкрсење Христово, видевши, поклонимо се светом Господу Исусу, јединоме Безгрешноме. Крсту твоме клањамо се, Христе и свето васкрсење Твоје певамо и славимо; јер си Ти Бог наш, осим Тебе другог не знаамо, име твоје прослављамо. Ходите сви верни, поклонимо се светом васкрсењу Христовом. Јер, гле, Крстом дође радост целоме свету. Свагда благосиљајући Господа, певајмо васкрсење његово; јер нас ради претрпевши Крст, смрћу смрт разруши.

Блистај се, блистај, Нови Јерусалиме, јер слава Господња на теби засија. Ликуј сада и весели се, Сионе; а Ти, Чиста Богородице, радуј се васкрсењу Порода твога.

О велика и најсветија Пасхо, Христе! О Мудрости, и Логосе Божји, и Сило! Дај нам да се још присније причешћујемо Тобом у незалазни дан Царства твога.

И јакон, оширући шапљиво частице са дискоса, говори:

Спери, Господе, светом Крвљу твојом, грехе свих овде поменутих молитвама Светих твојих

Тада ћелива свешти дискос ставља да поред свештог шутира, ше узевши покривач покрива свешти шутир, а на свешти дискос меће звеницу и покровце с воздухом.

После причешћа, Архијереј изишавши поред царске двери, благосиља народ:

Спаси Боже, народ твој и благослови наслеђе твоје.

Народ:

Видесмо Светлост истинску; примисмо Духа Небескога; нађосмо веру истиниту, клањајући се нераздељивој Тројици, јер нас је Она спасла.

Архијереј се окреће јоново свештој Тријези, из руку ђакона прими свешићи и уштири и поставља га на свешту Тријезу. Затим примиши кадионицу, шришћу кади Светиње, тихо говорећи:

Узнеси се на небеса, Боже, и по свој земљи слава твоја.

И одмах прегаје кадионицу.

Затим Архијереј, узевши свешићи дискос ставља га ђакону на главу, који примиши га обема рукама, оглази у Предложение и оставља тамо, ништа не говорећи.

Архијереј целивавши свешићи и уштири, додаје га првом превештишеру, тихо говорећи:

(Благословен Бог наш.)

Пошто превештишер, обема рукама, преузме свешићи и уштири целивавши га и руку Архијереју, окреће се свештим дверима, и гледајући према народу, говори гласно:

Свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Нека се испуне уста наша хвале твоје, Господе, да певамо славу твоју, јер си нас удостојио да се причестимо светим твојим, божанским, бесмртним и животворним Тајнама; сачувај нас у твојој светињи, да се сав дан поучавамо правди твојој.

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Сада ђакон излази на северне двери, и ставши на уобичајено месићо, говори:

Примивши божанске, свете, пречисте, бесмртне, небеске и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Измоливши сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Онда Архијереј говори благодарну молитву:

Благодаримо Ти, човекољубиви Владико, добротворе душа наших, што си нас и у данашњи дан удостојио твојих небеских и бе-смртних Тајни. Исправи пут наш, утврди све нас у страху твоме, сачувај живот наш, учврсти ко-раке наше, молитвама и молењима славне Богородице и Приснодје-ве Марије и свих Светих твојих.

Онда Архијереј нај антиминсом, Јеванђељем, чини знак крста, и узглашава:

Јер си Ти освећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Све-томе Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј: У миру изиђимо.

Народ: У име Господње.

Један превиђер излази, стапаје на обично месно иза амвона и говори Заамвону мо лишву:

Господе, Ти благосиљаш оне који Тебе благосиљају, и освећујеш оне који се у Тебе уздају, спаси народ свој и благослови наслеђе своје, чувај пуноћу Цркве своје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо; даруј мир свету твоме, Црквама твојим, свештеницима и свима људима твојим. Јер сваки добри дар, и сваки савршени поклон одозго је, силази од Тебе, Оца Светлости, и Теби славу и благо-дарење и поклоњење узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Нека је благословено име Господње од сада и до века (*ирийаш*).

А Архијереј говори молитву нај главом ћакона за убошребљавање свештог Причешћа:

Христе Боже наш, Ти Сам јеси пуноћа Закона и Пророка; Ти си испунио сав Очев домострој спасења, испуни радошћу и ве- сељем срца наша, свагда, сада и у векове векова. Амин.

Онда Архијереј изишавши на царске двери, благосиља народ, говорећи:

Благослов Господњи нека дође на вас, Његовом благодаћу и човекољубљем, свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј: Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Господе, помилуј, Господе, помилуј, Господе, помилуј. Владико Свети благослови.

Архијереј чини оштусш овако:

Ако је недеља, говори:

Васкрсли из мртвих...

А ако није:

Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Ма- тере, светих славних и свехвал-

них Апостола, светога оца нашега Јована, архиепископа цариградскога, светога (*чији је храм*) и светога (*чији је дан*), светих српских просветитеља и учитеља, Симеона Мироточивог, светитеља: Саве, Арсенија, Максима, Василија и Петра, светих и праведних богоотаца Јоакима и Ане, и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

Народ: Амин.

И с полла ети Деспота!

Архијереј: **Молитвама Светих отаца наших, Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас.**

Презвишери: Молитвама светог владике нашег, Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас.

Народ ћева:

Спаси Христе Боже и помилуј, Преосвештеног Архијереја нашега (*име*) христољубиву војску, ктиторе и приложнике светог храма овог и све православне хришћане и сачувај их на много година.

Архијереј или неко од служајчих дели анђидор са солеје иза амвона.

Чашеви ћред свећом Тријезом, скидају са Архијереја одежде, дод он говори:

Сад отпушташ у миру слугу својега, Господе, по речи својој, јер видеше очи моје Спасење твоје, које си припремио пред лицем

свих народа, светлост да обасја незнабошће, и славу народа твога Израиља.

Чтец: Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни помилуј нас.
(*шришт*)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова.

Амин

**Пресвета Тројице помилуј нас, Господе очисти грехе наше, Владико
опрости безакоња наша, Свети посети и исцели немоћи наше, имена
твога ради.**

Господе, помилуј (*шришт*).

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу и сада и увек и у векове векова.

Амин.

**Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје; да дође Царство
твоје; да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни
дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправштамо
дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од
злога.**

***Архијереј возлас:* Јер је Твоје царство и
сила и слава, Оца и Сина и Свето-
га Духа сада и увек и у векове ве-
кова. Амин.**

Заштим оштусни шројар св.Јована Златоустог, (глас 8:)

**Благодат, заблиставши из уста твојих као светлост огња, прос-
ветли васељену, свету стече ризнице несребролубља, нама показа
висину смиrenoумља; стога твојим речима учећи нас, оче Јоване
Златоусте, моли Христа Бога Логоса, да спасе душе наше.**

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу:

Кондак, глас 6:

**С небеса си примио божанску благодат, и устима својим све учиш
да се клањају једноме Богу у Тројици, Јоване Златоусте, свеблажени
Светитељу, хвалимо те достојно, јер си наставник који нам објашњава
божанске тајне.**

И сада и увек и у векове векова. Амин.

Богородичен, глас 6:

**Непостидна Защитница хришћана, незаменљива пред Творцем
Посредница, не презри гласе молења нас грешних, него као Блага
притељи у помоћ нама који Те са вером призовамо: пожури на моли-**

Светог Јована Златоуста

тву и похитај на умољавање, Богородице, свагдања Заштитнице
оних који те поштују.

Господе, Помилуј (12 јула)

Часнију од Херувима и неупоредиво славнију од Серафима,
Тебе што Бога Логоса непорочно роди, ваистину Богородицу ми Те
величамо.

Слава...И сада...И бива мањи оштусаш.

Изашавши кроз свеће двери, Архијереј се окреће свећим иконама и држећи левом руком архијерејски штап клања се, а онда, окренувши се народу благосиља га.

Појци, јак, џој:

Ис полла ети Деспота!

*Архијереј јолазећи у јарискотски дом, стане на неком узвишеном
месецу, да би га могли сви видети, окренувши се народу благослови
га и улази у свој дом, а народ, одлази својим кућама.*

**Крај Божансћвене Литургије
Свећог Јована Златоуста**





ТРЕБА ДА СЕ ЗНА:

Да Архијереј скида омофор док његом је преглављен, а оне га ставља кад на Херувимској ћесми вади часнице, да би га на входу љоново скинуо. После, тај, Херувимске ћесме, ако је превештерско рукоположење оне наложе, а то његову завршетку скида. Након молитве: С овим блаженим силама... оне га међе, те њосле Енклезе и освећења Дарова (и прегавања свештог Залога, ако има ново рукополагани јереј), љново одлаже. Ако ли је ђаконско рукоположење, онда га оне ставља, да би га њосле рукоположења скинуо. Из молитве: Чуј Господе Исусе Христе... љново ставља омофор. Пошто, поклонивши се каже: Светиње светима с омофором пречешћује себе и остале, те га носи све до оштаса. Мијру тај, скида док на Херувимској ћесми вади часнице, и кад, њосле Херувимске ћесме, целива свеште Дарове преглављавање Симбола вере, и за време њега. И кад говори: Прими једиште, ово је Тело моје... затим: И учини хлеб овај... те док се пречешћује. Пошто се пречести, мешне мијру и пречешћује остале, носећи је до оштаса.

Ако нема рукоположења превештера, Архијереј не ставља омофор ќосле Херувимске ћесме, него само кад има да благослови Светиње и у време свештог пречешћа.

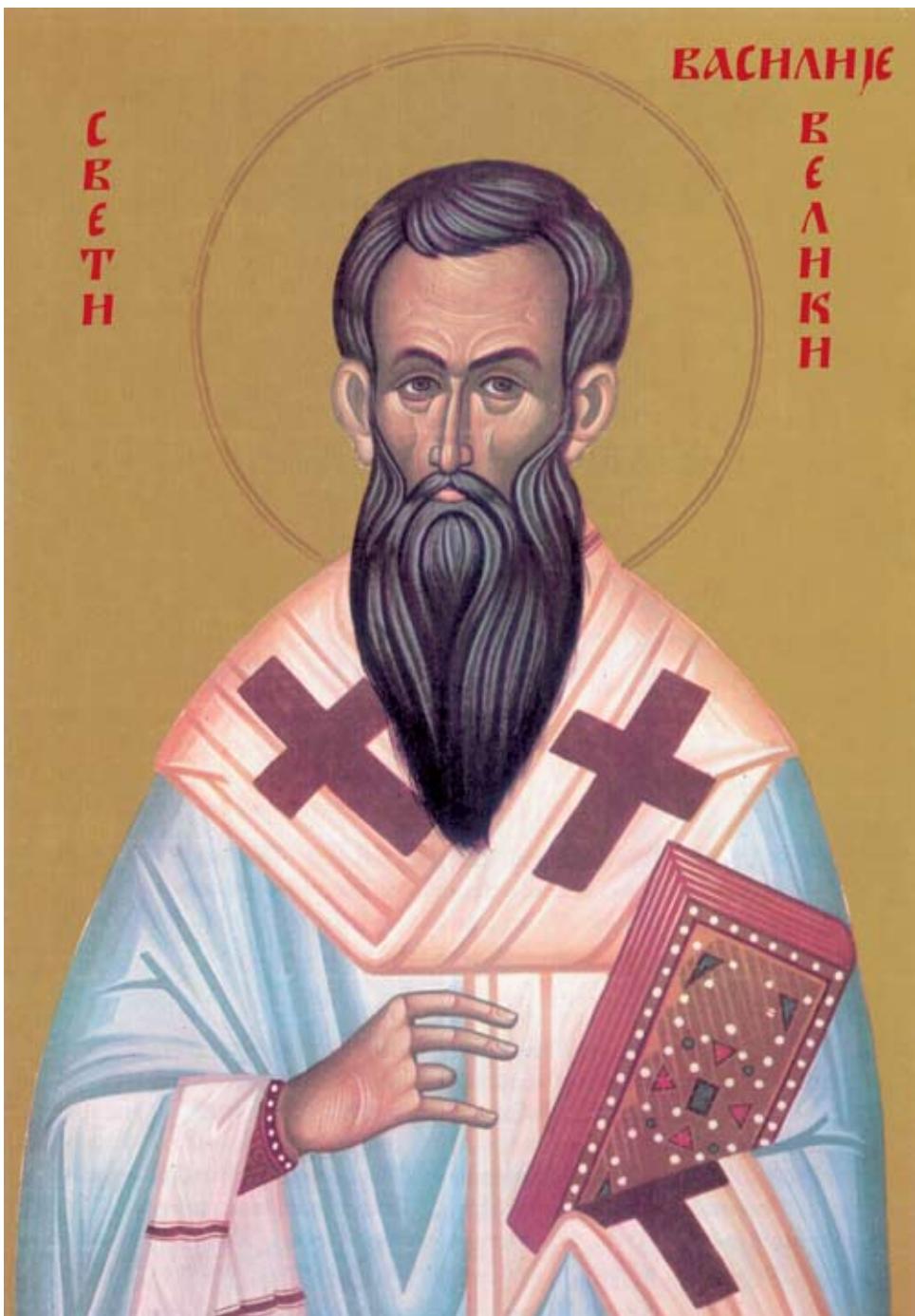


БОЖАНСТВЕНА

ЛИТУРГИЈА

**СВЕТОГ ОЦА НАШЕГА
ВАСИЛИЈА ВЕЛИКОГА,
АРХИЕПИСКОПА
КЕСАРИЈЕ КАПАДОКИЈСКЕ**

(АРХИЈЕРЕЈСКОГ СЛУЖЕЊА)





ТРЕБА ДА СЕ ЗНА:

Да се ова божансћвена Литургија Василија Великог не служи сваđa, него само 10 јула у години у одређене дане, јж:

У недеље Велике Честредесетнице, (осим недеље Цветије), на свећи Велики Чествртак вече и на Велику Суботу вече; на навечерје Рождесћва Христова Бога нашег вече, и на навечерје Богојављења вече, (или на саме јразнике пре јодне, уколико јразници јадну у недељу или јонедељак. И на (сам) дан јразника свећог Василија Великог.

Када се ове Литургије служе увече јочиње се са Благословено царством... и служи се вечерње по штици. После прочишћаних паримија ђакон произноси Малу јекшенију а Архијереј молишву Трисвеште јесме и возлас: Јер си свећ Боже наш... и наставља се Литургија.

ПОРЕДАК

СВЕШТЕНЕ И БОЖАНСТВЕНЕ ЛИТУРГИЈЕ, СВЕТОГА ОЦА НАШЕГА ВАСИЛИЈА ВЕЛИКОГ, АРХИЕПИСКОПА КЕСАРИЈЕ КАПАДОКИЈСКЕ.

Свештеници одређени за служење, добивши благослов од Архијереја, узму време и обуку се. Обично најмаћи јроскомидише до доласка Архијереја у храм.

Пред улазак Архијереја у храм (отворе се џарке двери), сви свештенослужиштељи долазе да га дочекају. Старији стапају до улазних врата. Као Архијереј обуче манџију најстарији јрезвишер му прегда крст, а ђакон га кади, јеважући: Достојно..., (или иромос јразника) улазе у храм, млађи најпре, за свима Архијереј благосиљајући народ, говори шико.

Ући ћу у дом твој, поклонићу се
са страхом храму твоме светоме. Господе, води ме правдом твојом; ради непријатеља мојих исправи пред Тобом пут мој, јер у устима њиховим нема истине, срце им је сујетно, гроб отворен грло њихово, језицима својим обмањују. Суди им, Боже; нека одступе од замисли својих; одбаци их због

многог безбожништва њиховог,
јер Те љуто огорчише, Господе.
Нека се веселе сви који се узда-
ју у Тебе, нека се вавек радују; и
уселићеш се у њих, и хвалиће се
Тобом сви који љубе име твоје, јер
ћеш Ти благословити праведника,
Господе, као што си нас овенчао
оружјем благовољења твога.

*Стигавши до солеје йрезвићери улазе у олтар на јужне и севе-
рне двери, Архијереј дошавши йред царске двери олтара стане на
орлец начинавши три поклона са ђаконом узима време.*

Ђакон: Благослови Преосвештени, владико.

Архијереј:

**Благословен Бог наш, свагда, са-
да и увек и у векове векова.**

Ђакон: Амин.

Архијереј:

Царе небески, Утешитељу,
Душе Истине, који си свуда и
све испуњаваш, Ризнице добара и
Даваоче живота, дођи и усели се у
нас и очисти нас од сваке нечистоте
и спаси, Благи, душе наше.

Ђакон:

**Свети Боже, свети Крепки, свети Бесмртни, помилуј нас.
(шрийуш)**

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова.

Амин.

Пресвета Тројице, помилуј нас; Господе, очисти грехе наше; Владико, опрости безакоња наша; Свети, посети и исцели немоћи наше, имена твога ради.

Господе, помилуј. (*ଶ୍ରୀଯୁଷ*)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова.
Амин.

Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Архијереј:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Вакон: Амин

Архијереј:

Помилуј нас, Господе, помилуј нас, јер ми грешници, немајући никаквог оправдања, приносимо Теби као Владици ову молитву: помилуј нас.

Вакон: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу:

Архијереј:

Господе, помилуј нас, јер се у Тебе уздамо; не гњеви се јако на нас, нити помињи безакоња наша, но и сада као милостив погледај и избави нас од непријатеља наших: јер си Ти Бог наш, и ми народ твој,

сви смо дело руку твојих, и име твоје призивамо.

Бакон: И сада и увек и у векове векова. Амин.

Архијереј:

Отвори нам двери милосрђа, благословена Богородице, да не пропаднемо ми који се у Тебе надамо, но да се Тобом избавимо од беда, јер си Ти спасење рода хришћанскога.

Архијереј шага, ћришавши икони Господа нашеј Исуса Христу, која се налази на десној страни, и учинивши поклон, говори :

Клањамо се пречистоме лицу твоме, Благи, молећи опроштај сагрешења наших, Христе Боже, јер си добровољно благоволео да телом узићеш на крст, да би оне које си саздао избавио од робовања врагу. Стога Ти благодарно кличемо: радошћу си испунио све, Спаситељу наш, који си дошао да спасеш свет.

И целива икону. Онда иде на леву страну, пред икону Богоматере, и начинивши поклон, говори:

Богородице, Ти си извор милосрђа, удостоји нас сминости: по-

гледај на народ који сагреши,
покажи као увек моћ своју, јер
уздајући се у Тебе, ми Ти, као не-
када Гаврило, Архистратиг Бес-
телесних сила, кличемо: радуј се.

И ћелива икону.

Појци џак, нейресашто џоју: Достојно јест...

*Архијереј одлази на средину, прег свеће двери олтара, окренућ
јрема исішоку и приклонивши главу, моли се ћоворећи:*

**Господе пружи руку своју са ви-
сине светога станишта свога, и
укрепи ме за предстојећу службу
твоју, да неосуђено представши
страшноме Престолу твоме, извр-
шим бескрвно свештенодејство.
Јер је твоја сила и слава у векове
векова. Амин.**

*И усјравивши се, окреће се народу, узлази на амвон блајосиља
народ крстом, држећи у левој руци жезал.*

Тад џојци са слајкојојањем џоју:

Тон деспотин ке Архијереја имон Кирије филате. Ис полла ети
Деспота! Ис полла ети Деспота! Ис полла ети Деспота!

Ђакон ћовори: Свештеници изиђите.

*И џођакони или чшечеви џак, доносе прег Архијереја архијерејеке
одежде, а они који ће облачиши Архијереја, узимају од Архијереја
жезал, архијерејску панакамилавку и мандију и ћорњу маншију.*

*Архијереј Панаѓију и најрсни крст сставља на икону коју ис-
прег љега држи један свештеник.*

Тад џојци ошточињу џојаши: Цар небески...

*И џођакони или чшечеви узимају првијремљене архијерејске
одежде и у савршеном реду приносе стихар и облаче Архијереја.*

Онда ђакон кади ћоворећи:

Господу се помолимо. *Па онда разговештним гласом говори:*

Зарадоваће се душа твоја у Господу, јер те обуче у ризу спасења и одећом весеља одену те, као женику метнути венац, и као невесту украси те красотом.

Архијереј благосиља стихар ћелива га, и пођакони и чичеви облаче Архијереја.

Ђакон лагано говори молићве како би ови имали времена за уредно облачење. Зајим чичеви приносе Архијереју ешићрахил, а ђакон кади, говорећи:

Благословен Бог, који излива благодат своју на архијереје своје, као миро на главу, које се слива на браду, браду Аронову, које се слива на скут од хаљине његове.

Благословивши, Архијереј ћелива ешићрахил, који му стављају на врат.

За набедреник говори:

Опаши мач твој око бедара својих, Силни, красотом својом и доbrotom својом; и шири се и успевај и царуј ради истине, кротости и правде, и водећи те дивно десница твоја, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

За појас испо чине. Архијереј крстоцко благосиља, па ћелива појас којим га опасују док ђакон говори:

Благословен Бог који те опасује силом и учини беспрекорним пут твој, који ти укрепљује ноге као јелену и на висину те поставља.

Ђакон пак, кадећи говори: Господу се, помолимо.

Архијереј благосиља десну наруквицу а ђакон говори:

Десница твоја, Господе, прослави се у сили; десна рука твоја Господе, сруши непријатеље, и обиљем славе своје сатро си противнике.

За леву наруквицу ђакон говори:

Руке Господње створише те и саздаше те, уразумише те и научиће те заповестима Његовим.

За сакос говори:

Архијереји Твоји Господе обући ће се у правду и преподобни Твоји обрадоваће се радошћу свагда сада и увек и у векове векова.

За омофор говори:

На раме Христе заблуделу узвеши природу, узнео си се и привео је Богу и Оцу, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

За најрсни крс:

Ако ко хоће да иде замном нека се одрече себе, рече Господ, и узме крст свој и иде замном, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

За енколпцион (Панаѓију):

Срце чисто саздаће у теби Бог и Дух прав обновиће у утроби твојој свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Ако Архијереј као поглавар помесне цркве носи две панаѓије онда за другу панаѓију говори:

Да искаже срце твоје реч благу, говорићеш дела твоја цару свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

За мишру говори:

Положи Господе на главу твоју венац од драгог камења, живот си тражио и даће ти дуг живот свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ђакони стају уред, настрам Архијереја, те примиши ог чшечева триклирију и дикирију, окренути према Архијереју и говоре гласно:

Тако да се светли светлост твоја пред људима, да виде добра дела твоја, и прославе Оца нашег који је на небесима свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Затим ђакони гају Архијереју триклирију и дикирију, а поју и поју:

Тон деспотин ке Архијереја и мон Кирије филате, ис полла ети Деспота, ис полла ети Деспота, ис полла ети Деспота.

А Архијереј, крсто нико благосиља триклиријом и дикиријом, према истоку, западу, југу и северу.

После што гаје триклирију и дикирију и пођаконима а ови целивају руке Архијереју.

(Ако није хиротесија чшеџа, појца или ипођакона, ипођакони приносе лахан са ибrikом, иполивају Архијереју руке а он их умива. Ако буде рукојроизводство у чин чшеџа или ипођакона онда рукојроизвођени приноси лахан по производству.)

После овога Архијереј с уздигнутим рукама говори:

Щаре небески, Утешитељу, Душе Истине, који си свуда и све испуњаваш, Ризници добара и Даваоче живота, дођи и усели се у нас и очисти нас од сваке нечистоте и спаси, Благи, душе наше.

Ђакон:

Слава на висинама Богу, и на земљи мир, међу људима добра воља. (двајући)

Господе, отвори усне моје, и уста ће моја објавити хвалу твоју.
(један јућ)

Тада ђакони, проклањајући главу а најстарији ђакон говори:
Време је да се служи Господу, Преосвештени Владико, благослови.

Архијереј, обема рукама крстоцко благосиљајући, говори:

Благословен Бог наш, свагда, сада и увек и у векове векова.

Док ђакон одговара: Амин.

Онда ђакон ојећ говорит:

Помоли се за нас, Преосвештени владико .

Архијереј јопово благосиља и говорит:

Да управи Господ кораке ваше.

Ојећ ђакон говорит:

Помени нас, Преосвештени Владико.

А Архијереј благосиља говорити:

Да вас помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова.

И сви служашчи одговарају: Амин.

Затим превићери и ђакони целивају руке Архијереју и клањајући се оглазе.

Тада се први превићер поклони Архијереју огласи у свећи олтар на јужна врати.



Ђакон оде прег свеће двери и почиње:

Благослови владико.

Превићер узме обема рукама свештено Јеванђеље и мало подизавши га, чинећи знак крста, говорит:

Благословено Царство Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Затим, осавља свећо Јеванђеље на свећу Тријезуи поклони се Архијереју. Архијереј онда седне.

Ђакон говорит Мирну (Велику) јекшенију:

Архијереј чишта молишве:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебљивост светих Божијих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божијим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За најсветијег патријарха (*или* високо-преосвештенога митрополита, *или* преосвештеног епископа) нашег (*име*), за часно презвитерство, у Христу ђаконство, за сав клир и верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за православе хришћане, да им Господ Бог помогне и да одоле сваком непријатељу и противнику,

Господу се помолимо.

За овај град (*или:* за ово село; *или:* за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који вером живе у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

**Боже, Боже, наш,
који си послао
Небесни Хлеб, храну целоме свету,
Господа нашега и
Бога Иисуса Христа,
Спаситеља и Избавитеља и Добротвора, који нас благосиља и освећује: Ти Сам благослови ово Предложение и прими га у свој наднебесни Жртвеник. Помени као благ и човекољубив оне који га принесоше, и нас неосуђене сачувај у свештенодејству божанствених Тајни твојих.**

За благорастворење ваздуха,
за изобиље плодова земаљских
и времена мирна, Господу се по-
молимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике,
болеснике, паћенике и сужње, и
за њихово спасење, Господу се
помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље,
гњева, опасности и нужде, Гос-
поду се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и
сачувај нас, Боже, благодаћу тво-
јом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту,
пре благословену, славну
Владичицу нашу Богородицу и
Приснодјеву Марију са свима
Светима, сами себе и једни друге
и свак живот свој Христу Богу
предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Молишва, јервог антифона:

Господе Боже наш, чија је моћ
недосежна и слава несхватљи-
ва, чија је милост неизмерна и
човекољубље неисказано, Ти Сам,
Владико, по своме милосрђу, по-
гледај на нас и на овај свети храм,
и покажи на нама и на овима који
се с нама моле, твоју богату ми-
лост и доброту.

**Јер се свети и
прославља пре-
часно и вели-
чанствено име
твоје Оца и Сина
и Светога Духа,
сада и увек и у
векове векова.
Амин.**

Презвићер који је отиоcheo Лишургију говори возглас:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Онда се ђакон окрене и поклони Архијереју, а обе певнице неизменично тоју изобразиштељни (102) исалам или антифон. После овога други ђакон се поклони Архијереју, и ставши на уобичајено место говори:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христ Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Тада се други презвићер, поклони Архијереју, иде кроз северне вери, у свети олтар.

А Архијереј чита ову молитву:

Господе Боже наш, спаси народ свој и благослови наслеђе своје; сачувај пуноћу Цркве своје, освети оне који љубе красоту дома твога; Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у Тебе надамо.

Презвићер у олтару говори возлас:

Јер је твоја моћ, и твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

А тојци, обе певнице, ојеш наизменце певају други изобразиштељни (145) исалам или антифон и на крају Јединородни Сине...

Затим се трећи ђакон поклања Архијереју и говори јекшенију:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Трећи превештер, пошто се поклони Архијереју, иде у свешти олтар кроз јужне двери.

Архијереј чишћа молитву:

**Ти си нам даровао ове
заједничке и сагласне
молитве; Ти си и двојици или тро-
јици, који се сложе у име твоје,
обећао да даш оно за што се уз-
моле; Ти Сам и сада испуни на ко-
рист молбе слугу твојих, дајући
нам у садањем веку познање ис-
тине твоје, а у будућем дарујући
нам живот вечни.**

Превештер у олтару говори возлас:

*Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину
и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.*

Народ: Амин.

*Затим, појди обеју ћевнице појду Блажена или трећи антифон
по устаљеном реду. Ђакони прилазе те се заједнички клањају.
Тад ослали превештери који стоје на солеји, једни с десне а други
с леве стране чине поклон Архијереју и улазе у свешти олтар, сваки
на двери своје стране. (Нико у присуству Архијереја не може да
уђе средином, на царске двери, осим када сви улазе на малом и
великом входу, и после зајмвоне молитве.) Кад се почне појашти:
Слава Оцу и Сину и Светоме Духу... први превештер, даје ђакону све-
што Јеванђеље, а Архијереј устане (ако буде рукопроизводство архиман-
дрића, игумана или први превештера не устаје докле, најдрукопроизвођеним
не почне да говори молитву), а ђакони с кадионицама, којима пре-
ходе и пођакони или чтечеви са триклијом и дикиријом, излазе
из свештог олтара. Ђакон, обећа рукама, појожно носи свештено
Јеванђеље. Превештери иду за њим те стапају, по чину, с десне и*

леве српце Архијереја, ја сви, као и Архијереј приклоне главу.
Ђакон говори тихо, колико да чује само Архијереј, Господу се помолимо.

Архијереј тихо говори молишту входа:

Владико Господе, Боже наш,
који си на небесима установио чинове и војске Анђела и
Архангела, да служе слави твојој,
учини да са нашим входом буде
вход светих Анђела, који с нама
служе и с нама славослове твоју
благост. Јер Теби приличи свака
слава, част и поклоњење, Оцу и
Сину и Светоме Духу, сада и увек
и у векове векова. Амин.

Онда подигне главу, а ђакон, десном руком држећи орап покажује на исток, говори тихо:

Благослови, Преосвештени владико, свети Вход.

И Архијереј једном руком благосиља према истоку, говорећи:

**Благословен Вход Светих твојих,
свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.**

Затим Архијереј целива свешто Јеванђеље, придржавајући га десном руком, коју ђакон целива. Ђакон се окрене лицем према истоку, уздизе свешто Јеванђеље, мало закриштајући њиме, и говори:

Премудрост, смерно стојмо!

Архијереј прихвата десном руком триклију, а левом дикирију и са саслужујућим свештеницима и ђаконима поје лагано:

*Ходите поклонимо се... а кад зађева: И припаднимо Христу...
Архијереј и остали, побожно приклањају главе, појући: Спаси нас*

Сине Божји, вакрели из мртвих, (*ако је јаразник свештог: дивни у Светима*), који ти певамо: Алилуја.

Архијереј благосиља, штрикиријом и дикиријом, према исѣтоку, заштитом, према заштаду, југу и северу. Улазећи ћак, лађано и шико у свешти олтар придржаван ћод руке, двојицом превићера. Ђакони ћак који иду најпре, каде свешто Јеванђеље. Ђакони улазе на царске двери свештог олтара, и примију од Архијереја штрикирију и дикирију, а Архијереј приликом уласка у олтар говори:

Ући ћу у дом твој, поклонићу се
са страхом храму твоме све-
томе. Господе, води ме правдом
твојом; ради непријатеља мојих
исправи пред Тобом пут мој, јер у
устима њиховим нема истине, срце
им је сујетно, гроб отворен грло
њихово, језицима својим обмању-
ју. Суди им, Боже; нека одступе
од замисли својих; одбаци их због
многог безбожништва њиховог,
јер Те љуто огорчише, Господе.
Нека се веселе сви који се узда-
ју у Тебе, нека се вавек радују; и
уселићеш се у њих, и хвалиће се
Тобом сви који љубе име твоје, јер
ћеш Ти благословити праведника,

Господе, као што си нас овенчао оружјем благовољења твога.

*Ушавши у олтар Архијереј ћелива свешту Тријезу и римивши ка-
ционицу кади унаоколо свешту Тријезу, Предложење и сав олтар,
држећи у левој руци жезал, појући тројар. Затим излази пре-
свеће двери, кади икону Господа Христова, Пресвете Богородице,
онда народ, када се враћи у олтар, стаје пре свешту Тријезу,
кади све оне који су у олтару. Тад појуци за ћевниџом поју осстале
убичајене тројаре и кондаке по устаљеном редоследу. Кад се
заврши појање преоследњег кондака Архијереј стоји пре све-
ћом Тријезом, гледајући ка народу а ђакон, изашавши из олтара
стапа до свештих двери, са стране, и држећи орар примира пре-
мало уздигне руку говорећи: Господе спаси благочестиве, а Архијереј
испоштовајући.*

*Онда се, пре свешћом Тријезом, поставља пријремљена стол-
ица, да Архијереј седне гледајући према народу, а ђакони говоре
народу многочешће са триклијом и дикиријом:*

Благоверном и христољубивом православном роду нашем, подај
Господе дуг и миран живот, здравље и спасење, победу над непри-
јатељима успех у сваком добру, и сачувај га на многе године!

*Архијереј устаје, гледајући ка народу, обема рукама благо-
сиља.*

Појуци појују: Многаја љета!

Ђакон говори Пашијарху многочешће:

Најсветијем и високодостојном, Господину (*име*), милошћу
Божијом православном Архиепископу пејском, Митрополиту бе-
оградско-карловачком и Патријарху српском, многе године!

Тад ђакон говори Архијереју многочешће:

Преосвештеном и високодостојном, Господину (*име*), милошћу
Божијом православном Епископу (*назив епархијске кафедре*), многе
године!

*Ђакони дају Архијереју триклију и дикирију који са њима bla-
госиља народ, а појуци:*

Ис полла ети Деспота!

*И Архијереј са преостојећим саслужиштвима поје последњи
конак.*

После овога, говори ђакон:

Господу се помолимо.

Архијереј:

Боже Свети, који у Светима почиваш, Тебе трисветим гла-

сом певају Серафими и славослове
Херувими, и Теби се клањају све
Небеске Силе; Ти си све из небића у
биће привео; Ти си саздао човека по
слици и прилици својој и сваким
га својим даром украсио; Ти дајеш
мудрост и разум ономе који те мо-
ли, и не презиреш грешника, него
си за спасење одредио покајање;
Ти си удостојио нас, смирене и не-
достојне слуге твоје, да и у овоме
часу стојимо пред славом светог
Жртвеника твог и да Ти приносимо
дужно поклоњење и славословље:
Ти Сам, Владико, прими Трисвету
песму и из уста нас грешних, и по-
сети нас благошћу својом; опрости
нам свако сагрешење хотимично
и нехотично; освети душе наше и
тела, и дај нам да Ти у светости
служимо у све дане живота свога,
молитвама Свете Богородице и

свих Светих, који ти од памтивека угодише.

Ђакон:

Благослови Преосвештени владико, време Трисветога.

Архијереј:

**Јер си свет, Боже наш, и Теби
славу узносимо, Оцу и Сину и Све-
томе Духу, сада и увек...**

*А ћакон, на дверима, са џери џар и окреће се џре-
ма народу, и говори: И у векове векова.*

*Појци џоју: Амин, ће одмах џоју: Свети Боже, свети Крепки, свети
Бесмртни, помилуј нас. (гвойђућ), а зајим олтар (једанђућ), јри
чemu се даје Архијереју дикирија. Онда ојећ џојци (једанђућ), па
олтар (једанђућ), јри чemu се даје Архијереју ћикирија. Саг џој-
ци:*

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу и сада и увек и у векове векова.
Амин. Свети Бесмртни, помилуј нас.

Па олтар: Свети Боже...

*Архијереј са ћикиријом и дикиријом blažosilja narod i žo-
вори:*

**Господе, Господе, погледај са не-
ба и види и посети виноград овај
и утврди га, који засади десница
твоја.**

Олтар: Свети Крепки.

*Архијереј: Господе, Господе, погледај
са неба и види и посети виноград
овај и утврди га, који засади дес-
ница твоја.*

Олтар: Свети Бесмртни.

Архијереј: Господе, Господе, погледај са неба и види и посети виноград овај и утврди га, који засади десница твоја.

Олтар: Помилуј нас.

Народ: Свети Боже, свети Крепки, свети Бесмртни, помилуј нас.

Ђакон говори:

Заповеди, Преосвештени владико.

А Архијереј одговара: Благословен који долази у име Господње.

Ђакон држи десном руком орап, и јоказује горње месето говорећи:

Благослови, Преосвештени владико горњи престо.

Архијереј говори:

Благословен си на престолу славе царства твога, Ти који седиш на Херувимима, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

И узлази на горње месето, па стане окренути ка народу. Одређени чтец узима благослов од Архијереја, оглази на средину цркве, и стаје на стапајеницу амвона држећи зашворен апостол, чини јоклон. Ђакон, са двери гледајући ка чтецу држи орап, јоказује према чтецу, говори: Пазимо.

Архијереј: Мир свима.

Чтец: И духу твоме.

Онда ипоћакони скину са Архијереја велики омофор. Архијереј седне на горње место, и благосиља да сви презвитери, који стоје с обе његове стране седну.

Ђакон: Премудрост.

Чтец: Прокимен, псалам Давидов...

И тојци тоју прокимен апостола то гласу дошично гдана, а ако и свешти има апостол, онда говори и прокимен његовог апостола, па чита и његов апостол.

Заштим ђакон: Премудрост, а чтец, наслов апостола.

Ђакон: Пазимо!

Тада чшец, веома гласно и свечано чића апостол, ио чијем завршетку, говори Архијереј: Мир теби.

Чшец: И духу твоме. Ђакон: Премудрост. Чшец: Алилуја. (тријућ). И тоји тоју: Алилуја, (тријућ), чшец чића стихове Алилујарија, а тоји на сваки стих тоју: Алилуја (тријућ), и на крају чшец поклонивши се, оглази. Док се чића Апостол, ђакон прими кадионицу, други ђакон држи шамјан, те оглазе ка Архијереју, који ставља шамјан у кадионицу, говорећи молитву када:

Кадило Ти приносимо, Христе Боже, на мирис миомира духовога; примивши га у наднебесни свој Жртвеник, ниспошљи нам благодат Пресветога твојега Духа.

Ђакон примијивши благослов од Архијереја, када се почне јевати: Алилуја, кади унаоколо свешту Тријезу, Предложење, Архијереја, свештенике и сав олтар. Онда излази прег свеће двери, кади икону Госјода Христа и Пресвете Богородице, иконосас, јевнице и сав народ.

Архијереју, који стоји на горњем месчу, један од ђакона говори: Господу се помолимо.

Архијереј чића молитву прег свеће Јеванђеље:

Запали у срцима нашим, човекољубиви Владико, непролазну светлост твога богопознања, и отвори очи ума нашег да бисмо разумели твоје јеванђелске проповеди. Усади у нас и страх твојих блажених заповести, да бисмо, победивши све телесне похоте, живели духовним животом, мислећи и творећи све што је Теби угодно. Јер си Ти просветљење душа и тела наших, Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем и

пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Амин.

Ђакон јредавши кадионицу, прилази свештој Тријези те јримивши свешто Јеванђеље од најстаријег превишира прилази Архијереју, и приклонивши главу, држећи свешто Јеванђеље, говори:

Благослови, Преосвештени владико, благовеститеља светог Апостола и Јеванђелисте (*име Јеванђелисте чије се Јеванђеље чиша*).

Архијереј, положе своју десницу на главу ђакона, и осенивши га крсним знаком, говори:

Бог, молитвама светог славног Апостола и Јеванђелисте (*име*), да теби, благовеститељу, да реч с великим силом на испуњење Јеванђеља љубљеног Сина његова, Господа нашег Исуса Христа.

А ђакон говори: Амин, чини поклон и целивавши руку Архијереја одлази. Њему претходе два ићођакона: један носећи триклију, а други дикирију. За њима иде ђакон, који носи свешто Јеванђеље и узлази на амвон. Ићођакони с триклијом и дикиријом стоје један с десне а други са лева стране налоња са којег се чиша Јеванђеље. Онда један ђакон у олтару окренут народу, говори:

Премудрост, смерно стојмо; чујмо свето Јеванђеље, *ћа спаје на указаном месту, крај царских двери, с десне стране, а Архијереј стојећи на горњем месту, благосиља рукама, говорићи:*

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

*Ђакон: Читање из светог Јеванђеља по (*име Јеванђелисте*).*

Народ: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Други ђакон из свештог олтара, говори: Пазимо.

(За време чишања свештог Јеванђеља, Архијереј не скида мишру). Ђакон чиша свешто Јеванђеље лагано и јасно, како би сви присути могли чути. Ако се разнује и свешти, онда чиша и Јеванђеље свештог.

По завршетку Јеванђеља, Архијереј говори:

Мир теби, благовеститељу.

Појди њоју: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Архијереј силази са горњег месета, придржаван њој руке двојицом превићера, вођен до царских двери, прима свешто Јеванђеље, целива и даје га најстаријем превићеру који га полагаје са горње стране свеште Тријезе, повише апстиминса.

Тада Архијереј поучава народ.

После проповеди прима трикирију и дикирију, те по обичају, благосиља народ.

Појди њоју: Исполна ети деспота.

После тога Архијереј улази у свећи отар, благосиљајући све који су у њему, и предаје трикирију и дикирију.

Вакон изашавши на северне двери стаје, на амвон, и говори јекшенију:

Рецимо сви из све душе, и од свега ума свога, рецимо.

Народ: Господе помилуј.

Господе Сврджељу, Боже отаца наших, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе помилуј.

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе помилуј. (*тријући*)

Још се молимо за благоверни христољубиви род наш и за све православе хришћане.

Народ: Господе помилуј. (*тријући*)

Још се молимо за патријарха (*или* високо-преосвештеног митрополита, *или* преосвештеног епископа) нашег (*име*), и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе помилуј. (*тријући*)

Још се молимо за браћу нашу нашу, свештенике, ђаконе, и за сву у Христу братство наше.

(*Ако је манастир:* Још се молимо за настојатеља ове свете обитељи (*име*), и за сву у Христу братство његово)

Народ: Господе помилуј. (*тријући*)

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве цареве и благоверне ћарице, за осниваче овог светог храма (*ако је манастир:* свете обитељи ове), и за све до сада преминуле православне оце и браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе помилуј. (*тријући*)

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овом, за оне који се труде, који певају, и за приступни народ, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Народ: Господе помилуј. (*тријући*)

Молитва усрданог молења:

Господе, Боже наш, прими ово усрдно молење од слугу твојих и помилуј нас по обиљу милости твоје, и ниспошљи милосрђе твоје на нас и на сав народ твој који очекује од Тебе богату милост.

Архијереј возёлас:

Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Бакон: Оглашени, помолите се Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се за оглашене.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ помилује.

Народ: Господе, помилуј.

Да их научи речи истине.

Народ: Господе, помилуј.

Да им открије Јеванђеље правде.

Народ: Господе, помилуј.

Да их присаједини својој светој, саборној и апостолској Цркви.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Оглашени, главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј чиšта молиšту за оглашене:

Господе Боже наш, који на небесима обитаваш и надгледаш сва дела твоја, погледај на слуге

твоје оглашене, који су приклонили главе своје пред Тобом, и дај им лаки јарам; учини их часним удовима свете Цркве твоје, и уdstој их бање поновног рођења, отпуштења грехова и одеће непропадљивости, на познање Тебе, истинитога Бога нашега.

Возглас говори йрезвишер:

Да и они с нама славе пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

*Док се овај возглас говори, они йрезвишери који саслужују, рас-
йросириу антиминс, која се и Архијереј десном руком дошиче, те
йримивши губу, чини њоме крст на антиминсу, коју ћеливају је
осставља, на десни горњи крај антиминса.*

Tag ђакон наставља:

Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени изиђите; нико од оглашених (да не остане). А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Премудрост!

Архијереј говори молишву верних:

Ти си нам, Господе, показао ову велику тајну спасења, Ти си нас, смирене и недостојне слуге твоје, уdstојио да будемо служитељи твога светога Жртвеника. Ти нас оспособи силом Светог Духа

твог за ову службу да, неосуђено
ставши пред светом славом тво-
јом, приносимо Теби жртву хвале;
јер си Ти који делаš све у свему.
Дај, Господе, да жртва наша и за
грехе наше и за незнања народна
буде примљена и благопријатна
пред Тобом.

Други превештер говори возглас:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и
Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Бакон:

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

(За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

За мир свега света, за непоколебљивост светих Божјих Цркава, и
сједињење свих, Господу се помолимо.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом
Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу
се помолимо).

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Бакон: Премудрост!

Архијереј чија другу молитву верних:

Боже, Ти си у милости и сажа-
љењу посетио смиреност на-
шу, Ти си нас смирене и грешне
и недостојне слуге твоје поставило
пред свету славу твоју да служимо
светом Жртвенику твоме. Ти нас

оснажи силом Светог Духа твога на службу ову; и дај нам реч кад отворимо уста своја, да призивамо благодат Светог Духа твога на Дарове који ће се предложити.

Возлас, говори Архијереј:

**Да свагда чувани влашћу твојом,
Теби славу узносимо, Оцу и Сину
и Светоме Духу, сада и уве и у векове векова.**

Народ: Амин.

Tag њевница џоје Херувимску џесму лаѓано и са слаткотојем:

Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо Као они који ће примити Цара свих, Анђелским Силама невидљиво праћенога. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

На Велики Чевршак џоје:

Прими ме данас, Сине Божји, за причасника Тајне вечере твоје јер нећу казати тајну непријатељима твојим, нити ћу Ти дати целив као Јуда, већ као разбојник исповедам Те: помени ме, Господе, у Царству твоме. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

На Велику џак Субошту, џоју ово:

Нека умукне свако тело човечје, и нека стоји са страхом и трепетом, и ништа земаљско нека не помишља у себи; јер Цар царева и Господ господара долази да буде заклан и да даде Себе за храну вернима; а испред њега иду хорови Анђела са сваким Началством и Влашћу, многооки Херувими и шестокрили Серафими, заклањајући лица и кличући песму. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Архијереј, мало ћриклонивши главу, тихо говори молишту:

Нико од везаних телесним похотама и сластима није достојан да приђе, или да се приближи,

или да служи литургију Теби, Царе славе; јер Теби служити велико је и страшно и самим Небеским Силама. Но ипак, ради неисказаног и неизмерног човекољубља свог, не-променљиво и неизменљиво постао си човек, и био си нам Архијереј, и као Владика свих предао си нам свештенодејство ове литургијске и бескрвне жртве; јер Ти једини, Господе Боже наш, владаш небеским и земаљским тварима, Ти си ношен на престолу херувимском, Господ Серафима и Цар Израиља, једини си Свет и у Светима почиваш. Зато молим Тебе, јединога благог и готовог да саслуша; погледај на мене грешног и непотребног слугу твог, очисти моју душу и срце од зле савести, и оспособи ме силом твога Светога Духа, да обучен у благодат свештенства, представам овој светој Трпези тво-

јој, и свештенодејствујем свето и пречисто Тело твоје и пречасну Кrv, јер Теби прилазим приклонивши главу своју, и молим Ти се; Не окрени лице твоје од мене, нити ме одбаци од деце своје, него ме удостој да Ти ја, грешни и недостојни слуга твој, принесем ове дарове. Јер си Ти који приноси и који се приноси; који прима и који се раздаје, Христе Боже наш, и Теби славу узносимо, са беспочетним твојим Оцем, и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда ићођакони, прег царске двери, приносе Архијереју лахан са ибриком, и он док умива руке, говори молишту:

Господе, Боже наш, ти си осветио Јорданове токове својим спасоносним јављањем, пошљи и сада благодат свога Светога Духа и благослови ову воду ради

освећења народа твога, јер си благословен у векове векова. Амин.

Један ћрезвићер отворије свећни дискос. Чим заврши умивање руку Архијереј се окрене према истоку, а икођакони му приносе омофор и стављају на рамена.

Онда се Архијереј три пута кланаја прег свећом Тријезом говорећи:

Ми који Херувиме тајанствено изображавамо, и Животворној Тројици Трисвету песму певамо, сваку сада животну бригу оставимо.

МО. (три пута)

Ђакон:

*Као они који ће примити Цара свих,
Анђелским Силама невидљиво праћенога.
Алилуја, Алилуја, Алилуја.*

Или: Прими ме... или, Нека умукне...(Ово зависи од дана у који се служи ова свећа Литургија).

Исто чине и остали саслужиштељи. Затим, ђакон узевши кадионицу и шамјан прилази ка Архијереју и пошто узме благослов, кади унаоколо свећу Тријезу, свећо Предложење, иконе, Архијереја, и све, како је обичај. Архијереј огласи свећом Предложењу.

Архијереј узима просфору, и свећо койље, те поклонивши се три пута, говори:

Боже, милостив буди мени грешноме (три пута).

Тада скине мишру, узме просфору у леву а свећо койље у десну руку, и вади часшице.

После тога остали саслужиштељи прилазе до Архијереја, начине поклон, и говоре: Молитвама светог владике нашег Господе Исусе Христе Боже наш помилуј нас, те сномињу живе које хоће, а Архијереј вади часшице на дискос, нейрестано говорећи: Помени Господе, док не заврши имена. На крају ћак, онај који говори имена, каже: Помени Господе, и мене недостојног презвитера (име). А Архијереј, узевши часшицу говори:

Помени Господе слугу Божјег презвитера (*име*).

И јошово учинивши поклон, ћелива раме Архијереју, па огласи. Сваки свештенослужићељ постућа овако. Завршивши часнице живих, Архијереј узима другу пресфору за усопиште, и вади часнице на дискос, докле не оконча имена уснулих.

Завршивши вађење часнице, једном од ђакона даје омофор, па узима кадионицу те тријући кади Предложение и говори:

Благословен Бог који тако благоволе, слава Ти.

Ђакон јак, на свако додаје: Свагда, сада и увек и у векове векова. Амин, и додаје кадионицу ђакону. Затим ђакон узвиши од Архијереја кадионицу говори: За предложене часне Дарове, Господу се помолимо.

(Ако се служи лијургија светога Василија Великог са Вечерњем најр. навечерје Рођења Христовог, навечерије Богојављења, Велики Четвртак и Велика Субота онда Архијереј говори молитву Предложение):

Боже, Боже, наш, који си послao Небесни Хлеб, храну целоме свету, Господа нашега и Бога Исуса Христа, Спаситеља и Избавитеља и Добротвора, који нас благосиља и освећује: Ти Сам благослови ово Предложение и прими га у свој наднебесни Жртвеник. Помени као благ и човекољубив оне који га принесоше, и оне за које принесоше, и нас неосуђене сачувај у свештенодејству божанствених Тајни твојих.

Јер се свети и прославља пречасно и величанствено име твоје Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове века. Амин.

*Приближивши се Архијереју и учинивши поклон, ђакон говори:
Узми, Преосвештени владико.*

*Архијереј ставља воздух ђакону на рамена, шага обема рукама
узме дискос, целивајући га, и меће на главу ђакону, говорећи:*

Подигните руке своје ка Светињи и благословите Господа.

*Зашим ђакон целива Архијереју руку, па се мало удаљи, да би,
први превишао, могао прићи Архијереју, који начинивши поклон,
прими од Архијереја свећи Пушир, те га целива, као и руку Архијерејеву.*

*Излазећи кроз северне двери, ђакон гласно говори: Благочестиви
и христољубиви род хришћански, ктиторе и приложнике светога
храма овог (ако је манастир: свете обитељи ове) да помене Господ
Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова. Дошаоши
настрам Архијереја, ђакон говори гласно: Архијерејство твоје да
помене Господ Бог у царству своме свагда сада и у векове векова.*

*Тад Архијереј стаје на царске двери, приступајући свећи диско-
кос, по чину, и учинивши поклон, тихо говори: Благословен који
долази у име Господње, Бог је Господ и јави се нама.*

*Онда прими дискос са главе ђакона, целива га, и покazuјући ка
народу, говори:*

**Најсветијег патријарха нашег
(име) да помене Господ Бог у
Царству своме, свагда сада и увек
и у векове векова.**

**Благоверни и христољубиви пра-
вославни род наш, да помене Гос-
под Бог у Царству своме, свагда,
сада и увек и у векове векова.**

Амин.

*И ушаоши у свећи олтар, Архијереј од царских врати иде, са
свећим дискосом, до свеће Тријезе, где га поставља говорећи:*

Благообразни Јосиф, скинувши с дрвета пречисто Тело твоје, обави га чистом плаштаницом и мирисима помазавши положи га у нови гроб.

Презвиштер који носи юштир гласно говори:

Архијерејство твоје да помене Господ Бог у царству своме, свагда сада и увек и у векове векова.

Архијереј узме кадионицу, окади један јућ и начинивши поклон, јрима юштир, ћелива га и говори као и предходно:

Преосвештене Архиепископе, Митрополите и Епископе православне, и сав свештенички ред, да помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова.

И све вас православне хришћане да помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Ојећ улази у олтар, сам ставља свеши юштир на свешту Тријезу, говорећи:

У гробу телесно, у аду душом као Бог, у рају са разбојником, и на престолу био си, Христе, са

Оцем и Духом, све испуњавајући, Неограничени.

Онда превићери улазе у свешти олтар, тихо говорећи:

Архијерејство твоје да помене Господ Бог у царству своме, свагда сада и увек и у векове векова.

А Архијереј са месета где стоји, свакога који улази у свешти олтар, благосиља, па скида покрове са свештог дискоса и пуштира, одлажући их на уобичајено месето. Онда узме воздух са рамена ђакона, и мало надноси најкационицу, покрива Свештиње, и говори:

Благообразни Јосиф...

Узвиши кационицу, Архијереј кади само Свештиње и клањајући се говори:

По доброти својој, Господе, чини добро Сиону, и нака се сазидају зидови Јерусалимски; тада ће Ти бити благоугодна жртва правде, принос и жртве паљенице; тада ће приносити на жртвеник твој тешке оце.

И одмах, прегаје кационицу, притијући се клања, окрене се на десну и леву страну, обраћајући се онима који саслужују, говорећи:

Помените ме, браћо и саслужитељи.

Превићери и ђакони одговарају, говорећи:

Дух Свети доћи ће на тебе, и сила Свевишњега осениће те.

Заштим сви говоре:

Помени нас Преосвештени владико.

Архијереј: Да вас помене Господ Бог у Царству своме, свагда, сада и увек и у векове векова. Амин.

Ако буде рукоположење у чин превођера, обавља се по чину, а после рукоположења, бива благосиљање. Ако ли так, не буде рукоположење, после положања свештих Дарова на свету Тријезу, благосиљање бива, према обичају, а ђакон излази из олтара стаје исједре двери и говори:

Допунимо (вечерњу) молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

За предложене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божјим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодати твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан (сво вече) савршен(о), свет(о), миран(но) и безгрешан(но), од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Крај живота нашег да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подай, Господе.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Молића Приношења, коју Архијереј чија, после постављања божансвених Дарова на свету Тријезу:

Господе Боже наш, ти си саздао нас и увео у овај живот; Ти си

нам показао путеве ка спасењу; Ти си нам даровао откривење небеских тајни; Ти си нас поставио на службу ову силом Духа твога Светога. Стога благоволи, Господе, да будемо слуге твога Новог Завета и служитељи твојих светих Тајни. Прими нас који се приближујемо светом Жртвенику твом, по мношту милости твоје, да будемо достојни приносити Теби ову словесну и бескрвну жртву за грехе наше и за незнања народна; прими је у свети и наднебески и умни твој Жртвеник као мирис миомира и узврати нам благодаћу Светога Духа твога. Погледај на нас, Боже, и на ову службу нашу, и прими је као што си примио Авељеве даре, Нојеве жртве, Авраамове жртве од свих плодова, Мојсијево и Ароново свештенство, Самуилове жртве помирења. Као што си и од

светих твојих Апостола примио
ово истинито богослужење, тако и
из руку нас грешних, по благости
својој, Господе, прими Даре ове,
да бисмо, удостојивши се беспре-
корно служити светом Жртвенику
твоме, нашли награду верних и
мудрих служитеља у страшни дан
праведне исплате твоје.

Архијереј возлас:

**Милосрђем Јединороднога Сина
твога, са којим си благословен, са
пресветим и благим и животвор-
ним твојим Духом, сада и увек и у
векове векова.**

Народ: Амин.

*Архијереј стаје на царске двери те, обема рукама, крстовидно
благосиља народ и говори:*

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон:

Љубимо једни друге, да бисмо једнодушно исповедали

Народ:

Оца и Сина и Светога Духа, Тројицу једносуштну и нераздељиву.

*После те ђакон Архијереј и сви који са служују, клањају се три пута,
и при сваком клањању говоре:*

Љубићу Те, Господе, крепости моја. Господ је тврђава моја, и прибежиште моје.

После шоѓа Архијереј скида мишру и целива свеши дискос, тихо говори: Свети Боже.

Па целива свеши шутар, говори:

Свети крепки.

И најзад, целивајући свеши Тријезу, говори:

Свети бесмртни, помилуј нас.

Зашим Архијереј ставља мишру. Присућни шак, превишићери прилазе то чину, те и они као и Архијереј целивају Свешиње и разменују целив с Архијерејем, који говори:

Христос међу нама,
док они одговарају:

И јесте, и биће.

(Ако је било рукојоложенje у чин превишићера онда новорукојоложени прилази први, због шоѓа што он шоѓа дана има првенство међу свим превишићерима, који после њега целивају Свешиње, и Архијереја у рамена и десницу).

Остали превишићери према чину целивају један другог и говоре: Христос међу нама. Са одговором: И јесте и биће.

Такође јакони разменују целив. Архијереј скида мишру. Поштом превишићери узимају воздух с десне и леве стране те насткриљују поснушту главу Архијереја, лелујајући воздухом.

Ђакон, јак, који стоји изван олтара мало подигавши десну руку, држећи орар са три прстма, говори:

Двери, двери, премудрошћу пазимо!

Свештенослијашељи и народ љубожно и равномерним гласом, изговарају Симбол вере:

Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље и свега видљивог и невидљивог.

И у једнога Господа Иисуса Христа, Сина Божијег, Јединороднога, од Оца рођеног пре свих векова; Светлост од Светлости, Бога истинитог од Бога истинитог; рођенога, а не створеног, једносуштног Оцу, кроз Кога је све постало;

Који је ради нас људи и ради нешег спасења сишао с небеса, и оваплотио се од Духа Светога и Марије Ђјеве и постао човек;

И Који је распет за нас у време Понтија Пилата, и страдао и био погребен;

И који је васкрсао у трећи дан, по Писму;

И Који се вазнео на небеса и седи са десне стране Оца;

И Који ће опет доћи са славом да суди живима и мртвима, Његовом Царству неће бити краја.

И у Духа Светога, Господа, Животворног, Који од Оца исходи, Који се са Оцем и Сином заједно поштује и заједно слави, Који је говорио кроз пророке.

У једну, свету, саборну и апостолску Цркву.

Исповедам једно крштење за опроштење грехова.

Чекам васкрсење мртвих.

И живот будућег века. Амин.

Завршивши Симбол вере, превештиери уклањају воздух преко главе Архијереја целивају воздух и положу ћа на свешту Тријезу заједно са осталим Јокровцима. Архијереј ставља мишру.

Тада ђакон изван олтара говори:

Стојмо смерно, стојмо са страхом, пазимо да свети Принос у миру узнесемо.

И јоклонивши се уђе у свећни олтар, а Архијереј с трикиријом и дикиријом, окренући народу, узлашава:

Благодат Господа нашега Иисуса Христа, и љубав Бога и Оца, и заједница Светога Духа, да буде са свима вама.

Ово говорећи, Архијереј са трикиријом и дикиријом благосиља народ који је на зајадној страни.

Народ тоје: И са духом твојим.

Благосиљајући јужну страну, Архијереј, говори:

Горе имајмо срца!

Народ тоје: Имамо их ка Господу.

Онда благосиља северну страну говорећи:

Заблагодаримо Господу.

Онда улази у олтар и благосиља ка истоку присућне саслужиšеље.

Народ тоје: Достојно и праведно (је клањати се Оцу и Сину и Светоме Духу, Тројици једносушној и нераздељивој).

Затим Архијереј говори молиšву:

Ти који јеси, Владико, Господе Боже Оче, Сведржитељу, Обожавани, ваистину је достојно, праведно и долично величанству Светиње твоје: Тебе хвалити, Тебе певати, Тебе благосиљати, Теби се клаљати, Тебе благодарити, Тебе славити Јединог истински постојећег Бога, и срцем скрушеним и духом смиреним приносити Теби ово духовно богослужење наше; јер си нам Ти даровао познање Истине твоје. И ко је способан исказати моћи твоје, објавити све хвале твоје, испричати сва чудеса твоја, учињена у сва времена? Владару свих и свега, Господе неба и земље, и све твари, видљиве и невидљиве, Ти седиш на престолу славе и надгледаш бездане, Беспочетни, Невидљиви, Непостижни, Ненограничени, Непроменљиви, Оче Господа нашега Исуса Христа, ве-

ликога Бога и Спаса, наде наше,
Који је Слика Твоје доброте, Печат
истоветни, Који показује у себи
Тебе Оца, Логос живи, Бог истини-
ти, предвечна Премудрост, Живот,
Освећење, Сила, Светлост истини-
та, којим се јави Дух Свети, Дух
Истине, Дар усиновљења, Залог
будућег наслеђа, Првина вечних
добра, животворна Сила, Извор
освећења; којим укрепљавана сва
творевина словесна и умна служи
Теби и узноси Ти вечни славопој,
јер све и сва служи Теби. Јер Тебе
хвале Анђели, Архангели, Прес-
толи, Господства, Начала, Влас-
ти, Силе и многооки Херувими.
Око Тебе стоје Серафими, једни са
шест крила, и други са шест кри-
ла: са два покривају лица своја,
са два ноге, а са два лете, кличу
један другоме неућутним устима,
непрестаним славословима:

Tag ђакон узме, с три прстма, звездицу са светлог дискоса, док Архијереј изговара:

Победничку песму појући, кличући, узвикујући и говорећи.

Чини нај дискосом знак крста, и целивавши је оставља је на сјрану лађано.

Народ њоје: Свет, Свет, Свет, Господ Саваот! Пуно је небо и земља славе твоје; Осана на висинама, благословен који долази у име Господње; Осана на висинама.

Архијереј чија молитву:

Са овим блаженим Силама,
човекољубиви Владико, и ми
грешни кличемо и говоримо: ва-
истину си свет и пресвет, и нема
мере величанству Светиње тво-
је; и праведан си у свима делима
својим, и у свему си поступио с
нама по правди и истинском суду:
створио си човека узевши прах од
земље и почавствоваши га ликом
твојим, Боже, настанио си га у
рају сладости, и обећао си му бе-
смртност живота и наслеђивање
вечним добрима, држањем запо-
вести твојих. Али, пошто он не
послуша Тебе, истинитог Бога,

Саздатеља свога, и би заведен змијином обманом и умртвљен својим сопственим сагрешењима, изгнао си га праведним судом твојим, Боже, из раја у овај свет, и вратио га у земљу од које је био узет, устројавајући му спасење кроз поновно рођење у самом Христу твоме. Јер се Ти, благи Боже, ниси потпуно одвратио од створења свога које си саздао, нити си заборавио дело руку твојих, него си га по милосном обиљу самилости твоје посећивао на разне начине: сласи си Пророке, чинио си чудеса преко Светих твојих који су ти у сваком поколењу угодили; говорио си нам устима слугу твојих Пророка, најављивајући нам спасење које се имало збити; дао си нам Закон у помоћ; поставио си нам Анђеле као чуваре. А кад се наврши пуноћа времена, говорио си нам

самим Сином твојим, кроз кога си и векове створио, који је Блистање славе твоје и Обличје бића твога, и све носи речју силе своје, који није сматрао за отимање то што је раван Теби, Богу и Оцу, па ипак Он, превечни Бог, јави се на земљи и са људима поживе, и оваплотивши се од Свете Ђеве, понизи Себе узевши обличје слуге и постаде једнак телу смирења нашег, да нас учини једнакима лицу славе његове. Јер пошто кроз человека грех уђе у свет, и кроз грех смрт, то Јединородни Син твој, који је у наручју Тебе, Бога и Оца, благовоље родити се од жене, Свете Богородице и присно Ђеве Марије, подвргнути се Закону и кроз тело своје осудити грех, да би они који умиру у Адаму, били оживљени у самом Христу твом. И Он, живећи у овом свету, даде нам спасоно-

сне заповести и одвративши нас од обмане идолске, приведе нас познању Тебе истинитог Бога и Оца, и стече Себи нас - народ изабрани, царско свештенство, свети род. И очистивши нас водом, и осветивши нас Духом Светим, даде себе у замену смрти, која је нас продане греху, држала у ропству; и сишавши крстом у ад да Собом испуни све и сва, покида окове смрти; и васкрсе у трећи дан, и сваком телу отвори пут у васкрсење из мртвих, јер не беше могуће да Господар живота буде држан у смрти; Он постаде првина умрлих, прворођени из мртвих, да би био Он сам све и сва, првенствујући у свему; и узишавши на небеса, седе с десне стране Величанства твога на висинама, и Он ће опет доћи да свакоме да по делима његовим. А остави нам, као спомен спасо-

носнога страдања свог, ово што предложисмо пред Тобом по његовим заповестима. Јер пре но што ће поћи на добровољну и преславну и животворну смрт своју, Он у ноћ, у коју предаваше Себе за живот света, узе хлеб у своје свете и пречисте руке и показа га Теби Богу и Оцу, па заблагодаривши, благословивши, осветивши, преломивши:

(После ове молитве Архијереј скида митру и ставља омофор, (показујући десном руком према дискосу, што исто и ђакон чини, држећи оправа три прста десне рuke.)

Даде својим светим Ученицима и Апостолима рекавши: Примите, једите, ово је Тело моје, које се за вас ломи на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Онда Архијереј говори:

Тако исто узевши и чашу са родом винограда, и растворивши, заблагодаривши, благословивши, осветивши: *(показујући ка свештом ауширу), продужује:*

Даде својим светим Ученицима и Апостолима рекавши: Пијте из

ње сви: ово је Крв моја Новога Завета, која се за вас и за многе излива на отпуштење грехова.

Народ: Амин.

Архијереј молићу:

Ово чините у мој спомен: јер кад год једете овај Хлеб и Чашу ову пијете, смрт моју објављујете и вакрсење моје исповедате. Стога и ми, Владико, сећајући се његових спасоносних страдања, животворнога крста, тридневнога погребења, из мртвих вакрсења, на небеса узласка, са десне стране Тебе Бога и Оца седења, и славног и страшног другог доласка његовог.

Бакон ћришавши, мало ћодиже дискос и ћутир, при чему Архијереј узглашава:

Твоје од твојих Теби приносећи због свега и за све.

Народ ћоје: Тебе певамо, Тебе благосиљамо, Теби благодаримо, Господе, и молимо Ти се, Боже наш.

(Бакон ћрилази ближе Архијереју, и оба се клањају ћута ћред свештом Тријезом, молећи се у себи и говорећи:

Боже, милостив буди мени грешноме и помилуј ме.

Заштим Архијереј:

Господе, који си у трећи час Апостолима својим ниспослао Пресветог Духа свог, Њега, Благи, не одузми од нас, но обнови нас, који Ти се молимо.

Бакон:

Срце чисто саздај у мени, Боже, и Дух прав обнови у мени.

Оће је Архијереј:

Господе, који си у трећи час...

Ђакон:

Не одбаци ме од лица твога, и Духа Твога Светога не одузми од мене.

И оће је Архијереј:

Господе, који си у трећи час...)

Архијереј говори молишву:

Стога, Пресвети Владико, и
Сми, грешне и недостојне слу-
ге твоје, удостојени служити све-
том Жртвенику твом, не због пра-
ведности наше, јер ништа добро
не учинисмо на земљи, него због
милости и самилости твоје, које
си богато излио на нас, смело
приступамо Жртвенику твом; и
предложивши предобрасце светог
Тела и Крви Христа твога, Теби се
молимо и Тебе призивамо, Свети
над светима, да благовољењем до-
броте твоје дође Дух твој Свети
на нас и на предложене Дарове
ове и да их благослови и освети и
покаже:

*Онда ђакон ће Архијереју, и сагнивши главу, с оправом у руци,
показујући ка свештом Хлебу, говори Архијереју:*

Благослови, Преосвештени владико, свет Хлеб.

А он, благосиља свећи Хлеб, говорећи:

**Хлеб овај самим часним Телом
Господа и Бога и Спаса нашега
Исуса Христа.**

Бакон и сви, говоре: Амин.

Оће ћакон ђонављајући, говори:

Благослови, Преосвештени владико, свету Чашу.

Архијереј благосиља Чашу, говорећи:

**А чашу ову самом часном Крвљу
Господа и Бога и Спаса нашега
Исуса Христа.**

Бакон и сви: Амин.

Онда Архијереј:

Изливеном за живот света.

Бакон и сви: Амин, Амин, Амин, и говоре Архијереју:

Помени нас грешне, Преосвештени владико.

Архијереј:

**Да вас помене Господ Бог у Цар-
ству своме, свагда, сада и увек и у
све векове векова.**

Сви одговарају: Амин.

*(Ако има новоруког положени јрезвишер, онда ѡа, Архијереј призове,
узме свети Хлеб и одломивши од Њега горњи део, који је ХР, даје му, овако
говорећи:*

**Прими залог овај и сачувај га целим и
неповређеним до последњега твога даха,
јер ћеш о њему бити питан о другом и
страшном Доласку великога Бога и Спа-
са нашега Иисуса Христа.**

*Он узевши свети Хлеб, целива руку Архијереја и стаје иза свеће Тријезе, и
молећи се говори: Помилуј мја Боже...(50 пс.) сав, до краја).*

*Тад Архијереј скида омофор, ставља мишру, те приклонивши
главу говори молитвом:*

А све нас који се од једнога Хлеба и Чаше причешћујемо, да сјединиш једне са другима у заједници једнога Духа Светога, и учиниш да се нико од нас не причести светим Телом и Крвљу Христа твога на суд или осуду, него да обретемо милост и благодат са свима Светима који Ти од памтивека угодише: Праоцима, Оцима, Патријарсима, Пророцима, Апостолима, Проповедницима, Јеванђелистима, Мученицима, Исповедницима, Учитељима, и са сваким духом праведним, преминулим у вери.

После молитве Архијереј, примиши кадионицу с ташманом, кадећи Свештиње говори гласно:

Особито са пресветом, пречистом, преблагословеном, славном Владичицом нашем Богородицом и Приснодјевом Маријом.

Народ њоје: Теби се, Благодатна, радује сва твар: Анђелски сабор и људски род; освећени Храме и Рају духовни, девичанства похвало. Из тебе се Бог оваплоти и Дете постаде, Он, предвечни Бог наш.

Јер крило твоје учини престолом, и утробу твоју показа широм од небеса. Теби се, Благодатна, радује сва твар, слава Теби.

Ако се ова литургија служи на сами дан Рођења Христаша и Богојављења, као и на Велики Чешвршак, и на Велику Суботу, тоје се ирмос 9 йесме.

Архијереј говори молићву:

**Са светим Јованом, Пророком,
Спетечом и Крститељем, са
светим славним и свехвалним
Апостолима, са светим (*име*) чи-
ји спомен славимо, и са свима
Светима Твојим, чијим молитвама
посети нас, Боже. И помени, све
преминуле у нади на васкрсење у
живот вечни (*овде јоименце јомиње јреминуле које
хоче*), и упокоји их, Боже наш, где
сија светлост Лица твога. Још Ти
се молимо, помени, Господе, твоју
свету, саборну и апостолску Цр-
кву од краја до краја васељене, и
даруј мир њој коју си стекао ча-
сном Крвљу Христа твога, и овај
свети храм утврди до свршетка
века. Помени Господе, оне што ти
ове Даре принесоше, и оне за које,
и преко којих, и ради којих Ти**

их принесоше. Помени, Господе, оне који плодове доносе и добро творе у светим Црквама твојим, и оне који се сећају сиротиње. Награди их твојим богатим и небеским даровима: даруј им уместо земаљских добара – небеска, уместо привремених – вечна, уместо пролазних – непролазна. Помени, Господе, оне по пустињама, и по горама, и по пећинама, и по гудурама земаљским. Помени, Господе, оне што живе у девствености, у побожности, подвижништву, честитом животу. Помени, Господе, благоверни народ наш, наоружај га оружјем истине, и даруј му победу над видљивим и невидљивим непријатељима, да тих и миран живот поживимо у свакој побожности и чистоти. Добре сачувај у доброти твојој, рђаве добротом твојом обрати у добре.

Помени, Господе, овде присутни народ, и одсутне из оправданих разлога; и по обиљу милости твоје помилуј њих и нас: домове њихове напуни сваким добром, бракове њихове сачувај у миру и слози, децу одгаји, омладину васпитај, старце укрепи, малодушне утеши, расејане сабери, заблуделе обрати и присаједини твојој светој, саборној и апостолској Цркви; ослободи мучене од нечистих духова; плови са онима што плове; путуј са онима што путују; удовице штити, сирочад заштити; сужње ослободи, болеснике исцељуј. Помени, Боже, оне под судским ислеђењем, и оне по рудницима и оне у изгнанству, и оне на тешким радовима, и све оне што су у било каквој невољи, и нужди, и опасности. Помени, Господе, Боже наш, и све којима је потребно твоје велико милосрђе,

и оне који нас воле, и оне који нас
мрзе, и оне који замолише нас не-
достојне да се молимо за њих. Гос-
поде Боже наш, помени и сав народ
твој, и излиј на све богату милост
твоју, и даруј свима оно што моле за
спасење. И оне које ми не спомен-
усмо због незнања, или због забо-
рава, или због мноштва имена, Ти
сам, Боже, помени, знајући свачији
узраст и име, знајући сваког још
од утробе матере његове. Јер си
Ти, Господе, помоћ беспомоћним,
нада безнадежним, Спаситељ
вилтанима буром, пристаниште
они-ма који плове, лекар болес-
нима. Сам буди свима све и сва, Ти
који знаш свакога, знаш и молбу,
и дом и потребу његову. Избави,
Го-споде, град овај (*или:* село ово;
или; свету обиље ову) и сваки град
и крај од глади, помора, земљотре-
са, поплаве, пожара, покоља, на-

језде туђинаца и братоубилачког рата.

Архијереј узглашава:

Најпре помени, Господе, најсветијег патријарха нашег (*име*), и даруј га светим твојим Црквама у миру, здрава и читава, часна, дуговечна и да правилно управља речју Истине твоје.

Народ: И све и сва.

Заштим први превијтер (или сви заједно) говори:

Најпре помени Господе, преосвештеног епископа (*име*), и даруј га светим твојим Црквама у миру, здрава и читава, часна, дуговечна и да правилно управља речју Истине твоје.

Народ: И све и сва.

После возгласа, Архијереј га (их) благосиља и говори:

Свештенство твоје (ваша) да помене Господ Бог у царству своме, свагда сада и увек и у векове векова.

А јакон, који код двери стоји, гледајући према народу, говори велику похвалу:

Помени Господе, Преосвештеног Епископа нашег (*име*) који приноси ове свете Дарове Господу Богу нашем; за часно свештенство и у Христу јаконство, и за целокупни свештенички и монашки чин; за благочестиви род хришћански; за благоверни и христольубиви род наш православни у Отаџбини и расејању; за браћу нашу која су по тамницама, изгнани, осуђени на тешке присилне радове и који су у ма каквој невољи; за мир целога света; за исцелење оних који леже болесни; за покој, олакшање, блажену успомену и опроштај грехова свих православних отаца и браће наше који су се пре нас упокојили и који овде почивају и на другим странама; а за спасење верника који су овде присутни и који се моле и за све оне које свако има на уму и за све и због свега.

*Народ: И за све и због свега.
Онда ђакон целива Архијереју руку.
Архијереј говори молишту:*

Помени, Господе, сво епископство православних, који правилно управљају речју Истине твоје, Помени, Господе, по мношту милосрђа свог, и моју недостојност; прости ми свако сагрешење вольно и невольно; и немој због мојих грешова отклонити благодат Светога Духа твога од ових Дарова који су пред нама. Помени, Господе, презвитерство, у Христу ђаконство, и сав свештенички ред, и немој посрамити никога од нас који стојимо око светог Жртвеника твог. Посети нас благошћу твојом, Господе; јави нам се богатим милосрђем својим; даруј нам благорастворење ваздуха и погодно време; даруј тихе кише земљи ради плодности; благослови, Господе, благошћу својом круг године; прекрати раздоре

међу Црквама; угаси непријатељства међу народима; силом Светог Духа твога што скорије сатри јеретичко бунтовање; све нас пријми у Царство твоје, покажи нас синовима светлости и синовима дана; даруј нам мир твој и љубав твоју, Господе Боже наш, јер си нам дао све и сва.

Архијереј (или заједно са свим ђрзвићерима), говори возлас:

И дај нам да једним устима и једним срцем славимо и певамо пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј окреће се лицем ђрема народу, и обема рукама, крстоштоко благосиља говорећи возлас:

И да буду милости великога Бога и Спаса нашега Исуса Христа са свима вами.

Народ: И са Духом твојим.

(Ако је, рукоположење у чин ђакона, онда ћосле рукоположења је благосиљање щрикијом и дикиријом).

Ђакон говори јекшенију:

Поменувши све Свете, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За принесене и освећене часне Дарове, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да човекољубиви Бог наш, примивши их у свој свети и наднебески и умни Жртвеник, као мириш миомира духовнога, ниспошље нам за то божанску благодат, и дар Светога Духа, помолимо се.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан (сво вече) савршен(о), свет(о), миран(но) и безгрешан(но), од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Опроштај и отпуштање грехова и сагрешења наших, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од Господа молимо.

Народ: Подай, Господе.

Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан, миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, молимо.

Народ: Подай, Господе.

Измоливши јединство вере и заједницу Светога Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј говори молишву:

Боже наш, Боже који спасаваш,
Ти нас научи да Ти достојно
благодаримо за твоја доброчин-
ства, која си нам учинио и чиниш.
Ти, Боже наш, примивши Дарове
ове, очисти нас од сваке нечистоте
телесне и духовне и научи нас
вршити Светињу са страхом тво-
јим, да бисмо се, примајући са чи-
стим сведочанством савести наше

део Светиња твојих, сјединили са светим Телом и Крвљу Христа твога; и примивши их достојно, имали Христа живећег у срцима нашим, и постали храм Светога Духа твог. О, Боже наш, учини да нико од нас не буде крив пред овим страшним и небеским Тајнама твојим, нити немоћан душом и телом због недостојног причешћивања њима; него нам дај да до последњега даха свог достојно примамо део Светиња твојих на попутницу у живот вечни, за благоугодан одговор на Страшном суду Христа твог; да бисмо и ми са свима Светима, који Ти од памтивека угодише, постали заједничари вечних блага твојих, која си уготовио онима који Те љубе, Господе.

Архијереј возглашава:

И уздостој нас, Владико, да смело и неосуђено смемо призивати Тебе небескога Бога Оца и говорити:

Народ: Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде волја твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Архијереј и остали саслужујући говоре исто са народом.

Возглас:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј обема рукама благосиља народ и говори:

Мир свима.

Народ: И Духу Твоме.

Бакон: Главе своје Госоду приклоните.

Архијереј молишту:

Владико Господе, Оче милосрђа, и Боже сваке утехе, благослови, освети, сачувај, укрепи, утврди, и од сваког дела злог одврати оне што су Ти приклонили главе своје, а присаједини их сваком добром делу, и уздостој да се неосуђено причесте овим пречистим и животворним Тајнама твојим – на отпуштење грехова и на заједницу Духа Светога.

Архијереј возлас:

Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина твога са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И оје је Архијереј молиши:

Чуј Господе Исусе Христе Боже наш, из светог обиталишта свог и са престола славе Царства свог, и дођи да нас освешташ, Ти, који са Оцем седиш горе, и овде си невидљиво с нама; и удостој нас да нам својом моћном руком предаш пречисто Тело своје и пречасну Кrv, а преко нас и свему народу.

Затим Архијереј узме омофор, а оглаже мишру.

(Ако има новорукоположени Јрезвишер који држи гео свештог Хлеба, онда прегаје свешти Хлеб Архијереју који Га ставља на свешти дискос). Архијереј се са осталима клања и говори тихо:

Боже, милостијив буди мени грешноме.

Тако исхо чини и ђакон, који стоји изван олтара. Онда Архијереј пружа руке над свешти дискос, да би уздигао свешти Хлеб, а ђакон крстолико на себи укрша орап, и приклонивши главу, говори:

Пазимо!

Архијереј узима свешти Хлеб, мало да подиже над свештим дискосом (не чинећи њиме знак крста), говори:

Светиње светима.

Народ:

Један је свет, један Господ Исус Христос, у славу Бога Оца.
Амин.

Ђакон улази у олтар и ставши близу Архијереја, говори:

Разломи, Преосвештени владико, свети Хлеб.

А Архијереј, са сваком тажњом, разлама свећи Хлеб на четири дела, говорећи:

Ломи се и раздробљава Јагње Божје, Које се ломи а не раздељује, увек се једе и никад не нестаје, но освећује оне који се причешћују.

Архијереј поставља четири дела Агнеша, овако:



А ђакон показујући орапем, говори:

Напуни, Преосвештени владико, свету чашу.

Архијереј шаг, узевши врховима прстену горњу честицу ИХС чини њоме крст изнад свеће и пушира, говорећи:

Пуноћа Духа Светога.

И ставља је у свећи Пушир, а ђакон, говори:

Амин.

Затим, примиши тојлошу, подноси је Архијереју и говори:

Благослови Преосвештени владико, топлоту.

А Архијереј благосиљајући говори:

Благословена топлота Светих твојих, свагда, сада и увек и у векове векова.

Ђакон крсћообразно налива шољлошту у свешићи и јутире, говорећи:

Топлота вере, пунा Духа Светога. Амин.

Онда Архијереј узме часницу на којој је знаменовано ХС и ће раздељује на многе комадиће како би било довољно да се сви саслужујући иричесће. Ако не буде довољна та часница, онда и другу од две раздробљава:

Онда Архијереј, размени ојроштај са саслужићељима, ћа узме једну часницу од раздробљеног светог Хлеба у десну руку, и ириклонивши главу, говори молитву ире иричешћа (или сви свештенослужићељи заједно и то гласно):

Верујем, Господе, и исповедам да си Ти вистину Христос, Син Бога живога, Који си дошао у свет да грешнике спасеш, од којих сам први ја. Још верујем да је ово само пречисто Тело твоје, и ово сама часна Крв твоја. Стога Ти се молим: помилуј ме, и опрости ми сагрешења моја, хотимична и нехотимична, учињена речју и делом, свесно и несвесно, и удостој ме да се неосуђено причестим пречистим Тајнама твојим на отпуштење грехова и на живот вечни.

Прими ме данас, Сине Божји, за причасника Тајне Вечере твоје, јер

нећу казати тајну непријатељима твојим, нити ћу Ти дати целив као Јуда, већ као разбојник исповедам Те: помени ме, Господе, у Царству твоме.

Нека ми причешћивање светим Тајнама твојим, Господе, не буде на суд или на осуду, већ на исцељење душе и тела. Амин.

Народ јоје јричаштан дана или свештог.

Архијереј се јричешћује свештим Телом Господањим, говорећи:

Часно и пресвето Тело Господа и Бога и Спаса нашег Иисуса Христа даје се мени недостојном Архијереју (*име*) на отпуштање грехова мојих и на живот вечни.

Заштим узевши губу ошире руке, па је целивавши, оставља на своје место. Тад, обема рукама узме свештени убрус, и заједно с њим свети ћутир, те се јричешћује из њега, говорећи:

**Часна и пресвета и животочна Крв Господа и Бога и Спаса нашега Иисуса Христа даје се мени недостојном Архијереју (*име*) на отпуштање грехова мојих и на живот вечни.
Амин.**

*И шако, убрусом који му је у рукама, обрише своје усне и свеши
шупир, говорећи:*

**Ево дотаче се усана мојих, и
узеће безакоња моја, и грехе моје
очистиће.**

Онда целивајући свеши шупир, говори:

Слава теби Боже наш, слава Теби.

(тришупир)

Заштим Архијереј ставља мишту на своју главу.

Ђакон говори превештерима:

Превитери приступите.

*Онда превештери један по један приступају Архијереју,
сајнувши главу и крстолико мејнувши планове, шако да десница
буде горе, говори:*

Ево приступам Христу, бесмртноме Цару и Богу нашем.

**Дај ми, Преосвештени владико, часно и пресвето Тело Господа и
Бога и Спаса нашега Исуса Христа.**

*Архијереј шак, са три прстма десне руке, узме частицу све-
штоља Тела Христовој и ставља у руку прешавшег превештеру,
говорећи:*

**Теби превитеру (*име*) даје се час-
но и пресвето и пречисто Тело Го-
спода и Бога и Спаса нашега Исуса
Христа на отпуштење грехова тво-
јих и на живот вечни.**

*Заштим целиваши руку Архијереја, оглази на једну страну, па
на шакама проклонивши главу моли се, као што је и сам Архи-
јереј постујо.*

Тад ђакон призыва ђаконе, говорећи: Ђакони приступите.

Сви чине исто, како је најпре речено.

**Теби ђакону (*име*) даје се часно
и пресвето и пречисто Тело Госпо-
да и Бога и Спаса нашега Исуса**

Христа на отпуштење грехова твојих и на живот вечни.

А Архијереј држећи свећи пуштир са убрусом говори ономе који је дошао да се пречешти:

Теби презвитечу (*име*) даје се часна и пречиста и животочна Крв Господа и Бога и Спаса нашега Исуса Христа на отпуштање грехова твојих и на живот вечни.

И пречешћу га.

Онај јак, који се пречешти узме свештени убрус, те обрише своје усне и свећи пуштир.

Архијереј говори:

Ево дотаче се усана твојих, и узеће безакоња твоје, и грехе твоје очистиће.

И целиваши свећи пуштир одлази, а овако чине и сви ослали.

Тад Архијереј прими умије руке и усне прими антидор.

Тада се ослала два дела свећог Агнецца (НІ и КА) ломе на частице како би свима пречасницима било доволно, па се стављају у свећу Чашу и Чаша се покрива. Онда јакон поклонивши се једном с побожношћу, прима од Архијереја свећи Пуштир, долази на Двери и подижући показује га народу, говорећи:

Са страхом Божијим и вером приступите.

Народ: Амин.

Благословен који долази у име Господње: Бог је Господ и јави се нама.

Народ прислушуја свећом Причешћу а Архијереј пречешћујући им говори:

**Причешћује се слуга Божји (*име*)
частним и пресветим Телом и Крвљу
Господа и Бога и Спаса нашега**

Исуса Христа на отпуштење грешова и на живот вечни.

А ђакон свакоме ошире усне убрусом, а йричесник целива свешићуши, и поклонивши се оглази. И шако се сви йричешћују.

Приштом се њева:

Тело Христово примите, извора бесмртнога окусите.

После йричешћа Архијереј улази у олтар и оставља свеће Дарове на свећу Тријезу.

Тада ђакон узима левом руком свећи Дискос и са њега ставља у Путијир остале часнице, говорећи:

Васкрсење Христово, видевши, поклонимо се светом Господу Исусу, јединоме Безгрешноме. Крсту твоме клањамо се, Христе и свето васкрсење Твоје певамо и славимо; јер си Ти Бог наш, осим Тебе другог не знамо, име твоје прослављамо. Ходите сви верни, поклонимо се светом васкрсењу Христовом. Јер, гле, Крстом дође радост целоме свету. Свагда благосиљајући Господа, певајмо васкрсење његово; јер нас ради претриввени Крст, смрћу смрт разруши.

Блистај се, блистај, Нови Јерусалиме, јер слава Господња на теби засија. Ликуј сада и весели се, Сионе; а Ти, Чиста Богородице, радуј се васкрсењу Порода твога.

О велика и најсветија Пасхо, Христе! О Мудрости, и Логосе Божји, и Сило! Дај нам да се још присније причешћујемо Тобом у незалазни дан Царства твога.

И ђакон, оширући јажљиво часнице са дискоса, говори:

Спери, Господе, светом Крвљу твојом, грехе свих овде поменутих молитвама Светих твојих.

Tag целива дискос ставља га поред љуштира, те узвиши љокривач љокрива љуштира, а на дискос меће звеницу и љокровце с воздухом.

После йричешћа, Архијереј изишавши поред царске двери, благосиља народ:

Спаси Боже, народ твој и благослови наслеђе твоје.

Народ: Видесмо Светлост истинску; примисмо Духа Небескога; нађосмо веру истиниту, клањајући се нераздељивој Тројици, јер нас је Она спасла.

Архијереј се окреће љоновој свећији Тријези, из руку ђакона љима свећи љуштира и поставља га на свећу Тријезу. Зашиљ љимивши кадионицу, шришћуши кади Светиње, тихо говорећи:

Узнеси се на небеса, Боже, и по свој земљи слава твоја.

И одмах јредаје кадионицу.

Затим Архијереј, узевши дискос ставља га ђакону на главу, који примиши га обема рукама, оглази у Предложење и осставља шамо, ништа не говорећи.

Архијереј ћеливавши свети јушир додaje га, првом јрезвишеру, тихо говорећи:

(Благословен Бог наш.)

Пошто јрезвишер, обема рукама, преузме свети јушир ћеливавши га и руку Архијереју, окреће се светим дверима, и гледајући према народу, говори гласно:

Свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Нека се испуне уста наша хвале твоје, Господе, да певамо славу твоју, јер си нас удостојио да се причестимо светим твојим, божанским, бесмртним и животворним Тајнама; сачувај нас у твојој светињи, да се свак дан поучавамо правди твојој.

Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Ђакон изиђе на северне двери, и ставши на уобичајено место, говори:

Примивши божанске, свете, пречисте, бесмртне, небеске и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Измоливши свак дан (сво вече) савршен(о), свет(о), миран(о) и безгрешан(о), сами себе и једни друге и свак живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Онда Архијереј говори благодарну молитву:

Благодаримо Ти, Господе Боже
наш, за причешће светим,
пречистим, бесмртним и небеским Тајнама твојим, које си нам
дао на одобротворење, освећење
и исцељење душа и тела наших.
Ти сам, Владико свих и свега, дај
да нам причешће светим Телом и

**Крвљу Христа твога буде на веру
непостидну, на љубав нелицемер-
ну, на умножење мудrostи, на ис-
цељење душе и тела, на одагнање
сваког противника, на вршење за-
повести твојих, на благоугодан
одговор на Страшном суду Христа
твога.**

*Онда Архијереј наг антиминсом Јеванђељем чинећи знак кре-
сћа, узглашава:*

**Јер си Ти освећење наше, и Теби
славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме
Духу, сада и увек и у векове векова.**

Народ: Амин.

Архијереј: У миру изиђимо.

Народ: У име Господње.

*Један превишићер излази, стапе на обично месно иза амвона и
говори Заамвону молишву:*

Господе, Ти благосиљаш оне који Тебе благосиљају, и освећујеш
оне који се у Тебе уздају, спаси народ свој и благослови наслеђе своје,
чувај пуноћу Цркве своје, освети оне који љубе красоту дома твога;
Ти их прослави божанском силом твојом, и не остави нас који се у
Тебе надамо; даруј мир свету твоме, Црквама твојим, свештеницима
и свима људима твојим. Јер сваки добри дар, и сваки савршени по-
клон одозго је, силази од Тебе, Оца Светlostи, и Теби славу и благо-
дарење и поклоњење узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и
увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Нека је благословено име Господње од сада и довека. (тишиш)

*А Архијереј говори молишву наг главом ђакона за
ућошребљавање свештог Причешћа:*

Испуни се и изврши, колико је то у нашој моћи, тајна твога спасоносног домостроја, Христе Боже наш. Јер одржасмо спомен на твоју смрт; видесмо изображење васкрсења твога; испунисмо се бескрајним животом твојим; насладисмо се твоје неисцрпне сладости, благоволи да ње удостојиш све нас и у будућем веку, благодараћу беспочетнога Оца твога, и Светог и благог и животворног твога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда Архијереј изишавшин на царске двери, благосиља народ, говорећи:

Благослов Господњи нека дође на вас, Његовом благодараћу и човекољубљем, свагда, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј: Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Господе, помилуј, Господе, помилуј, Господе, помилуј. Владико Свети благослови.

Архијереј чини оштусћ овако:

Ако је недеља, говори:

Васкрсли из мртвих...

*А ако није недеља онда јосебан оштуси за дошични Јразник или
дан:*

Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, светих славних и свехвальных Апостола, светога оца нашега Василија Великог, архиепископа Кесарије кападокијске, светога (*чији је храм*) и светога (*чији је дан*), светих српских просветитеља и учитеља, Симеона Мироточивог, светитеља Саве, Арсенија, Максима, Василија и Петра, светих и праведних богоотаца Јоакима и Ане, и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

Народ: Амин. Ис полла ети Деспота!

Архијереј: Молитвама Светих отаца наших, Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас.

Свесишћеници: Молитвама светог владике нашег, Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас.

Народ њева: Спаси Христе Боже и помилуј, Преосвештеног Архијереја нашега (*име*) христољубиву војску, ктиторе и приложнике светог храма овог и све православне хришћане и счувај их на много година.

Архијереј или неко од служащих йрезвићера деле антидор са солеје иза амвона.

Члечеви јред свештом Тријезом скидају са Архијереја одежде, док он говори:

Сад отпушташ у миру слугу својега, Господе, по речи својој, јер видеше очи моје Спасење твоје, које си припремио пред лицем свих народа, светлост да обасја незнабошће, и славу народа твога Израиља.

Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни помилуј нас. (*пријући*)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векопева. Амин.

Пресвета Тројице помилуј нас, Господе очисти грехе наше, Владико опрости безакоња наша, Свети посети и исцели немоћин наше, имена твога ради.

Господе, помилуј. (*пријући*)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу и сада и увек и у векове векова. Амин.

Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје; да дође Царство твоје; да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправдамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Заштим оштусни ћаройар свештог Василија Великог, глас 8:

По свој земљи пронесе се глас о теби, јер она прими благовест твоју којом си богодолично изложио дормате; природу си бића објаснио, а људски живот Богом украсио Царствени свештениче, оче преподобни Василије, моли Христа Бога да спасе наше душе.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу:

Кондак, глас 4:

Небовесниче, Василије преподобни, показао си се непоколебив темељ Цркве, свима си људима дао неукрадиво господство, запечативши га својим дорматима.

И сада и увек и у векове векова. Амин.

Богородичен, глас 6:

Непостидна Заштитнице хришћана, неизменљива пред Творцем Посреднице, не презри гласе молења нас грешних, него као Блага притељи у помоћ нама који Те са вером призивамо: пожури на молитву и похитај на умољавања, Богородице, свагдашња Заштитнице оних који те поштују.

Господе, Помилуј. (12 јула)

Часнију од Херувима и неупоредиво славнију од Серафима, Тебе што Бога Логоса непорочно роди, вистину Богородицу ми Те величамо.

Слава...И сада...И бива мањи оштусај.

Изашавши кроз свеће вери Архијереј се окреће свећим иконама и држећи левом руком архијерејски штаљ клања се, а онда, окренувши се народу благосиља да:

Појци јак, юсу:

Ис полла ети Деспота!

Архијереј излазећи у епископски дом, стане на неком узвишеном месту, да би да могли сви видети, окренувши се народу благослови да и улази у свој дом, а народ, огласи својим кућама.

*Крај Божансвећене Литургије
Свештој Василија Великоја*



Прећеосвећених дарова





Прећеосвећених дарова



**ЧИН БОЖАНСКЕ
ЛИТУРГИЈЕ
ПРЕЂЕОСВЕЋЕНИХ ДАРОВА
(АРХИЈЕРЕЈСКОГ СЛУЖЕЊА)**

У Свету и Велику Четрдесетницу када Архијереј треба да служи Литургију Прећеосвећених дарова, пре почетка 9. часа он долази до храма, а у сусрет му иду обучени у свештене одежде свешенство и ђакони. Приликом уласка у храм појци певају: Достојно... Ако је, так, навечерје Благовести или навечерје Васкрсења Лазаревог, појци певају ирмос деветте песме.

А Архијереј, улазећи у храм, тихо говори:

Ући ћу у дом твој, поклонићу се са страхом храму твоме светоме. Господе, води ме правдом твојом; ради непријатеља мојих исправи пред Тобом пут мој, јер у устима њиховим нема истине, срце им је сујетно, грло њихово гроб отворен, језицима својим обмањују. Суди им, Боже; нека одступе од замисли својих; одбаци их због многог безбожништва њиховог, јер Те љуто огорчише, Господе. Нека се веселе сви који се уздају у Тебе, нека се вавек радују; и уселићеш се у њих, и хвалиће се Тобом сви који љубе име твоје, јер ћеш Ти благословити праведника, Господе, као што си нас овенчао оружјем благовољења твога.

Стаје на средину храма благосиља народ и стаје у архијерејски трон. Тада почиње 9. час и изобразишељна. Пошто се заврши изобразишељна Архијереј долази преко царске двери олтара стане на орлец и учинивши три поклона са ђаконом узима време:

Ђакон: Благослови Преосвештени, владико.

Архијереј: **Благословен Бог наш, свагда, сада и увек и у векове векова.**

Ђакон: Амин.

Архијереј:

Царе небески, Утешитељу, Душе Истине, који си свуда и све испуњаваш, Ризнице добара и Даваоче живота, дођи и усели се у нас и очисти нас од сваке нечистоте и спаси, Благи, душе наше.

Ђакон:

Свети Боже, свети Крепки, свети Бесмртни, помилуј нас, (шришт)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова.

Амин.

Пресвета Троици, помилуј нас; Господе, очисти грехе наше; Владико, опрости безакоња наша; Свети, посети и исцели немоћни наше, имена твога ради.

Господе, помилуј. (шришт)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова.

Амин.

Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Архијереј:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Вакон: Амин

Архијереј:

Помилуј нас, Господе, помилуј нас, јер ми грешници, немајући никаквог оправдања, приносимо Теби као Владици ову молитву: помилуј нас.

Вакон: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу:

Архијереј:

Господе, помилуј нас, јер се у Тебе уздамо; не гневи се јако на нас, нити помињи безакоња наша, но и сада као милостив погледај и избави нас од непријатеља наших: јер си Ти Бог наш, и ми народ твој, сви смо дело руку твојих, и име твоје призивамо.

Вакон: И сада и увек и у векове векова. Амин.

Архијереј:

Отвори нам двери милосрђа, благословена Богородице, да не пропаднемо ми који се у Тебе

надамо, но да се Тобом избавимо од беда, јер си Ти спасење рода хришћанскога.

Архијереј шага, прашавши свештој икони Господа нашеј Исуса Христу, која се налази на десној страни и учинивши поклон, говори:

Клањамо се пречистоме лику твоме, Благи, молећи опроштај сагрешења наших, Христе Боже, јер си добровољно благоволео да телом узиђеш на крст, да би оне које си саздао избавио од робовања врагу. Стога Ти благодарно кличмо: радошћу си испунио све, Спаситељу наш, који си дошао да спасеш свет.

И целива свешту икону. Она иде на леву страну, прег икону Богоматере, и учинивши поклон, говори:

Богородице, Ти си извор милосрђа, удостоји нас сминости: погледај на народ који сагреши, покажи као увек моћ своју, јер уздајући се у Тебе, ми Ти, као некада Гаврило, Архистратиг Бестелесних сила, кличмо: Радуј се.

И целива свешту икону. Тада се окреће народу, узлази на амвон и благосиља народ крстом, држећи у левој руци архијерејски жезал.

Тадају са слаткојојањем тадају:

Тон деспотин ке Архијереја имон Кирије филате. Ис полла ети Деспот! Ис полла ети Деспот! Ис полла ети Деспот!

Ђакон говори: Свештеници изиђите.

И пођакони или чичеви, доносе прег Архијереја, архијерејске одежде, а они који ће облачиши Архијереја, узимају од Архијереја архијерејски жезал, панакамилавку манџију и горњу маншију. Архијереј Панаѓију и најрсни крст ставља на икону коју ис је прег њега држи један свештеник. Тада тадају ошточију тадаши: Цар небески... И пођакони или чичеви узимају прашремљене архијерејске одежде и у савршеном реду приносе стихар Архијереју. Архијереј га само благослови и целива, а ђакон над сваком одеждом говори само: Господу се помолимо, ништа друго не говори. И облаче Архијереја.

Онда се доноси ешиштрахиль и узимају га и пођакони. Ђакон говори (кадећи): Господу се помолимо. Архијереј, благословивши и целивавши ешиштрахиль, ставља га око врати. И са тадасом ис то чини: Архијереј га благосиља крстообразно и целива, и оласују га док ђакон само говори: Господу се помолимо. Ис то се чини и са осталим одеждама: са десном и левом наруквицом, сакосом, наబедренником, омофором, енколпционом (панагијом) и (другим енколпционом (Панаѓијом) крстом и мишром.

Онда ђакони стају у ред, настрам Архијерерја, те примишиши од чичева шрикирију и дикирију, окренуши трема Архијереју, говоре гласно:

Тако да се светли светлост твоја пред људима, да виде добра дела твоја, и прославе Оца нашег који је на небесима свагда, сада и увек и у векове векова.

Заштим ђакони дају Архијереју шрикирију и дикирију, а тадају тадају:

Тон деспотин ке архијереја имон Кирије филате. Ис полла ети Деспот! Ис полла ети Деспот! Ис полла ети Деспот!

Архијереј благосиља крстообразно шрикиријом и дикиријом трема ис тојку, зајаду, југу и северу.

И после тога даје шрикирију и дикирију и пођаконима а ови целивају руке Архијереју.

Заштим прилазе Архијеру превештери и ђакони целивају Архијерејеву десницу и клањају се а превештери одлазе у олтар.

Ђакон, па, иде до светих двери и гласно тачиње:

Благослови, владико.

Превештер узевши свешто Јеванђеље у обе руке и мало га постигнувши, чини знак крста, говорећи:

Прећеосвећених дарова

Благословено Царство Оца и Сина, и Светога Духа, сада и увек, и у векове векова, *и ставља свешто Јеванђеље на свешту Тријезу, па се окрене и поклони Архијереју (царске гвери зашвори).*

Архијереј јправи поклон и говори:

АМИН.

Па онда наставља:

Приђите, поклонимо се: (*при јула*), и
Псалам 103. Презвићер који је започео Литургију стоји пред светом Тријезом, чија молитве вечерња, зване свештилничне:

МОЛИТВА 1.(4)

Ти кога Свете Силе неућутним песмама и непрестаним славословитим величају, испуни уста наша хвале твоје, да бисмо величали свето име твоје, и дај нам удела и наслеђе са свима који Те се истински боје и држе заповести твоје, молитвама Свете Богородице и свих Светих твојих.

Јер теби приличи свака слава, част и полколоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 2.(5)

Господе, Господе, Ти све држиш на пречистом длану своме; Ти све нас дуго трпиш, и тугујеш због наших зала; опомени се милосрђа свога и милости своје; посети нас добротом својом и дај нам да твојом благодаћу и у остало време данашњег дана избегнемо различите замке нечастивога, и благодаћу Светога Духа твог сачувај живот наш безбедним од искушења.

Милошћу и човекољубљем јединороднога Сина твога, са којим си благословен, са свесветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 3.(6)

Боже велики и чудесни, Ти све и сва управљаш неисказаном добром и обиљем промисла; Ти си нам и овоземаљска добра даровао, и преко већ дарованих добара јамчиш нам обећано Царство; Ти си нам помогао да се и у протекло време данашњега дана уклонимо од сваког зла; даруј нам да и преостало време проведемо беспрекорно пред светом славом твојом, славећи Тебе, јединог добrog и човекољубивог Бога нашег.

Јер си Ти Бог наш, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА 4.(7)

Боже велики и вишњи, Ти једини имаш бесмртност; Ти живиш у светlostи неприступоно; Ти си сву твар премудрошћу саздао; Ти си одвојио светlost од tame, и сунце поставио да влада дању а месец и звезде да владају ноћу; Ти си удостојио нас грешне да и овога часа са исповешћу изађемо пред лице твоје и да Ти принесемо вечерње славословље; Ти сам, човекољубиви Господе, учини да молитва наша изађе као кадило пред лице твоје, и прими је као мирис миомира; подари нам мир ове вечери и ове ноћи; обуци нас у оружје светlostи; избави нас од страха ноћног и од свега што иде по тами: и дај нам сан који си нам даровао ради одмора немоћи наше, ослобођен од сваког сањарења ћаволског, о Владико, даваоче добара, да бисмо, прожети умилењем, и на постельама нашим помињали ноћу име твоје, и просвећивани размишљањем о заповестима твојим, устали у радости душевној ради слављења доброте твоје, приносећи молитве и мольења твоме милосрђу за грехе своје и свега народа твога, који милошћу посети, молитвама Свете Богородице.

Јер си благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова. Амин.

Када се заврши читање Псалма, ђакон држи орап са три ѕрста, говори Велику јекшенију умереним гласом (царске гвери ошвори):

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебљивост светих Божијих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божијим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За најсветијег патријарха (**или:** високопреосвештенога митрополита, **или:** преосвештеног епископа) нашег (**и me**), за часно презвитељство, у Христу ђаконство, за сав клир и верни народ, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за православе хришћане, да им Господ Бог помогне и да одоле сваком непријатељу и противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (**или:** за ово село; или: за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који вером живе у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских и времена мирна, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике, болеснике, паћенике и сужње, и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши Пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј чија молитву:

Господе сажаљиви и милостиви, дуготрпљиви и много-милостиви, чуј молитву нашу и послушај глас молења нашег, учини на нама знамење на добро; упути нас на пут твој, да би смо ходили у истини твојој; развесели срца наша, да бисмо се бојали светога имена твога, јер си Ти велик и твориш чудеса. Ти си једини Бог, и нема Ти сличног међу боговима, Господе; силан у милости и благу крепости, да би помогао и тешио и спасавао све који се уздају у свето име твоје.

Презвићер који је зајочео Литургију гласно говори:

Јер теби приличи свака слава част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова .

Народ: Амин. (Царске двери затвори).

После возласа се чишћа кашизма по правилу.

Када почне чишће кашизме првог антифоне, један од презвићера огласи на Предложение, узима Прећеосвећен Агнец из гарохранилице и полаже Га јажљиво и ћобожно на свећи дискос, улије у свећи јушир вино и воду и покрива свећи дискос и свећи јушир покривачима, кадећи их, али не говори ништа, изузев на крају, при стављању воздуха:

Молитвама светих отаца наших, Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас. Амин.

После првог антифона ђакон се клања Архијереју, и ставши на уобичајено месмо, говори јекшенију (царске двери отвори):

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј чишћа молићву:

Господе, немој нас у јарости твојој прекорити, нити нас у гњеву своме покарати, него поступи с нама по снисходљивости својој, лекару исцелитељу душа наших. Упути нас пристаништу воље твоје; просвети очи срца наших на познање истине твоје; и даруј нам миран и безгрешан остатак данашњег дана и свеколико време

живота нашег, молитвама свете Богородице и свих Светих твојих.

Презвићер:

Јер је Твоја моћ, и Твоје је Царство и сила и слава, Оца и сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. (Царске двери зашвори).

Ојеш се чишта кашизма. После кашизме другог антифона, ђакон се ојеш клања Архијереју и говори јекшенију (царске двери отвори):

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј чишта молишту:

Господе Боже наш, опомени се нас грешних и непотребних слугу твојих, када призивамо свето и обожавано име твоје, и не постиди нас који очекујемо милост твоју, него нам, Господе, даруј све што иштемо за спасење, и удостоји нас да Те волимо, и да те се бојимо од свега срца нашега, и у свему творимо вољу твоју.

Презвићер:

Јер си Благ и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. (Царске двери зашвори).

Оћеш се чишћа кашизма. Зашим се ђакон клања Архијереју и говори јекшенију (царске двери отвори):

Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Презвићер:

Јер си Ти Бог наш и Теби славу узносимо Оцу, и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин. (Царске двери зашвори).

Зашим се њева:

Господе, Теби завапих, услиши ме. Услиши ме, Господе.

Господе, Теби завапих, услиши ме; чуј глас мољења мога, када за vapим Теби. Услиши ме, Господе.

Ово се њева самоћласно ћласа дана, и њевају се стихире ћо Тићику. Кај се њочне њеваши: Хвалите Господа сви народи ... ђакони ћрилазе клањајући се Архијереју. Зашим ћрезвићери који стоје један са десне, а други са леве сртране Архијереја, чине ћоклон ћред Архијерејем и улазе у свешти олтар, једни на десна, а други на лева врати.

Кај се њева Слава... отварају се двери, ћрви ћрезвићер даје ђакону свешто Јеванђеље, Архијереј усћаје, а они излазе из свешто олтара. Најпре иду ићођакони са ћрикиријом и дикиријом, ђакон носи свешто Јеванђеље са сртраком, а ћрезвићери иду за њим и стају ћо реду са десне и леве сртране архијерејеве, и сви ћриклањају ћлаве, као и Архијереј. Ђакон говори: Господу се помолимо, ћико.

Архијереј ћико говори молитву входа:

Увече, и ујутру, и у подне хвалимо, благосиљамо, благодаримо и молимо се Теби, Владико свих и свега, човекољубиви Господе: управи молитву нашу као

кадило преда Те, и не допусти да срца наша скрену у рђаве речи или рђаве помисли, него нас избави од свих који лове душе наше, јер су очи наше уперене у Тебе, Господе, Господе, и у Тебе се надамо, немој нас посрамити, Боже наш. Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњање, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове века. Амин.

Зашим ђодижу главе. Ђакон држи орап десном руком ђоказује на исток и тихо говори: Благослови, Преосвештени Владико, свети вход.

Архијереј блађосиља десном руком ђрема истоку, говорећи:

Благословен вход Светих Твојих, свагда, сада и увек и у векове века. Амин.

Архијереј целива Свето Јеванђеље. Ђакон, јак, целива свећу десницу којом Архијереј ђридржава свето Јеванђеље и окренувши се ђрема истоку, мало ђодиже свето Јеванђеље, чинећи знак крста и говорећи: Премудрост, смерно стојмо. Ићођакони ђиносе Архијереју ђрикирију и дикирију.

Архијереј са свештеницима и ђаконима који му саслужују једва ђолако и умилно:

Исусе Христе, Светости тиха,
свете славе бесмртнаго Оца

Небескога, Светога, Блаженога;
дочекавши залазак сунца...

кад њочну њојаши: и видевши светлост

**вечерњу..., шага Архијереј и ослали прикланају
главе, ћевајући са страхом сих до краја. Архијереј благосиља
триклијом и дикиријом, према истоку, затим према западу,
југу и северу,**

**певамо Оца, Сина и Светога Духа
Бога; достојан си да у сва времена
будеш слављен гласовима радо-
сним, Сине Божји, Ти живот дајеш;
зато Те свет слави.**

*Полако и тихо улазећи у олтар (придржаван ћод руку од двојице
презвишера). Ђакони који иду испред љега каде свећа Јеванђеље.
За Архијерејем улазе и ослали презвишери. Када Архијереј уђе у
свећи олтар даје ђаконима триклију и дикирију, а при уласку,
говори:*

Ући ћу у дом твој, поклонићу се
са страхом храму твоме све-
томе, Господе, води ме правдом
твојом; ради непријатеља мојих
исправи пред Тобом пут мој, јер у
устима њиховим нема истине, срце
им је сујетно, грло њихово гроб
отворен, језицима својим обмању-
ју. Суди им, Боже; нека одступе
од замисли својих; одбаци их због

многог безбожништва њиховог,
јер Те љуто огорчише, Господе.
Нека се веселе сви који се узда-
ју у Тебе, нека се вавек радују; и
уселићеш се у њих, и хвалиће се
Тобом сви који љубе име твоје, јер
ћеш Ти благословити праведника,
Господе, као што си нас овенчао
оружјем благовољења твога.

Ушавши у олтар, Архијереј целива свешту Тријезу.

Појци ћевају: Исполна ети, Деспота.

*Архијереј узима жезал кадионицу и кади у круг свешту Тријезу,
Предложење и цео олтар. Заштим излази прег царске двери и кади
иконостас и народ, а оне који су у олтару кади стојећи прег све-
штом Тријезом.*

*Црквењак ставља, на царске двери, свеђњак са ућаљеном свећом
и кадионицом у којој је жар са шамјаном.*

*После овога произведен чтец долази на средину храма исјед
амвона и прави поклон, држећи најнујшу књиџу. Ђакон са средине
двери окренут према чтецу, држећи орап и показујући на њега,
говори: Пазимо.*

Архијереј: Мир свима.

Чтец: И духу Твоме.

Ђакон: Премудрост.

*Чтец: Прокимен, псалам Давидов, и чија прокимен дана ћо-
сласу.*

Заштим ђакон: Премудрост.

Чтец: Читање из књиге Постања.

Ђакон: Пазимо.

*Чтец ћосле чија из књиџе Постања говори други прокимен.
После овога ђакон ћасно говори: Заповеди.*

*Архијереј обема рукама узима свеђњак са свећом и кадионицом,
стоји прег свештом Тријезом окренут према исјоку чинећи знак
крсташа, говори:*

Премудрост, смерно стојмо.

Затим се окреће на збаг ка народу и говори:

Светлост Христова просвећује све.

И ставља свећњак са свећом и кадионицом јошко на царске двери.

Чтец: Читање из књиге Премудрости Соломонове.

Вакон: Пазимо.

И чита (шармију) из књиге Премудрости Соломонових.

По завршетку, Архијереј говори:

Мир теби.

Вакон: Премудрост.

Чтец њева: Нека узиће молитва моја као кадило преда Те, узди-зање руку мојих као принос вечерњи.

За то време Архијереј узме кадионицу са свећњака и кади његу сррану свеће Тријезе. Сав народ у храму мешанијски клечи.

После тога чтец клекне, а њојци десне њевнице и народ на десној сртани храма устлану и њевају исѣто: Нека узиће...

Архијереј кади јужну сррану свеће Тријезе, а чтец, њојци леве њевнице и сав народ на левој сртани храма мешанијски клече.

Чтец устлане и говори сличних ћрви:

Господе, к Теби вапим, услиши ме; почуј глас мољења мојега када завапим Теби.

Појџи и народ леве сртане устлају и њевају: Нека узиће...

Архијереј кади исѣточну сррану свеће Тријезе, а чтец, њевачи и народ десне њевнице мешанијски клече.

Чтец устлане и говори сличних други:

Постави, Господе, стражу језику моме, и огради уста моја.

Устлају њојци и народ десне сртане и њевају: Нека узиће...

За то време Архијереј кади северну сррану свеће Тријезе, а чтец, њојци и народ леве сртане мешанијски клече.

Чтец устлане и говори сличних трећи:

Не дај срцу моме да застрани на зле помисли, да не измишља изговоре за грехе.

Појџи и народ леве сртане устлану и њевају: Нека узиће...

Архијереј огласи свећом Предложењу, окади Пређеосвећене Дарове, затим кади и Горње месето, а сав народ десне сртане храма мешанијски клечи.

Архијереј тада осставља кадионицу, ја кад се заврши њевање, клекне његу свећу Тријезу и њева:

Нека узиће молитва моја као кадило преда Те.

За то време сви јрисућни у храму клече. За ћим Архијереј уснаје и чини три мешанија, а сав народ наставља песму, устајући:

Уздицање руку мојих као принос вечерњи.

Ако је првник чтец говори прокимен светог. Тада Архијереј иде на горње месно и иђођакони са Архијереја скидају велики омограф. Архијереј седа на горње месно. И чија се Апостол, а када се пева Алилуја бива каћење.

Када се заврши каћење ђакон прегавши кадионицу, прилази светој Тријези те примиши свето Јеванђеље од најстаријег превештера, прилази Архијереју, и приклонивши главу, држећи свето Јеванђеље, говори: Благослови Преосвештени владико, благовеститеља светог Апостола и Јеванђелисте (име Јеванђелисте чије се Јеванђеље чија).

Архијереј, полаже своју десницу на главу ђакона, и осенивши га крсним знаком, говори:

Бог, молитвама светог славног Апостола и Јеванђелисте (име), да теби, благовеститељу, да реч с великим силом на испуњење Јеванђеља љубљеног Сина његовог, Господа нашег Исуса Христа.

А ђакон говори: Амин, чини поклон и целивавши руку Архијереја оглази, док му претходе два иђођакона; један носећи триклирију, а други дикирију. За њима иде ђакон са Јеванђељем и узлази на амвон. Онда један ђакон у олтару, стапаје прег свеће двери, окренући народу, говори:

Премудрост, смерно стојмо; чујмо свето Јеванђеље, слаје на указаном месну, крај царских двери, с десне стране,

Архијереј стојећи на горњем месну, благосиља рукама, говорећи:

Мир свима.

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Читање из светог Јеванђеља по (име Јеванђелисте).

Народ: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Други ђакон који је у олтару, говори: Пазимо. (За време читања свештог Јеванђеља, Архијереј не скида митру). Ђакон чита свешто Јеванђеље лагано и јасно, како би сви присути могли чути. По завршетку Јеванђеља, говори: Мир теби, благовеститељу, појџи појџу: Слава Теби, Господе, слава Теби.

Архијереј силази с горњег месета и придржавањем руке двојицом свештеника вођен до царских двери, прими свешто Јеванђеље, целива и даје га најстаријем презвишеру који га полаже са горње стране свете Тријезе, повише апстиминса.

Тада Архијереј поучава народ.

После проповеди, Архијереј прими триклију и дикирију, те по обичају, благосиља народ. Појџи појџу: Исполна ети деспота.

После тога Архијереј улази у свешти олтар, благосиљајући све који су у њему, и предаје триклију и дикирију.

Ђакон изишавши на северне двери, стаје на амвон и говори јекшенију:

Рецимо сви из све душе, и од свега ума свога, рецимо.

Народ: Господе, помилуј.

Господе Свједржитељу, Боже отаца наших, молимо Ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј.

Помилуј нас, Боже, по великој милости својој, молимо ти се, услиши и помилуј.

Народ: Господе, помилуј. (тришум)

Још се молимо за благоверни христољубиви род наш и за све православе хришћане.

Народ: Господе, помилуј. (тришум)

Још се молимо за најсветијега патријарха (или високо-преосвештеног митрополита, или преосвештеног епископа) нашег (име), и за сву у Христу браћу нашу.

Народ: Господе, помилуј. (тришум)

Још се молимо за браћу нашу нашу, свештенике, ђаконе, и за свој Христу братство наше.

(Ако је манастир: Још се молимо за настојатеља ове свете обитељи (име), и за свој Христу братство његово).

Народ: Господе, помилуј. (тришум)

Још се молимо за блажене и незаборавне свете патријархе православне, за благочестиве цареве и благоверне царице, за осниваче овог светог храма (ако је манастир: свете обитељи ове), и за све до сада преминуле православне оце и браћу нашу који овде почивају, и за православне свуда.

Народ: Господе, помилуј. (тришум)

Још се молимо за оне који плодове доносе и добро творе у светом и свечасном храму овом, за оне који се труде, који певају, и за пристни народ, који очекује од Тебе велику и богату милост.

Народ: Господе, помилуј. (шрийаш)

Молишва усрдног молења:

Господе, Боже наш, прими ово усрдно молење од слугу твојих и помилуј нас по обиљу милости твоје, и ниспошљи милосрђе твоје на нас и на сав народ твој који очекује од Тебе богату милост.

Архијереј возглас:

Јер си милостив и човекољубив Бог, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Бакон: Оглашени, помолите се Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се за оглашене.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ помилује.

Народ: Господе, помилуј.

Да их научи речи истине.

Народ: Господе помилуј.

Да им открије Јеванђење правде.

Народ: Господе, помилуј.

Да их присаједини својој светој, саборној и апостолској Цркви.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Оглашени, главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј чиšта молиšту за оглашене:

Боже, Боже наш, Творче и Саздатељу свију и свега, који желиш да се сви спасу и да дођу у познање истине, погледај на слуге твоје оглашене и избави их од древне заблуде и од лукавштине нечастивога, и позови их у живот вечни, просвећујући ум душе и тела и убрајајући их у словесно твоје стадо, које носи свето име твоје.

Возглас говори йрезвишер:

Да и они с нама славе пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Док се овај возглас говори, они који саслужују, распосташиру антиминс, кога се и Архијереј, десном руком дошиче, те примиши губу, чини њоме крст на антиминсу, па ћеливавши оставља је, на десни ђорњи крај антиминса. Тај ђакон, који се налази у светлом олтару говори:

Ви који сте оглашени, изиђите; оглашени, изиђите; ви који сте оглашени изиђите; нико од оглашених да не остане. А ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Овако се говори само до уторка четврте седмице великој Јосипа.

Од среде четврте седмице великој Јосипа, пошто йрезвишер каже возглас: Да и они с нама славе... ђакон говори и ове јекшеније:

Ви који сте оглашени изиђите. Оглашени изиђите, Ви који сте за Просвећење приступите; помолите се ви који сте за Просвећење.

Народ: Господе, помилуј.

Верни, помолимо се Господу за браћу која се спремају за свето Просвећење, и за њихово спасење.

Народ: Господе, помилуј.

Да их Господ Бог наш утврди и укрепи.

Народ: Господе, помилуј.

Да их просвети просвећењем богопознања и побожности.

Народ: Господе, помилуј.

Да их у погодно време удостоји бање поновног рођења, отпуштења грехова и одеће бесмртности.

Народ: Господе, помилуј.

Да им дарује савршенство вере.

Народ: Господе, помилуј.

Да их приброји своме светом и изабраном стаду.

Народ: Господе, помилуј.

Спаси, помилуј, заштити и сачувај их, Боже, благодаћу Твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Ви који сте за Просвећење, главе своје приклоните Господу.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј чиšта молишту за оне који се сретају за свећено Просвећење:

Покажи, Господе, лице своје
Понима који се спремају за све-
то Просвећење и жуде да стресу
са себе нечистоту греха; озари им
разум; утврди их у вери; укрепи
их у нади; усаврши их у љубави;
покажи их као драгоцене удове
Христа твога, Који је дао себе у
откуп за душе наше.

Возглас говори превештер:

Јер си Ти просвећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и
Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Бакон: Ви који сте за Просвећење, изиђите; који сте за Просвећење,
изиђите; ви који сте оглашени, изиђите; нико од оглашених да не
остане; а ви који сте верни, опет и опет у миру Господу се помоли-
мо.

Народ: Господе, помилуј.

Ђакон: Премудрост

А одавде ја надаље у шоку целог свећој Посла Архијереј говори молићву верних ћрвју:

Боже велики и прослављени,
Ти си нас животворном смрћу
Христа твога преселио из смрт-
ности у бесмртност; Ти сва наша
чула ослободи од умртвљености
страстима, поставивши им за до-
брог управитеља унутарњи разум;
и око наше нека буде далеко од
сваког рђавог гледања, слух наш
недоступан празним речима, а је-
зик чист од непристојних разгово-
ра. Господе, очисти усне наше које
Те славе; учини да се руке наше
уздржавају од злих дела, а да
творе само оно што је Теби угодно;
утврди благодаћу твојом све наше
удове и разум.

Презвићер:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Опет и опет у миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

За мир свега света, за непоколебљивост светих Божијих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божијим улазе у њега, Господу се помолимо.

Да нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Бакон: Премудрост

Архијереј чишћа другу молитву верних:

Владико свети, преблаги, молимо Тебе богатога у милости: буди милостив нама грешнима и учини нас достојним примити Јединородног Сина твог и Бога нашег, Цара славе. Јер, ево, његово пречисто Тело и животворна Кrv овога часа улазе, невидљиво праћени од мноштва Небеске Војске, да буду предложени на овој тајанственој Трпези. Даруј нам да их се неосуђено причестимо; да бисмо, просвећујући њима очи разума нашег, постали синови светости и дана.

Архијереј говори возлас:

По дару Христа твога, са којим си благословен, са пресветим и bla-

гим и животворним твојим Духом,
сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Појци певају полако и умилно:

Сада Небеске Силе с нама невидљиво служе: јер ево улази Цар славе; ево већ принесена тајanstvena Жртва долази, свечано праћена. Са вером и љубављу приступимо, да причасници вечног живота постанемо. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

*Ићођакони исјерег царских двери износе Архијереју њосуду за
ирање руку.*

Док ћере руке, Архијереј говори молишту:

Господе, Боже наш, ти си осветио Јорданове токове својим спасоносним јављањем, пошљи и сада благодат свога Светога Духа и благослови ову воду ради освећења народа твога, јер си благословен у векове векова. Амин.

Кад Архијереј заврши молишту, ићођакони приносе омофор и стављају га Архијереју на раме.

Архијереј се клања три пута прег свештом Тријезом и говори:

Сада Небеске Силе с нама невидљиво служе: јер ево улази Цар славе; ево већ принесена тајanstvena Жртва долази, свечано праћена. Са вером и љубављу приступимо, да причасници вечног живота постанемо. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Исѣо ради свештеници који саслужују.

Ђакон узима кадионицу, и узвиши благослов од Архијереја, кади свећу Тријезу, свећо Предложење, Архијереја, Јрезвишер, свеће двери, иконе и народ, говорећи ћирилом 50. псалам.

У исѣо време Архијереј оглази свећом Предложењу, клања се ћирилом пушта и говори: Боже очисти ме грешнога.

Архијереј скида мишру, кади ћирилом пушта Предложење и даје кадионицу ђакону. Ђакон, прави једну мешанију. Архијереј узима обема рукама воздух и ставља ћа на раме ђакону. Пошто се ђакон мало одмакне, Архијереју прилази ћирилом Јрезвишер и прави поклон. Архијереј узима са обе руке свећи дискос, целива ћа и ћупећи ставља на главу Јрезвишеру. Јрезвишер целива Архијереју руку. Затим прилази други Јрезвишер и поклонивши се, прихвата од Архијереја свећи пушти, целива ћа и архијерејеву руку. Јрезвишер излази на северна врати. Затим иде други Јрезвишер са свећим пуштиром. Ђакон иде исѣреј и кади са кадионицом. Исѣреј северних врати стаји ћирилом Јремљен свећњак са ућаљеном свећом коју носи свећеносац. Ђакон и Јрезвишер иду кроз храм, ништи не говоре. Свећеносац са свећом долази исѣреј царских двери, клања се Архијереју и стаје са сјеверне царских двери. Ђакон долази исѣреј Архијереја и кади ћа. Архијереј излази на царске двери, узима кадионицу и кади Свеће Тајне ћирилом пушта са страхом и побожношћу и, најправивши поклон, узима дискос са Јрезвишерове главе, целива ћа и ћупећи показује ћирилом народу. Онда улази у свећи олтар и ставља ћа на свећу Тријезу. Други, пак, Јрезвишер, са пуштиром ћупећи улази у свећи олтар а Архијереј узима пуштира од Јрезвишера и ставља ћа на свећу Тријезу. Остали Јрезвишери ћупећи улазе у свећи олтар. ништи не говоре. Архијереј скида покриваче са свећом пуштира и ставља их на уобичајено мессто.

Онда са ђаконовог рамена узима воздух, кади ћа и ћупећи покрива Свећиње.

Архијереј скида омофор ставља мишру на главу и узвиши кадионицу, кади само Свећиње, клања се ћирилом пушта и одмах ћиридеј кадионицу.

Затим Архијереј као и обично, обема рукама благосиља народ.

Онда следе ћирилом велика мешанија са молитвом свећога Јефрема Сирине:

**Господе и Владару живота мoga,
дух лењости, мрзовоље, властољубља и празнословља не дај
ми.**

**Дух целомудрености, смирено-
умља, трпљења и љубави, даруј
мени, слузи твоме.**

**О, Господе Царе, даруј ми да
сагледам своје грехове, и да не
осуђујем брата свога, јер си bla-
гословен у векове векова. Амин.**

Вакон излази из олтара, стаје на уобичајено место и говори:

Допунимо вечерњу молитву своју Господу.

Народ: Господе, помилуј.

**За предложене и Прећеосвећене часне Дарове, Господу се помоли-
мо.**

Народ: Господе, помилуј.

**Да човекољубиви Бог наш, примивши их у свој свети и наднебески
и умни Жртвеник, као мириз миомира духовнога, ниспошље нам за
то божанску благодат, и дар Светога Духа, помолимо се.**

Народ: Господе, помилуј.

**Дан нас избави од сваке невоље, гњева, опасности и нужде, Гос-
поду се помолимо.**

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Сав дан савршен, свет, миран и безгрешан, од Господа молимо.

Народ: Подадј, Господе.

**Анђела мира, верног вођу, чувара душа и тела наших, од Господа
молимо.**

Народ: Подадј, Господе.

**Опроштај и отпуштење грехова и сагрешења наших, од Господа
молимо.**

Народ: Подадј, Господе.

Добро и корисно душама нашим, и мир свету, од Господа молимо.

Народ: Подадј, Господе.

**Остало време живота свога у миру и покајању да проведемо, од
Господа молимо.**

Народ: Подадј, Господе.

**Крај живота нашега да буде хришћански, без бола, непостидан,
миран, и да добар одговор дамо на Страшном Христовом суду, моли-
мо.**

Народ: Подадј, Господе.

Измоливши јединство вере и заједницу Светога Духа, сами себе и једни друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј чиšта молитву после полагања божанских Дарова на свету Тријезу:

Боже неизрецивих и невидљивих тајни, у Тебе су тајанствене ризнице мудрости и знања; Ти си нам открио вршење ове службе, и поставио нас грешне, по великом човекољубљу твом, да Ти приносимо дарове и жртве за греше наше и за народна незнаша. Ти сам невидљиви Царе, који твориш велика и недокучива, славна и дивна дела којима нема броја, погледај на нас недостојне слуге твоје који стојимо пред овим светим Жртвеником као пред херувимским Твојим Престолом, на коме Единородни Син твој и Бог наш, почива кроз страшне Тајне ове што су пред нама; и ослободивши нас и верне људе твоје од сваке нечистоте, освети душе и тела свих

нас освећењем неодузимљивим: да чистом савешћу, непостићена образа, просвећена срца причешћујући се овим божанственим Светињама, и оживотворавани њима, сјединимо се са самим Христом твојим, истинитим Богом нашим који је рекао: Који једе моје Тело и пије моју Кrv у мени обитава и ја у њему, те да бисмо, Господе када се усели и настани Логос твој у нама, постали храм пресветог и обожаваног Духа твога, избављени од сваке ћаволске лукавштине која дејствује у нашем делању, или у нашим речима, или у нашем разуму, и да тако добијемо обећана нам блага са свима Светима који Ти од памтивека угодише.

Архијереј возлас: И удостоји нас, Владико, да смело и неосуђено смено призивати Тебе небескога Бога Оца и говорити:

Народ: Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје, да дође царство твоје, да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Возглас:

Јер је твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј: **Мир свима.**

И обема рукама благосиља народ.

Бакон: Главе своје Господу приклоните.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј приклонивши главу говори молишту:

Боже, једини добри и милосрдни, који на висинама обитаваш и на смирене гледаш, погледај самилосним оком својим на народ твој, и чувај га, и удостој све нас да се неосуђено причестимо овим животворним Тајнама твојим, јер Теби приклонисмо главе своје очекујући од Тебе богату милост.

Возлас: **Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединороднога Сина твога са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.**

Народ: Амин.

И оје је Архијереј говори молитву:

Чуј Господе Исусе Христе Боже наш,
из светог обиталишта свог и са пре-
стола славе Царства свог, и дођи да нас
освешташ, Ти, који са Оцем седиш горе,
и овде си невидљиво с нама; и удостој
нас да нам својом моћном руком предаш
пречисто Тело своје и пречисту Крв, а
преко нас и свему народу.

*Затим Архијереј узме омофор, а одлаже мишру, те клањајући
се са освештала, говори тихо:*

**Боже, милостијив буди мени гре-
шноме.**

Тако исто чини и ђакон, изван олтара.

*А Архијереј, исто су божански Дарови покривени, тружи
руку и дошакне се Животворног Хлеба са великим страхом и
јубожношћу.*

*Ђакон, так ојасваши се оправом у виду крстца и приклонивши
главу, говори: Пазимо.*

Архијереј говори:

**Прећеосвећене Светиње свети-
ма.**

Народ:

*Један је свет, један је Господ Исус Христос, у славу Бога Оца.
Амин.*

*Архијереј скида ваздух, ђакон улази у олтар и стаје близу Архи-
јереја и говори:*

Разломи, Преосвештени Владико, Свети Хлеб.

*Архијереј разлама Свети Хлеб са великим тајњом на четири
гела и говори:*

**Ломи се и раздробљава Јагње Бо-
жје, Које се ломи а не раздељује,**

увек се једе и никада не нестаје, но освећује оне који се причешћују.

И сТАВЉА дЕО У СВЕШТИ ПУШИР, НИШТА НЕ ГОВОРИ. ЂАКОН ЊУШЕЋИ УЗМЕ БЛАГОСЛОВ ОД АРХИЈЕРЕЈА ЗА ТОЙЛОШУ И НАЛИВА ТОЙЛОШУ У СВЕШТИ ПУШИР. АРХИЈЕРЕЈ ПРИКЛОНIVШИ ГЛАВУ МОЛИ СЕ ИЛИ СВИ ЗАЈЕДНО (ГЛАСНО) ГОВОРЕЋИ:

Верујем, Господе, и исповедам да си Ти ваистину Христос, Син Бога живога, Који си дошао у свет да грешнике спасеш, од којих сам први ја. Још верујем да је ово само пречисто Тело твоје, и ово сама часна Крв твоја. Стога Ти се молим: помилуј ме, и опрости ми сагрешења моја, хотимична и нехотимична, учињена речју и делом, свесно и несвесно, и удостој ме да се неосуђено причестим пречистим Тајнама твојим на отпуштење грехова и на живот вечни.

Прими ме данас, Сине Божји, за причасника Тајне Вечере твоје, јер нећу казати тајну непријатељима

твојим, нити ћу Ти дати целив као Јуда, већ као разбојник исповедам Те: помени ме, Господе, у Царству твоме.

Нека ми причешћивање светим Тајнама твојим, Господе, не буде на суд или на осуду, већ на исцељење душе и тела. Амин.

Заштим Архијереј причешћује себе и свештено служиштеље њо обичају.

После причешћа Архијереј ставши са српанске свеште Тријезе, њере руке и узима антипор.

После причешћа свих ђакон, узевши свећни дискос, њодиже га изнад свештог поупира и губом брише, са великим пажњом, сишајући свеште Тајне у свећни поупир, и целивавши свећни дискос ставља га поред свештог поупира. Заштим узима убрус и покрива свећни поупир, а на свећни дискос ставља звездицу, покриваче и воздух, њри томе ништа не говори.

Архијереј узима свећни поупир, целива га и даје ђакону. Овај узевши свећни поупир обема рукама целива Архијерејеву руку, долази на свеште двери и уздигнувши поупир, говори:

Са страхом Божијим и вером приступите.

Народ ћева: Благосиљаћу Господа у свако време; прослављање Њега је у устима мојим.

Онда бива причешће народа.

После причешћа народа.

Архијереј: Спаси, Боже, народ твој и благослови наслеђе твоје.

Архијереј се ојеш окреће према свештој Тријези, узима свећни поупир из ђаконових рук и ставља га на свешту Тријезу, узима кадионицу, кади Свећиње три поупира и одмах даје кадионицу. Онда Архијереј узима свећни дискос и ставља га ђакону на главу. Ђакон га, јак, прихвата обема рукама и оглази на Предложење, ништа не говорећи, и тада га ставља.

Узеши и целивавши свешти јутир, Архијереј га даје првом превијери, (тихо говорећи: Благословен Бог наш).

Превијер јрихваћа јутир обема рукама, целива га и архијерејеву руку, окреће се према народу и гласно говори:

Свагда, сада и увек и у векове векова

Народ: Амин.

И оглази до свештог Предложења и шамо га оставља.

Народ: Амин.

Нека се испуне уста наша хвале твоје, Господе, да певамо славу твоју, јер си нас удостојио да се причестимо светим твојим, божанским, бесмртним и животворним Тајнама; сачувај нас у твојој светињи, да се сав дан поучавамо правди твојој. Алилуја, Алилуја, Алилуја.

Ђакон изиђе на северне двери, и ставши на уобичајено месно, говори:

Примивши божанске, свете, пречисте, бесмртне, небеске и животворне, страшне Христове Тајне, стојећи смерно, достојно заблагодаримо Господу.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Измоливши сво вече савршено, свето, мирно и безгрешно, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Онда Архијереј говори молићву благодарносћи после Причешћа:

Благодаримо Теби Богу Спаситељу свих, за сва добра која си нам дао, и за причешће светим Телом и Крвљу Христа твога, и молимо Ти се, Владико човекољубиви: сачувај нас под окриљем крила твојих, и дај нам да се све до последњег даха свога достојно причешћујемо Светињама твојим

на просвећење душе и тела, на наслеђе Царства небескога.

Онда Архијереј чинећи Јеванђељем над антиминсом знак крстца и говори:

Јер си Ти освећење наше, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј: У миру изиђимо.

Народ: У име Господње.

Бакон: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Један ћрезвићер излази, стапа на уобичајено месћо иза амвона и говори Заамвону молишту:

Господе Сведржитељу, Ти си сву твар премудрошћу створио, и неисказаним Твојим промислом и великим добротом увео нас у пречасне дане ове – на очишћење душа и тела, на уздржање од страсти, на наду васкрсења; Ти си у четрдесети дан уручио бого написане таблице угоднику Твоме Мојсију, даруј и нама, благи Господе, да се добрим подвигом подвизавамо, да ток поста завршимо, веру неокрњену сачувамо, главе невидљивих змија сатремо, да се победитељи греха јавимо, и да неосуђено достигнемо поклонити се и светом Васкрсењу. Јер је благословено и прослављено дивно и величанствено Име Твоје, Оца и Сина и Светога Диха, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Нека је благословено име Господње од сада и до века (тишић).

И ѯсалам 33.

Архијереј говори молишту над главом ћакона за ућојребљавање светог Причешћа:

Господе Боже наш, Ти си нас увео у пречасне дане ове, и учинио нас заједничарима страшних Тајни твоји, присаједини нас словес-

ном стаду твом и учини наследницима Царства твога, сада и увек и у векове векова. Амин.

Онда Архијереј изишавши на царске двери, благосиља народ, говорећи:

Благослов Господњи нека дође на вас, Његовом благодаћу и човекољубљем, свагда, сада и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј: Слава Теби, Христе Боже, надо наша, слава Теби.

Народ: Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова. Амин. Господе, помилуј, Господе, помилуј, Господе, помилј Владико Свети благослови.

Архијереј чини оштус јавако:

Христос истинити Бог наш, молитвама пречисте своје Матере, светих славних и свехвалних Апостола, светога оца нашега Григорија Двојеслова, епископа римскога, (светођа чији је храм) и светога, (чији је ган), светих српских просветитеља и учитеља, Симеона Мироточивог, светитеља: Саве, Арсенија, Ма-ксима, Василија и Петра, светих и праведних

богоотаца Јоакима и Ане, и свих Светих, да нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

Народ: Амин.

Овако се врши оштуси до Седмице Страдања, а у шоку Седмице Страдања се врши посебан оштуси.

Архијереј:

**Молитвама светих отаца наших,
Господе Исусе Христе Боже наш,
помилуј нас.**

Свештеник:

Молитвама светог владике нашег, Господе Исусе Христе Боже наш, помилуј нас.

Архијереј или неко од служашчих превијера дели антипор са солеје иза амвона.

Архијерејеја прег свећом Тријезом, разодевају од архијерејских одежди.

Архијереј говори:

Сад отпушташ у миру слугу својега, Господе, по речи својој, јер видеше очи моје Спасење твоје, које си припремио пред лицем свих народа, светлост да обасја незнабошће, и славу народа твога Израиља.

*Свети Боже, Свети Крепки, Свети Бесмртни помилуј нас.
(штийућ)*

*Слава Оцу и Сину и Светоме Духу, и сада и увек и у векове векова.
Амин*

Пресвета Тројица помилуј нас, Господе очисти грехе наше, Владико опрости безакоња наша, Свети посети и исцели немоћи наше, имена твога ради.

Господе, помилуј. (штийућ)

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу и сада и увек и у векове векова.
Амин.

Оче наш који си на небесима, да се свети име твоје; да дође Царство твоје; да буде воља твоја и на земљи као на небу; хлеб наш насушни дај нам данас; и опрости нам дугове наше као што и ми оправштамо дужницима својим; и не уведи нас у искушење, но избави нас од злога.

Архијереј возлас:

Јер је Твоје царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа сада и увек и у векове векова. Амин.

Заштитни штитар свештог Григорија Двојеслова, глас 4;

Правило вере, образац кротости, учитеља уздржања објави Те стаду твојему истини самих ствари; тога ради стекао си смирењем висину, сиромаштвом богатство; Оče Григорије, моли Христа Бога да се спасу душе наше.

Слава Оцу и Сину и Светоме Духу:

Кондак, глас 3:

Оče Григорије, ти си се показао сличан Пастиреначалнику Христу, руководећи монахе ка Небеском Царству, и учећи стадо Христово његовим заповестима; а сада се с њима радујеш и веселиш у небеским насељима.

И сада и увек и у векове векова. Амин.

Богородичен, глас 6:

Непостидна Заштитнице хришћана, незменљива пред Творцем Посреднице, не презри гласе мольења нас грешних, него као Блага притечни у помоћ нама који Те са вером призивамо: пожури на молитву и похитај на умољавања, Богородице, свагдашња Заштитница оних који те поштују.

Господе, Помилуј. (12 шута)

Часнију од Херувима и неупоредиво славнију од Серафима, Тебе што Бога Логоса непорочно роди, ваистину Богородицу ми Те величамо.

Слава...И сада...И бива мањи оштит.

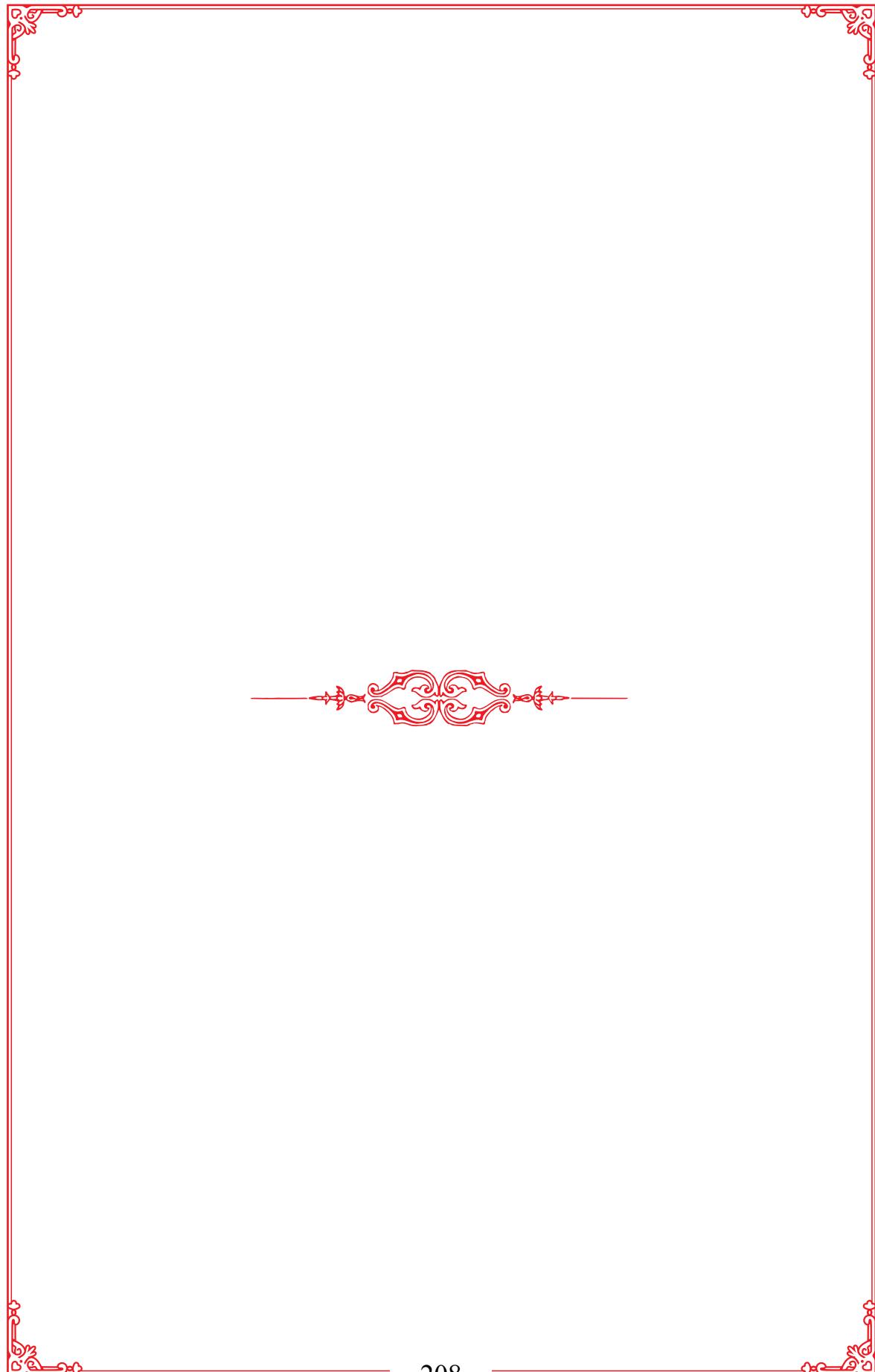
Архијереј изишавши кроз свеће двери, благосиља народ.

Појди јак, тихо йоју:

Ис полла ети Деспота!

Архијереј јолазећи у епископски дом, стане на неком узвишеном месту, га би ћа могли сви видети, окренувши се народу благослови ћа и улази у свој дом, а народ, одлази својим дкућама.

**Крај Божансћвене Литургије
Прећеосвећених Дарова.**





ОТПУСТИ НА ГОСПОДЊЕ ПРАЗНИКЕ

На Рођење Христово:

Христос истинити Бог наш, који се ради нашега спасења у пећини родио и у јаслама лежао, молитвама Пречисте...

На Обрезање Христово:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашега спасења благоизволео да буде телесно обрезан у осми дан, молитвама Пречисте...

На Богојављење:

Христос Истинити Бог наш, који је ради нашег спасења благоизволео да се крсти у Јордану, молитвама...

На Срећење:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашег спасења благоизволео бити држан у наручју праведнаго Симеона, молитвама...

На Цвећи:

Христос истинити Бог наш, који је ради нашег спасења благоизволео да уседне на магаре (и уђе у Јерусалим), молитвама Пречисте...

На Цвећи увече до Велике Среде:

Христос истинити Бог наш, који ради нашега спасења иде на добровољно страдање, молитвама Пречисте...

На Велики Четвртак:

Христос истинити Бог наш, који нам је из превелике доброте своје показао смирење као најбољи пут, умивши ноге Ученицима својим и спустивши се до крста и погребења, молитвама...

На Велики Петак на јутрењу:

Христос истинити Бог наш, који је ради спасења света претрпео пљување, бијење, ударање, крст, и смрт, молитвама...

На Велики Пећак, на часовима и вечерњу; ин а Велику Суботу:

Христос истинити Бог наш, који је ради нас љуид и ради нашега спасења благоизволео претрпети телом страшна страдања, животворни крст и добровољно погребење, молитвама...

На Васкрс и у шоку целе Свеште Седмице:

Христос који је васкрсао из мртвих, смрђу смрт уништи, и свима у гробови, а живот дарова, истинити Бог наш, молитвама Пречисте...

На Вазнесење Христово:

Христос истинити Бог наш, који се у слави вазнео од нас на небо и сео са десне стране Бога и Оца, молитвама...

У Недељу Педесетнице:

Христос истинити Бог наш, који је у виду огњених језика ниспослао с неба Пресветег Духа на своје свете Ученике и Апостоле, молитвама Пречисте...

У Недељу Педесетнице на вечерњу:

Христос истинити Бог наш, који је из Очевог божанског наручја умањио и понизио Себе, и с неба на земљу сишао, и сву природу нашу примио, и обожио је, па затим опет на небеса узишао и сео с десне стране Бога и Оца, и Божанског и Светог и Јединосушног и Равномоћног и Равнославног и Савечног Духа ниспослао на своје свете Ученике и Апостоле, и Њиме просветио прво њих, а преко њих сву васељену, молитвама пречисте и свебеспрекорне и Свете Матере своје, светих славних и свехвалних Богопроповедника и Духоносних Апостола и свих Светих, нека нас помилује и спасе као благ и човекољубив.

На Преображење:

Христос истинити Бог наш, који се на гори Тавору преобразио у слави пред својим светим Ученицима и Апостолима, молитвама...

На Крстовдан:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје Матере, силом Часног и Животворног Крста, молитвама светих славних и свехвалних Апостола...



ДНЕВНИ ОТПУСТИ ЗА СВЕ ДАНЕ У СЕДМИЦИ

У субоћу на вечерњу:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје матере, светих славних и свехвалних Апостола: (*и свећоѓа, чији је храм, и свећоѓа који је дан*), светих српских просветитеља и учитеља Симеона Мироточивог, светог Саве, Арсенија, Максима, Ваислија и Петра, светих праведних богоотаца Јоакима и Ане и свих светих, да нас помилује и спасе, као благ и човекољубив.

У недељу на јутрењу:

Васкрсли из мртвих, Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје матере, светих славних и свехвалних Апостола: (*и осстало како је написано горе*).

На свећој Литургији оштусћ је исћи као и на јутрењу, љомиње се још и свећи чију Литургију служимо, Злаћоустова или Василија Великог или Прећеосвећених Дарова:

Међу светима, оца нашега Јована, Архиепископа Константина града, Златоустог: (*или* Василија Великог, Архиепископа Кесарије кападокијске: *или* Григорија Двојеслова, Епископа римскога).

У недељу на вечерњу и у понедељак на јутрењу:

Христос истинити Бог наш, молитвама свете Пречисте матере, представљајући часни небески сила безплотних: светих славних и свехвалних Апостола: *и осстало*.

У понедељак на вечерњу и у уторак на јутрењу:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје матере, часног славног пророка, претече и крститеља Јована, светих славних и свехвалних Апостола: *и осстало*.

У јуторак на вечерњу и у среду на јутрењу:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје матере, силом частног и животворног крста, светих славних и свехвалних Апостола: *и осіало.*

У среду на вечерњу и у четвртак на јутрењу:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје матере, светих славних и свехвалних Апостола, међу светима, оца нашег Николаја, архиепископа Мире ликиjske, чудотворца: *и осіало.*

У четвртак на вечерњу и у петак на јутрењу:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје матере, силом часног и животворног крста, светих славних и свехвалних Апостола: *и осіало.*

У петак на вечерњу и у суботу на јутрењу:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје матере, светих славних и свехвалних Апостола, светих славних и добропобедних мученика, преподобних и богоносних отаца наших: *и осіало.*

На њовечерју, и њолуноћници, и на часовима, мали оштуси:

Христос истинити Бог наш, молитвама Пречисте своје матере, преподобних и богоносних отаца наших и свих светих, да нас помилује и спасе, као благ и човекољубив.





МОЛИТВЕ БЛАГОДАРНОСТИ ПОСЛЕ СВЕТОГ ПРИЧЕШЋА

Пошто си јримио свећо јричешће живоћворних свећоћајинских Дарова, јрослави одмах Бога, заблагодари неизмерно и свесрдно My ог душе говори ово:

Слава Теби, Боже. Слава Теби, Боже. Слава Теби Боже.

И заштим следеће благодарне молитве:

МОЛИТВА 1.

Благодаримо Ти, Господе, Боже мој, што ниси одбацио мене грешника, већ си ме удостојио да будем причасник Светиња твојих, Благодарим Ти што си мене недостојног удостојио да се причестим твојим пречистим и небеским Даровима. Но, човекољубиви Владико, који си нас ради умро и вакрсао и ове нам страшне и животворне Тајне твоје даровао на добро и освећење душа и тела наших, дај да оне буду и мени на исцелење душе и тела, на одгнање сваког противника, на просвећење очију срца мог, на мир душевних сила мојих, на веру непостидну, на љубав нелицемерну, на испуњење премудрошћу, на држање заповести твојих, на умножење божанске благодати твоје и на усвојење Царства твога; да њима чуван у светости твојој увек помињем благодат твоју, и да више не живим себи, већ Теби нашему Владару и Добротвору. И да тако, отишавши из овог живота с надом на живот вечни, достигнем у вечно блаженство, тамо где је непрестано ликовање оних који празнују, и бескрајна сладост оних који гледају неизрециву красоту Лица твога. Јер си ти истинита жеља и неизрецива радост оних који љубе Тебе, Христе Боже наш, и Теби пева сва твар вавек. Амин.

**МОЛИТВА 2.
ВАСИЛИЈА ВЕЛИКОГ**

Владико Христе Боже, Царе векова и Творче свега, благодарим Ти за сва добра која си ми дао и за причешће пречистим Тајнама твојим. Молим Те, Благи и Човекољубиви, сачувај ме под кровом твојим и у сенци крила твојих, и даруј ми да се чистом савешћу до последњег даха свог достојно причешћујем Светињама твојим на отпуштење грехова ин а живот вечни. Јер си ти хлеб живота, Извор освећења, Давалац добара, и Теби славу узносимо са Оцем и Светим Духом, сада и увек и у векове векова. Амин.

**МОЛИТВА 3.
СИМЕОНА МЕТАФРАСТА**

Создатељу мој, који си ми добровољно дао Тело твоје за храну, који си огавь што спаљује недостојне, не спали ме, но још продри у моје удове и саставе, у све зглобове, у унутрашњост, у срце. Спали трње свих сагрешења мојих; душу очисти, мисли освети, учврсти саставе с kostima, просвети пет простих чула, и свега ме прикуј за страх твој. Увек покривај, штити и чувај ме од сваког дела душегубног и речи. Очисти ме, умиј ме, и украси ме; улепшај ми душу, уразуми ме, и просвети ме. Покажи ме твојим обитавалиштем јединога Духа, а никада више обитавалиштем греха, да, уласком Причешћа, од мене као од огња бежи сваки злотвор, свака страст, као од дома твога. Као заступнике приводим Ти све Свете, вође Бестелесних Сила, Претечу твога, премудре Апостоле, и још твоју беспрекорну, чисту Матер, чијим молбама прими мене, слугу твога, милосрдни Христе мој, и учини сином светлости. Јер си Ти, Благи, једини и освећење и светлост душа наших, и Теби, као што приличи, сви узносимо славу сваки дан, као Богу и Владару.

МОЛИТВА 4.

ТВОЈЕ свето Тело, Господе Исусе Христе Боже наш, нека ми буде на живот вечни и часна Крв твоја на отпуштење грехова. Ово Причешће нека ми буде на радост, здравље и весеље; и на твом страшном Другом доласку удостој мене грешника да станем с десне стране Славе твоје, молитвама пречисте Матере твоје и свих Светих твојих. Амин.

**МОЛИТВА 5.
ПРЕСВЕТОЈ БОГОРОДИЦИ**

ПРЕСВЕТА Владичице Богородице, светлости помрачене душе моје, надо, заштито, прибежиште, утехо, радовање моје, благодарим Ти што си мене недостојног удостоила да будем причасник пречистога Тела и часне Крви Сина твога. Но Ти, која си родила истиниту Светлост, просвети умне очи срца муга; Ти, која си родила Извор бесмртности, оживи мене уртвљеног гресима; Ти, која си самилосна Мајка милостивог Бога, помилуј ме и дај ми умилење и скрушеност у срцу, и смиреност у мислима мојим, и повратак из ропства помисли мојих. И удостој ме да до последњег даха свог неосуђено примам светињу пречистих Тајни, на исцељење душе и тела. И даруј ми сузе покајања и исповести, да бих Те певао и славио у све дане живота свог, јер си благословена и прослављена у све векове. Амин.





ЧИН ПОСТАВЉЕЊА ЧТЕЦА И ПОЈЦА

Онај који се удостојио да јрими јрви стајен свештенства, то јесће стајен чтеца, бива јривођен двојицом чтечева од средине цркве и чини три велика поклона јред иконом Силасијевом, јред иконом Пресвете Богородице, јред Царским дверима и најзад, окренувши се лицем ка Архијереју, чини три велика поклона јриближавајући се јасно свакога за један корак.

Пришавши Архијереју јриклија главу, Архијереј га знаменује три пута крстовидно и полажући руку на његову главу, говори:

Ти си свутвар обасјао светлошћу чуда Твојих, Господе; Ти унапред знаш намере свакога човека, и пре но што је он постао; Ти укрепљујеш и оне који желе да служе Теби; Ти сам и слугу Твога (*име*), који је изабрао да као свећеноносац иде пред светим Твојим Тајнама, украси пречистим и непорочним одеждама Твојим, да просвећен, сусретне Тебе и у будућем веку и прими нетрулежни

венац живота, веселећи се, заједно са изабраницима Твојим, у вечноме блаженству.

Возлас: **Ј**ер је свето Име Твоје, и прослављено Царство Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Онда Архијереј крстовидно врши посвештић говорећи:

У име Оца.

Бакон: Амин.

Архијереј: **И** Сина.

Бакон: Амин.

Архијереј: **И** Светога Духа.

Бакон: Амин.

Тада иђојакони на онога који има бишти чшеџ и положу крашки фелон, а Архијереј га поново крстовидно благосиља три пушта и положе руку на његову главу говорећи:

Господе Боже Сведржитељу, изабери овога слугу Твојега, и освештај га, и дај му да са сваком мудрошћу и разумевањем твори све оно чему се учи читајући божанске речи Твоје, и сачувај га у непорочном животу.

Возлас: **М**илошћу и добротом и човекољубљем **Ј**единороднога Твога

**Сина, са Којим си благословен, са
Пресветим и благим животворним
Твојим Духом, сада и увек и у ве-
кове векова.**

Народ: Амин.

После молитве Архијереј нај главом чтеца ошвара књигу Апостол, одређује гео шексташ који ће кандидаш прочишташи, а ипођакони га одводе и постављају на средину солеје, лицем окренутог ка истоку и са штога местиша чија већ одређени одељак.

Када заврши са читањем ипођакони са њега скидају крашчи фелон и приводе га Архијереју који га поново крстовидно знаменује. Тада се Архијереју приноси стихар, он га нај крстом осењује руком, док чтец целива крст на стихару и Архијерејеву руку, после што га ипођакони кандидаша облаче у стихар.

Архијереј га поучава следећим речима:

Чедо, први степен свештенства јесте степен чтеца. Теби, да-
ке, приличи да свакога дана читаш божанствено писмо, те да они који те, гледајући, слушају приме поуку, а ти да се удостојиш вишега степена, и никако да не осрамотиш избор који те је пости-
гао. Јер живећи целомудрено, и свето, и праведно, имаћеш за помагача човекољубивог и ми-
лостивог Бога и удостојићеш се вишега степена служења у Христу

**Исусу Господу нашем, Кome нека
јe слава у векове векова. Амин.**

Затим Архијереј гласно говори следеће:

**Благословен Господ, ово је слуга
Божији (*име*), чтец свете Цркве
(*име цркве*), у име Оца, и Сина, и
Светога Духа.**

*Даје му чирак са свећом, а новоруком роизведен чтец с тоја са
чираком йред Архијерејем на одређеном месецу.*

*Ако се догоди да има више кандидата за хирошесију, руком ро-
изводе се сви заједно, а све молитве се изговарају у множини.*







ЧИН ХИРОТЕСИЈЕ ИПОЂАКОНА

Онај који се удостојио да из првог стајена свештеништва то јест стајена чпеца буде рукомроизведен у стајен ипођакона, бива приведен од двојице ипођакона ка Архијереју ог којег узима благослов да би се обукао у стихар.

Поштом се Архијереју приноси стихарни појас (орар), који га у три навраћа крстовидно осењује, а новорукомроизвођени целива крст на стихарном појасу и Архијерејеву руку. Ипођакони га ојасују а Архијереј три пута руком благосиља његову главу.

Ђакон: Господу се помолимо!

Архијереј положући своју руку на главу рукомроизвођеној изговара следећу молитву:

Господе Боже наш, Ти једним и истим Светим Духом раздељујеш дарове Твоје свакоме кога си изабрао; Ти си различите чи-нове подарио Цркви Твојој и установио си у њој степене службе, на служење светим Твојим и пречистим Тајнама; Ти си, Својим неизрецивим предзнањем, и овога слугу Твога одредио да буде достојан да служи светој Цркви Твојој;

Ти га Сам, Владико, сачувај беспрекорним у свему; и дај му да љуби красоту дома Твога, да стоји крај двери светога храма Твога и да зажиже светиљку обитавалишта славе Твоје; и засади га у светој Цркви Твојој као родну маслину, да доноси плод правде, и савршеним покажи слугу Твојега у време доласка Твојега, како би добио награду оних који Теби угодише.

Возлас: **Јер је Твоје Царство и сила и слава, Оца, и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.**

Народ: Амин.

После молишве ићођакони новорукомроизведеном прегају лахан и ибрик, а на његова плећа положу убрус. он пада у три навраћа и полива воду Архијереју на руке, а онда сви ићођакони заједно целивају руку Архијереју. нови ићођакон стаје прег икону Спасишељеву где стоји све до херувимске ћесме, изговарајући у себи: Трисвето, Симбол вере, Ослаби остави, и остале молишве које има на своме уму.

За време Херувимске ћесме бива доведен прег Царске двери где поново у три навраћа излива воду Архијереју на руке. Затим Архијереј умиша руке по чину и говори молишву. Архијереј притиснући руком крстолико осењује воду, тада свештом водом помазује своје очи, уши, ноздрве и усне. На Великом, пак, входу он иде иза свих служашчих, па кад Архијереј прими Светиње, а сви који служе уђу у олтар, рукомроизвођени ићођакон се поклони Архијереју и носи воду за десну и леву певницу, а поштом народу, којом (водом) се сви

Ипоћакона

тога да ојећ одводе у олтар, преосталу воду изливају у бунар. Ако ће шоћа дана бићи рукоположен онда да и оново одводе пре ћарске двери, где на јоменућом месецу стоји то чину. Кад Архијереј каже:

И да буде милост...и и после возласа ипоћакони
да уводе у олтар то чину, па иошто прими благослов од Архијереја стане са ипоћаконима.





ЧИН ХИРОТОНИЈЕ ЂАКОНА

После возласа: И да буде милост великога Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа...ићођакони приносе катедру (столицу) и постављају је покрај свеште Тријезе, више на леву страну шако да Архијереј када седне не окрене леђа часној Тријези и свештим Даровима који су на њој предложени.

Када Архијереј благоизволи сести, двојица ићођакона, а ако нема ићођакона, онда двојица ђакона олазе до оноћа који има бишти рукоположен у свештени ђаконски чин, постављају га између себе и једну своју руку стављају на његово раме, а другом држећи га за руку прикањају га ничије лицем према олтару.

Тада први ђакон узлашава: Заповеди! Зашим га ничије прикањају ка народу и одмах други ђакон узлашава: Заповедите!

Тада се окрећу ка Архијереју и још једном га прикањају ничије, говорећи: Заповеди Преосвештени Владико!

Ићођакони га постављају на царским дверима где га прихваћају два ђакона, уводе га кроз царске двери у олтар, врше трократни ојход око часне Тријезе и ђакони који га воде певају тројаре:

Свети мученици, пошто сте храбро страдали и увенчали се, молите се Господу да се смилује на душе наше.

Слава Теби, Христе Боже, похвало Апостола, радовање Мученика, чија је проповед Тројица јединосушна.

Исаје ликуј, Ђева заче, и роди сина Емануила, Богочовека, Исток му је име; величајући Њега, ми прослављамо Ђеву.

Показујући месета која треба да целива (четири угла свеште Тријезе), Архијерејево раме, крст, руку, набедреник и колено. Када заврше први ојход стају пред свешту Тријезу и тада народ пева исети шај тројар. Овакав поступак се понавља приликом певања и преостала два тројара.

Кад народ оштева последњи тројар, Архијереј устаје, скида митру, а онај који треба да буде рукоположен, клекне пред свешту Тријезу само на једно, десно колено. Полаже планове крстообразно на ивицу свеште Тријезе и то шако да десна шака прекрива леву и на шако прекрштене руке прикања главу, говорећи: Боже буди милостив мени грешноме.

Архијереј њолаже крај омофора на главу оноћа кога хирошонише и благосиља га руком ћри њушта њо глави.

Ђакон: Пазимо!

Архијереј ћ положивши руку на главу његову изговара ћласно следећу молитву:

Божанска благодат која свагда немоћи исцелује и недостатке допуњује, рукопроизводи (*име*) благочестивог ипођакона у ђакона. Помолимо се, дакле, за њега, да дође на њега благодат Свесветога Духа!

Зашим свештеници који стоје са десне стране ћевају: Господе, помилуј (ћри љушта), одмах ћосле њих ћто исто ћевају и ћрезвићери са леве стране и најзад и народ ћакође ћева, Господе, помилуј (ћри љушта). За све ћто време Архијереј ћа благосиља крсћовидно ћри љушта и оћећ држи руку на глави оноћа који се руком ћолаже.

Ђакон: Господу се помолимо!

Народ: Господе, помилуј.

Архијереј:

Господе Боже наш, Ти си предзнањем Својим ниспослао дар Светога Духа Твога на оне које је неистражива Твоја сила одредила да буду служитељи Твоји и да служе пречистим Твојим Тајнама. Ти Сам, Владико, и овога слугу Твога и брата нашега, за кога си благоволео да буде рукопроиз-

веден од мене за служење ћаконства, сачувај у свакој честитости, да има тајну вере у чистој савести. А даруј му благодат коју си подарио Стефану, Првомученику Твоме, кога си и првога призвао на дело ћаконскога служења Теби. И уdstој га, по ономе шта је Теби благоугодно, да часно служи у степену који му је подарила Твоја добра – јер који добро послуже, стичу себи добар степен – и савршеним покажи слугу Свога.

Возлас: Јер је Твоје Царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Клирици у олтару одговарају: Амин.

Пошто Архијереј прочишћа молитву, ћакон тихим зласом произноси следећу јекшенију:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божијих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божијим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За Преосвећеног Епископа нашег (*и ме*), свештенство, заштиту, постојаност, мир, здравље и спасење његово и за дело руку његових, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За слугу Божијег (*и ме*), који се сада рукопроизводи за ђакона, и спасење његово, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да му човекољубиви Бог наш подари чисто и непорочно ђаконство, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за православе хришћане, да им Господ Бог помогне и да одоле сваком непријатељу и противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (*или:* за ово село; *или:* за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који вером живе у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светицима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј држи положену руку на глави онога који се рукојолаже и моли се овако:

Боже Спаситељу наш, Ти си непролазним Твојим гласом, упућеним апостолима Твојим, установио закон ђаконства и Првомученика Стефана си таквим показао и прогласио си га првим који врши дело ђакона, као што је написано у светоме Јеванђељу

Твоме: "Ко хоће међу вама да буде први, нека вам буде слуга (ћакон)". Ти, Владико Господе свих и свега, и овога слугу Твога и брата нашега, кога си удостојио да прими службу ћакона, испуни сваком вером и љубављу и силом и освећењем, силаском Светога и Животворнога Твога Духа, - јер се онима који су Тебе достојни благодат не даје полагањем мојих руку него силаском богатога Твога милосрђа, - да и он, слободан од свакога греха, у страшни дан суда Твога непорочно стане пред Тебе и добије истиниту награду обећања Твога.

Возлас: Јер си Ти Бог наш и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

*Tag се новорукођоложени ђакон усѣравља, са љеѓа се скида сми-
харни појас (орар), којим је до тада бивао оћасан и исми се дода-
је Архијереју, који га уздизже ка народу у храму гласно говорећи:*

АКСИОС! *и сставља га ђакону на лево раме.*

*Овакав посмушак се понасења и приликом додавања наруквице и
рийиде.*

*Новорукођоложени ђакон се први причешћује од свих служаш-
чих ђакона.*





ЧИН ПРОИЗВОЂЕЊА ПРОТОЂАКОНА

Оног који ће бити изведен за протојакона, други ђакони приводе га Преосвешћеном Архијереју на средину цркве, где овај стоји у време входа са Јеванђељем, те Архијереју прави три поклона и прикладања главу.

Архијереј, так, седећи, приводи га руком по глави крстообразно благосиља, па уставши ставља руку на његову главу.

Ђакон каже:

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Архијереј говори ову молитву:

Владико, Господе Боже наш,
који си Протојаконство
роду нашему неисказаним Твојим првићењем даровао, (и онима оденутима њиме) уредио си да служе као нижи служитељи и божанствених Твојих Тајни.
Ти сам одени овом благодату Протојаконства овог овде слугу Твога, (*име*), и украси га чистотом Твојом, да стоји испред Ђакона народа Твога, и добар пример да

буде онима који следују: И учини да часну старост достигне, и да слави величанствено име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек, и у векове векова.

Народ: Амин.

Тада ћа Архијереј крстообразно знаменује њој глави, говорећи:

Благословен је Господ! Ево постаде слуга Божији (*име*), Протођакон, најсветије Божије Цркве (*име цркве*), у име Оца и Сина и Светога Духа.

Народ: Амин.

*И ставивши руку на његову главу, Архијереј три пут узглашава:
Аксиос.*

Онда њоји три пут њој: Аксиос,

И штага се чини Мали вход.





ЧИН ПРОИЗВОЂЕЊА АРХИЈАКОНА

Оног који треба да буде изведен за архијакона, (што је архијакон из монашког реда) други ѡакони приводе га Преосвештеној Архијереју на средину цркве, где овај стоји у време входа са Јеванђељем, што Архијереју прави три поклона и приклапања главу.

Архијереј, так, седећи, приступи га руком по глави крстообразно благосиља, па уставши ставља руку на његову главу.

Ђакон каже:

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Архијереј говори ову молитву:

Владико, Господе Боже наш, који си Архијаконство роду нашему неизреченим Твојим првићењем даровао, (и онима оденутима њиме) уредио си да служе као нижи служитељи и божанствених Твојих Тајни. Ти сам одени овом благодатију Архијаконства овог овде слугу Твога, (*име*), и украси га чистотом Твојом, да стоји испред Ђакона народа Твога, и добар пример да буде онима који следују:

**И учини да часну старост достигне,
и да слави величанствено име Тво-
је, Оца и Сина и Светога Духа, сада
и увек, и у векове векова.**

Народ: Амин.

Тада ћа Архијереј крстообразно знаменује њо глави, говорећи:

**Благословен је Господ! Ево поста-
де слуга Божији (*име*), Архијакон,
најсветије Божије Цркве (*име
цркве*), у име Оца и Сина и Свето-
га Духа.**

Народ: Амин.

И ставивши руку на њаву његову, Архијереј три пут узлашава:

Аксиос.

Поштом њојци три пут њој: Аксиос.

И тада се чини Мали вход.





ЧИН ХИРОТОНИЈЕ ПРЕЗВИТЕРА

По завршетку Великог входа када Архијереј јрекрије и окади њедложене часне Дарове, бива рукоположење у свештени превићерски чин.

Двојица ђакона одводе онога који има бишти рукоположен кроз северне двери до солеје, постављајући га у средину, једну своју руку стављају на његово раме, а другом држећи га за руку прикањају га ничије лицем према олтару.

Тада први ђакон узлашава: Заповеди! Зашим га ничије прикањају ка народу и омах други ђакон узлашава: Заповедите!

Тада се окрећу ка Архијереју и још једном га прикањају ничије, говорећи: Заповеди Преосвештени Владико.

Улазећи у олтар кроз Царске двери, јредају га двојици превићера, који са њиме врше трократни оход око часне Тријезе. Превићери који га воде ћевају тројаре:

Свети мученици, пошто сте храбро страдали и увенчали се, молите се Господу да се смиљује на душе наше.

Слава Теби, Христе Боже, похвало Апостола, радовање Мученика, чија је проповед Тројица јединосушна.

Исаје ликуј, Ђева заче, и роди сина Емануила, Богочовека, Исток му је име; величајући Њега, ми прослављамо Ђеву. Показујући месаца која треба да (чештири угла свете Тријезе, Архијерејево раме, руку и колено).

Када заврши први оход стају јред свешту Тријезу и тада народ ћева исши шај тројар. Овакав постујак се ћонавља приликом ћевања и друга два тројара.

Кад народ ошијева последњи тројар, Архијереј устаје, скида мишру, одлаже крст, а онај који треба да буде рукоположен клекне јред свешту Тријезу на оба колена. Полаже планове крстообразно на ивицу свете Тријезе шако да десна шака јрекрива леву и на шако јрекрштене руке прикања главу, говорећи: Боже буди милостив мени грешноме.

Архијереј положе крај омофора на главу онога која хиротонише и благосиља га руком по глави три пута.

Ђакон: Пазимо.

Архијереј ћ положивши руку на главу његову изговара гласно следећу молитву:

Божанска благодат која свагда немоћи исцељује и недостатке допуњује, рукопроизводи (*име*) благочестивог ђакона у презвите-ра. Помолимо се, дакле, за њега, да дође на њега благодат Свесве-тога Духа.

Затим превићери који стоје са десне стране ћевају: Господе, помилуј (три пута), омак ћосле њих што исто ћевају и преви-ћери са леве стране и најзад и народ шакоће ћева, Господе, помилуј (три пута). Архијереј га ојеш благосиља крстовидно три пута и ојеш држи руку на глави онога који се рукомолаже.

Ђакон: Господу се помолимо.

Архијереј:

Боже беспочетни и бесконачни, **Т**и си старији од свеколике твари, ти си називом презвите-ра почаствовао удостојене да у овоме степену свештенодејствују реч Твоје истине; Ти Сам, Го-споде Владико свих и свега, и за овога слугу Твога и брата нашега, за кога си благоволео да од мене буде рукопроизведен, благоизволи да у непорочном живљењу и непо-

колебивој вери прими ову велику благодат Светога Твојега Духа, и савршеним покажи слугу Твога, да Ти у свему благоугаћа и да живи и дела на начин достојан ове велике свештеничке части коју му је даровала Твоја свезнајућа сила.

Возлас: Јер је Твоја моћ и Твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

Пошто Архијереј прочиšта молиšту, један превишишер тихо произноси следећу јекшенију:

У миру Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За мир свега света, за непоколебљивост светих Божијих Цркава, и сједињење свих, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај свети храм, и за оне који са вером, побожношћу и страхом Божијим улазе у њега, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За Преосвештеног Епископа нашег (*и ме*) свештенство, заштиту, постојаност, мир, здравље и спасење његово и за дело руку његових, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За слугу Божијег (*и ме*), који се сада рукопроизводи за презвитера и спасење његово, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да му човекољубиви Бог наш подари чисто и непорочно презвитељство, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш и за православне хришћане, да им Господ Бог помогне и да одоле сваком непријатељу и противнику, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За овај град (*или:* за ово село; *или:* за свету обитељ ову), за сваки град, крај и оне који вером живе у њима, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За благорастворење ваздуха, за изобиље плодова земаљских и времена мирна, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

За оне који плове, за путнике, болеснике, паћенике и сужње, и за њихово спасење, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гнева, опасности и нужде, Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Заштити, спаси, помилуј и сачувај нас, Боже, благодаћу твојом.

Народ: Господе, помилуј.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију са свима Светима, сами себе и једни друге и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Народ: Теби, Господе.

Архијереј држи положену руку на главу онога који се рукојолаже и моли се овако:

Боже, Ти си велики у сили и неистражив у разуму, дивни у саветима изнад синова човечијих; Ти Сам, Господе, и овога слугу Твојега и брата нашега, за кога си благоизволео да прими степен презвитера, испуни даром Светога Твога Духа – да буде достојан да непорочно стоји пред жртвеником Твојим, да пропове-

да Јеванђеље Царства Твога, да свештенодејствује реч истине Твоје, да Ти приноси дарове и жртве духовне, да обнавља народ Твој у бањи препорођења, да и он сусретне, о другом доласку, великога Бога и Спаситеља нашега Ису-са Христа, Јединороднога Твога Сина, и добије награду за добро служење и управљање домом Твојим у своме чину, по мношту до-броте Твоје.

Возлас: **Јер је благословено и пре- прослављено свечасно и величан- ствено Име Твоје, Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у ве- кове векова.**

Народ: Амин.

Tag се новорукој положени њрезвићер њодиже. Са њега се скида орап и Архијереју се додје ешићтрахиљ, који га уздизе ка народу у храму ћасно говорећи: Аксиос!

Овакав ђосћућак се ђонаставља и ђриликом додавања фелона и служебника.

Нејосредно ђосле ќрешварања свећих Дарова, нови ќрезвићер љрилази Архијереју који му у ќрекршћене планове (десни ќреко левог) ђолаже ћео свећи Агнец, ћоворећи му следећу ђоуку:

Прими залог овај и сачувај га целим и неповређеним до последњега твога даха, јер ћеш о њему бити питан о другом и страшном Доласку великога Бога и Спаситеља нашега Исуса Христа.

Тада нови йрезвићер одлази и стапаје иза свеће Тријезе окренута Архијереју и народу, приклонивши главу, држи свећи Агнец са сваком побожношћу молећи се у себи. На том месецу остапаје све до шренућка када ђакон узгласи са солеје: Пазимо!

Тада прилази Архијереју, прегаје Агнец, а Архијереј уздизући за ћасно изговара: Светиње Светима!

Новорукоположени йрезвићер се први причешћује међу свима освештима који су на тој свећој Литургији саслуживали Аријереју, шакоће, на крају свеће Литургије, изговара и замвону молитву.





ЧИН ПРОИЗВОЂЕЊА ПРОТОПРЕЗВИТЕРА

Онога који треба да буде произведен за првог резвитера, ђакон, приводи Преосвешћеном Архијереју на средину цркве, где овај стоји у време входа са Јеванђељем, те Архијереју прави три поклона и приклапања главу.

Архијереј, јак, седећи, прими ће крстобразно благосиља по глави, па уставши ставља руку на његову главу, а ђакон каже:

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Архијереј држећи руку на глави изабранога моли се:

Владико, Господе Боже наш,
Који си свештенство подарио
роду нашему, и благодатију тога
дара и части нас почаствовао
способне побожне си поставио,
свештенство уредивши, а друге да
служе као нижи служитељи Тво-
јих Тајни; Ти Сам одени благодатију
брата нашега (*име*), и честитошћу
украси га, да стоји испред Пре-
звитера народа Твога, и удостој
га да буде добар пример онима

који су са њим; и благоволи да у побожности и поштењу у старости добро живот заврши; и све нас као благи Бог помилуј.

Јер си Ти дароватељ мудрости и Тебе велича сва творевина у векове векова.

Народ: Амин.

Тад ћа Архијереј крсштоловко знаменује џо глави, говорећи:

Благословен је Господ! Ево постаде слуга Божији (*име*), Протопрезвитељ најсветије Божије Цркве (*име цркве*), у име Оца и Сина и Светога Духа.

Народ: Амин.

Сада Архијереј дарује новом џроштог резвићеру Надбеседнику, џрво ћа јооказавши народу и узвикнувши: Аксиос!

Клирици и народ је вејају: Аксиос! (шришт).

И даље се врши вход.





ЧИН ПРОИЗВОЂЕЊА ПРОТОСИНЂЕЛА

Оноћа који ће бити изведен за првосинђела, јакон приводи Преосвештеној Архијереју на средину цркве, где овај стоји у време входа са Јеванђелем, те Архијереју прави три по-клона и приклада ћлаву.

Архијереј ће седећи, три пута га крестобразно благосиља ћлави, па уставши ставља руку на његову ћлаву. Ђакон каже:

Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Архијереј држећи руку на ћлави изабранога моли се:

Владико, Господе Боже наш,
Који си свештенство подарио
роду нашему, и благодаћу тога
дара и части си нас почасвовао, а
способне и побожне си поставио,
свештенство уредивши, а друге да
служе као нижи служитељи Тво-
јих Тајни; Ти сам одени благодадаћу
брата нашега (*име*), и честитошћу
украси га, да стоји испред Пре-
звитера народа Твога, и удостоји
га да буде добар пример онима

који су са њим; и благоволи да у побожности и поштењу у старости добро живот заврши; и све нас као благи Бог помилуј.

Јер си Ти дароватељ мудрости и Тебе велича сва творевина у векове векова.

Народ: Амин.

Тада га Архијереј крстолико знаменује по глави, говорећи:

Благословен је Господ! Ево постаде слуга Божији (*име*), Протосинђел најсветије Божије Цркве (*име цркве*), у име Оца и Сина и Светога Духа.

Народ: Амин.

Сада Архијереј дарује новом првосинђелу Надбебреник, прво ћа показавши народу и узвикнувши: Аксиос!

Клирици и народ ће вају: Аксиос! (Щријуј).

И даље се врши Вход.





ЧИН ПРОИЗВОЂЕЊА ИГУМАНА

Оног који треба да буде изведен за игумана, јакон приводи Архијереју, на средини цркве, где овај, ако служи лишургију, с тоји у време входа са Јеванђељем. (Ако, па, Архијереј не служи, принесу му ешишрахиљ, наруквице и омофор, те се обуче с тојећи на свом месиру, где онога који се изводи за игумана приведу), а овај се три пут поклони Архијереју и сагне главу. Тад Архијереј, седећи, три пут га руком, крстоцико благосиља њој глави, и пошто јакон каже:

Господу се помолимо.

Архијереј говори ову молитву:

Боже, Који свагда промишљаш
о спасењу људи, и Који си ову
духовну паству заједно сабрао. Ти
сам, Господе свих, неизмерним
Твојим човекољубљем ову паству
непорочну сачувај. Твоје запове-
сти непрестано да чувају да од ње
(паству) не погине ни једна овца,
и да од вука не буде растргнута.
Слугу пак Твога Кога си благово-
лео да поставиш над њом(паством)
за Игумана, достојна покажи Тво-

је благости и сваким га врлина-
ма украси кроз његова дела, да
би постао благи узор онима који
су под њим, да би их, преко своје
ревности, подизао у непорочном
живљењу, и са њом (паством) не-
осуђено стао пред страшни Твој
Суд.

**Јер Твоје је царство и сила и сла-
ва, Оца и Сина и Светога Духа,
сада и увек и у векове векова.**

Народ: Амин.

Архијереј: **Мир свима.**

Народ: И духу твоме.

Бакон: Главе ваше Господу приклоните.

Архијереј се моли:

Приклони, Господе, ухо Тво-
је и услиши молитву нашу,
и покажи овога слугу Твога, Игу-
маном ове часне обитељи, верног
и мудрог управитеља поверилих
му од духовног стада, Твојом
благодаћу, да чини у свему вольу
Твоју, и да постане достојан Твога
небескога царства.

Благодаћу и милосрђем и човекољубљем Јединородног Сина Твог, са Којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Бакон ћасно ћовори:

Заповеди Преосвештени Владико.

Архијереј ћасно ћовори:

Благодат Свесветога Духа, кроз нашу смерност производи те за Игумана часне обитељи (*име манастирског храма и манастира*)•

*И мећнувши руку на главу његову, Архијереј ћрићућ узлашава:
Аксиос!*

Појци ћрићућ иевају: Аксиос!

Сада Архијереј дарује новом игуману надбебреник (ако хоће и најрсни крс), ћрво ћа показавши народу и узвикнувши: Аксиос!

Клирици и народ иевају: Аксиос! (ћрићућ)

Онда ћроизведен игуман целива Архијерејев омофор десно и лево раме и руку, и одведен, бива постављен са осталим игуманима по чину.

После овога бива мали вход.

По завршетку Литургије дајући игуману жезал Архијереј ћовори:

Прими жезал овај, и њиме утврђујући, управљај својом паством: јер за њу треба да даш одговор нашем Богу на дан Суда.

Зашим говори ову поуку:

Господу Исусу Христу љубазно у Духу чедо (*име*): слушај пажљиво глас Наше смерности којим те поучавам.

Благодаћу Свесветога и Животворнога Духа кроз нашу смиреност уведен си на духовно старешињство у овој светој обитељи, (*име*) за игумана, да напасаш разумне овце Христове пастве које је Он стекао Својом најдрагоценостијом Крвљу. Предајемо ти овај жезал као знак духовног упављања: прихватајући га из моје нечисте руке сматрај да га добијеш из деснице Самога Бога Који ти га невидљиво предаје преко Наше смерности. А, ти, поверену ти паству руководи по заповести Архијастира и Господа Христа Спаситеља са сваком усрдношћу и старањем, не скрећући десно или лево, већ идући средњим путем

који се назива Царски. Преводи их од трулежних у нетрулежне, од земаљских у небеске: као што Мојсије када доби жезал од Господа Бога, преведе народ Израильски из египатског ропства у Обећану земљу.

Дужан си да очински утврђујеш немоћну браћу у њиховом монашком животу, не жезлом гнева и бијења, већ мирним речима поуке и својим светим живљењем, и да немоћи њихове трпељиво подносиш.

У свако време настој, подстичи, изобличавај и у време и у невреме, забрањуј и умольавај са сваком дуготрпељивошћу.

Није ти, пак, дат овај жезал попут световне власти, да се узносиш над онима који су ти поверени или да их неразумно тучеш: него ти се даје као кормило кормилару, да управљаш духовном лађом која

плови по мору овога живота пуним бура и таласа.

Даје ти се жезал као правом пастиру, а не као најамнику: не да убијаш овце, већ да их штитиш и чуваш од вукова који краду њихов разум, по речима Светог Петра: ”Чувајте стадо Божије које вам је поверено, и надгледајте га, не принудно, него добровољно и по Богу, не због нечестивог добитка, него због срца. Нити као да господарите наследством Божијим, него будите углед стаду. И кад се јави Архипастир (Христос), примићете венац славе који не вене”.

Ради тога напасај од Бога поверено ти стадо, показујући према свима једнаку љубав као отац према деци, малодушне тешећи, немоћне утврђујући и исцељујући, оне који греше исправљајући духом кротости.

Оне који се не покоравају монашким правилима, већ иду против монашког чина и другима бивају на спотицање и саблазан, ове речју и духовном поуком уразумљуј и учи послушности.

А оне, који су окорели у непослушности и згрешили смртним грехом, као они који се не покоравају речима поуке, стављај под дужну забрану, да се онај који је кажњен научи и да други који су целомудрено трезвени пребивају у духовном delaњу.

Оне, пак, који из света радосно, најусрдније долазе у монашки живот, удостојавај анђелског лика, оне који су слободни и који нису у браку, и савршени постриг учини по истеку времена одређеног по закону (време је одређено у монашком правилу). И ово чини са манастирским искусством као што

приличи, не пре трогодишње манастирске обуке у искушеништу, да се покаже њихова нарав и усрдност. А свима, који су у монашком чину, након ручног рада заповедај да пре свега изучавају Псалтир, и да се све време не исцрпљују на земним радовима.

Нерадног, пак, монаха никада немој погледати ни саслушати. Монахе који су положили завете у другим манастирима не примај у своју паству, осим из оправданих разлога, али их на сваки начин, саветуј да се врате у своју обитељ. Онима који су ти потчињени, забрањуј да без потребе иду у градове и села, а пристрастност према рођацима и пријатељима и ономе што је у свету одсецај до краја.

Теби, пак, самоме приличи да црквени поредак непромењиво чуваш у свему по предању Свете

источне саборне Цркве и да знаш како настојатељима приличи да свето служе. О манастирском управљању старај се са трудом, али не својевољно нити незаконито, или непопустљиво по свом мишљењу, и ништа велико или мало не чини сам, или са некаквим улагивачима или монасима склоним превари, или онима који дају своје имање, а још су у свету, да они за живљење монаха или за управљање манастира одлучују или се саглашавају. За све манастирске потребе и управљање саветуј се са старцима који много година у манастиру живе и све подробно знају: јер у многом саветовању бива спасење.

Аако у обитељи шта треба исправити на боље и корисније, и то не исправљај сам од себе, већ уз саветовање са браћом ове обитељи, указавши им из Божанског Пи-

сма. Имај, пак, на уму оне које се труде у овој светој обитељи и држи их више у љубави због њиховог дела. Не противи се достојанством првога онима који су ти поверени, како се не би предао пороку гордости, јер иако си почаствован првенством изнад осталих, ничим се не разликујеш по истој части природе. Не потписуј себе именом игуман, јер ниси ни по чему изнад јерејског чина, већ само вођа монаха који су ти потчињени. Због тога се каже игуман са браћом, а не господар са поданицима. Све уласке и изласке врши са изабраним монасима ове обитељи и са знањем економа, и трошите на добра дела и милосрђе Божије.

И не трошите све на световно, јер манастирско имање је црквено имање, а црквено имање је имање сиромашних. Ово више користите

на добро наше сиромашне браће, за које ће Христос Бог наш у дан Светог праведног Суда рећи: “Јер огладнех, и дадосте ми да једем; ожеднех, и напојисте ме; странац бејах и примисте ме; наг бејах, и оденусте ме; болестан бејах, и посетисте ме; у тамници бејах, и дођосте ми”. Још треба да се стараш да свако ко живи или се труди у овој светој обитељи, био он монах или световњак, често чисти своју душу светим покајањем и да буде причасник Божанских Тајни, да сви живе побожно, чисто, трезвено и незазорно. За браћу из обитељи која су умрла дужан си са свом усрдношћу да их при приношењу бескрвне Жртве увек помињеш, и да за њихову душу дајеш милостињу из манастирске касе. И онима који нису извршили довољан подвиг за грехе, труди се да помогнеш

милостињом и молитвама, како би се овакви удостојили да угледају лице Божије. Ако се сви ови твојим старањем и бригом сачувају, моћи ћеш са смелошћу рећи Господу: Ево мене и деце коју си ми дао. И удостоји ћеш се да заједно са њима слушаш онај преслатки глас праведног Судије: ”Ходите, благословени Оца Мога, примите Царство које вам је припремљено од постања света”.

И онда говори и браћији:

Ави, часна браћо, треба да игуману (*име*) указујете част која му припада и да му се покоравате у Господу као деца оцу, као ученици учитељу, као овце пастиру, без противљења или непослушности, по savetu Божанског апостола Павла који каже: “Браћо, слушајте старешине своје и повинујте им се,

јер они бдију над душама вашим
”Знајте, пак, да су ове власти од
Бога одређене: онај који се противи
властима, противи се Божијим за-
повестима, и они грех на себе узи-
мају. А грех рађа духовну смрт:
немојте се противити, да њоме не
умрете.

И нека љубав увек пребива у
вама, и нека Бог ради ње увек буде
са вама. Све вас заједно, пастира и
паству, саветујем да усрдне молбе
узносите свемилостивом Богу за
мир свега света, за благостање
светих Божијих Цркава, за много
година и здравље православног
рода нашег и за све православно
хришћанство. И очински молим
да и Нашу смерност не заборавите
у вашим непрестаним молитвама,
да молећи се једни за друге сви до-
бијемо наслеђе вечног живота од
Христа Господа, чијом Божанском

Игумана

**десницом да будете заштићени и
благословени од сада и до века.
Амин.**





ЧИН ПРОИЗВОЂЕЊА АРХИМАНДРИТА

Оног који треба да буде изведен за архимандрита, ћакон што се у време влога са Јеванђељем. Ако, па, Архијереј не служи, пренесу му епистрахију, наруквице и омофор. Те се обуче стоећи на свом мести, где онога који се изводи за архимандрита изведу, а овај се три путем до његовог поклони Архијереју и сагне главу. Тад Архијереј, седећи, три пута га руком, крстоцем благосиља по глави. (Ако онај који се изводи за архимандрита није био игумен, онда Архијереј најчешће говори молитве, које се читају на игуменом), а ако ли је најпре био игумен, онда се молитве за игумена не говоре на архимандритом).

Ђакон гласно говори:

Заповеди Преосвештени Владико.

Архијереј гласно говори:

Благодат Свесветога Духа, кроз нашу смерност производи те за Архимандрита часне обитељи (*име манастирског храма и манастира*).

Имејши руку на главу његову, Архијереј три пута узглашава:
Аксиос!

Појци три пута певају: Аксиос!

Онда изведен архимандрит целива Архијерејев омофор десно и лево раме и руку, и одведен, бива постављен са осталим архимандритима по чину.

После овога бива Мали вход.

После Литургије га уводи у архимандритски трон и предаје му архимандритски жезал.

Поуке бивају исто као и Игуману.



ЧИН ПРОИЗВОЂЕЊА ДУХОВНИКА

Само законишто њосстављени превиши, ћо благослову Архијереја, имају права да исповедају вернике

На Литургији ћосле заамвоне молишве

Ђакон: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Архијереј:

Господе Исусе Христе Боже наш, који си Петру и осталој једанаесторици ученика даровао апостолско и духовно служење, заповедивши да разрешују и свезују људске падове сам и сада слугу Твога (*име*) кога си преко мене изабрао и сваком га благодарају усавршио, достојним учини апостолске и духовничке службе коју си кроз моју ништавност најмилостивије показао да би разрешавао и свезивао падове недостојних. **Јер си Ти давалац добара и Теби**

славу узносимо Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Ђакон: Премудрост смерно стојмо чујмо свето Јеванђеље.

Архијереј: Мир свима.

Народ: И Духу твоме.

Архијереј: Читање из светог Јеванђеља по Јовану (20,19-23):

Ђакон: Пазимо

Акад би увече онога првога дана седмице, и док су врата била затворена, где се беху ученици његови сакупили због страха од Јудеја, дође Исус, и стаде на средину и рече им: Мир вам! И ово рекавши, показа им руке и ребра своја. Тада се ученици обрадоваше видевши Господа. А Исус им рече опет: Мир вам! Као што је Отац послao мене и ја шаљем вас. И ово рекавши, дуну и рече им: Прими-ти Дух Свети! Којима оправдате грехе, оправштају им се; и којима задржите, задржани су.

Пошом Архијереј говори:

Смерност Наша благодаћу Светог и Свесавршитељног Духа
рукопроизводи тебе благочестивог
превзимача (*име*) духовника за
службу духовног очинства. У име
Оца и Сина и Светога Духа, сада
и увек и у векове векова. Амин.





ЧИН ПРОИЗВОЂЕЊА ИГУМАНИЈЕ

Када Архијереј пристигне у манастир, ако жели да служи, првогрема се уобичајено, и облачи се у поштуно одјејање.

После замвоне молитве приводи се Архијереју монахиња која треба да буде произведена.

Вакон каже: Господу се помолимо.

Архијереј полаже своју руку на ћеме монахиње и моли се овако:

Боже, Који свагда промишљаш
о спасењу људи, и Који си ову
духовну паству заједно сабрао. Ти
сам, Владико Господе свих, неиз-
мерним Твојим човекољубљем ову
(паству) непорочну сачувај. Твоје
заповести да непрестано чувај, да
од ње (пастве) не погине ни једна
овца, и да од вука не буде растрг-
нута. Слушкињу пак Твоју коју си
благоволео да поставиш, над њом
(паством) Игуманијом достојну
покажи Твоје благости и сваким
је врлинама украси кроз дела, да

би постала благи узор онима који су под њом, да би их, преко своје ревности, подизала у непорочном живљењу, и са њом (паством) неосуђено стала пред страшни Твој Суд.

Јер Твоје је царство и сила и слава, Оца и Сина и светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Архијереј: **Мир свима.**

Народ: И духу твоме.

Ђакон: Главе ваше Господу приклоните.

Архијереј се моли:

Приклони, Господе, ухо Твоје и услиши молитву нашу, и покажи ову слушкињу Твоју, игуманијом овога часног Манастира, као верну и мудру управитељку оних од духовног стада поверилих јој, под Твојом благодатју, да чини у свему вольу Твоју, и да постане достојна Твога небескога царства.

Благодатју и милосрђем и човекољубљем Јединородног Сина Твог,

са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

Бакон гласно говори:

Заповеди Преосвештени Владико.

Архијереј гласно говори:

Благодат Свесветога Духа, кроз нашу смерност производи те за игуманију часне обитељи (*име манастирског храма и манастира*).

*И мећнувши руку на главу њену, Архијереј тријућ узлашава:
Аксиос!*

Појди тријућ иевају: Аксиос!

*Сада Архијереј ако хоће ћредаје новој игу манији најрсни крст,
јрво ћа јооказавши народу и узвикнувши: Аксиос!*

Народ иева: Аксиос! (тријућ)

Онда ћроизведена игу манија ћелива Архијерејев омофор и руку.

По завршетку овога Архијереј даје игу манији жезал и говори:

Прими жезал овај, и њиме утврђујући, управљај својом паством: јер треба да даш одговор нашем Богу за њу на дан Суда.

Затим говори ову поуку:

У Господу Исусу Христу љубазно у Духу чедо (*име*): слушај

пажљиво глас наше смерности ко-
јим те поучавамо.

Благодаћу Свесветога и Живо-
творнога Духа кроз нашу сми-
реност уведена си на духовно
старешинство у овој светој обите-
љи, (*име*) за игуманију, да напа-
саш разумне овце Христове пастве
које је Он стекао Својом најдраго-
ценијом Крвљу. Предајемо ти овај
жезал као знак духовног упра-
вљања: прихватајући га из моје
нечисте руке сматрај да га доби-
јаш из деснице Самога Бога Који
ти га невидљиво предаје преко
наше смерности. А, ти, поверену
ти паству руководи по заповести
Архијастира и Господа Христа
Спаситеља са сваком усрдношћу и
старањем, не скрећући десно или
лево, већ идући средњим путем
који се назива Царски. Преводи
их од трулежних у нетрулежне, од

земаљских у небеске: као што Мојсије када доби жезал од Господа Бога, преведе народ Израильски из египатског ропства у Обећану земљу.

Дужна си да мајчински утврђујеш немоћне сестре у њиховом монашком животу, не жезлом гнева и бијења, већ мирним речима поуке и својим светим живљењем, и да немоћни њихове трпељиво подносиш.

У свако време настој, подстичи, изобличавај и у време и у невреме, забрањуј и умољавај са сваком дуготрпељивошћу.

Није ти, пак, дат овај жезал попут световне власти, да се узносиш над онима који су ти поверени или да их неразумно тучеш: него ти се даје као кормило кормилару, да управљаш духовном лађом која

плови по мору овога живота пуним бура и таласа.

Даје ти се жезал као правом пастиру, а не као најамнику: не да убијаш овце, већ да их штитиш и чуваш од вукова који краду њихов разум, по речима Светог Петра: "Чувајте стадо Божије које вам је поверено, и надгледајте га, не принудно, него добровољно и по Богу, не због нечестивог добитка, него због срца; Нити као да господарите наследством Божијим, него будите углед стаду. И кад се јави Архипастир (Христос), примићете венац славе који не вене".

Ради тога напасај од Бога поверено ти стадо, показујући према свима једнаку љубав као отац према деци, малодушне тешећи, немоћне утврђујући и исцељујући, оне који греше исправљајући духом кротости.

Оне који се не покоравају монашким правилима, већ иду против монашког чина и другима бивају на спотицање и саблазан, ове речју и духовном поуком уразумљуј и учи послушности.

А оне, који су окорели у непослушности и згрешили смртним грехом, као они који се не покоравају речима поуке, стављај под дужну забрану, да се онај који је кажњен научи и да други који су целомудрено трезвени пребивају у духовном delaњу.

Оне, пак, који из света радосно најусрдније долазе у монашки живот, удостојавај анђелског чина, оне који су слободни и који нису у браку, и савршени постриг учини по истеку времена одређеног по закону (време је одређено у монашком правилу). И ово чини са манастирским искуством као што

приличи, не пре трогодишње манастирске обуке у искушеништву, да се покаже њихова нарав и усрдност. А свима који су у монашком чину, након ручног рада заповедај да пре свега изучавају Псалтир, и да се све време не исцрпљују на земним радовима.

Нерадну, пак, монахињу никада немој погледати ни саслушати. Монахиње које су положиле завете у другим манастирима не примај у своју паству, осим из оправданих разлога, али их на сваки начин саветуј да се врате у своју обитељ. Онима које су ти потчињене забрањуј да без потребе иду у градове и села, а пристрастност према рођацима и пријатељима и ономе што је у свету одсецај до краја.

Теби, пак, самој приличи да црквени поредак непромењиво чуваш у свему по предању Свете

источне саборне Цркве и да знаш како настојатељима приличи да свето служе. О манастирском управљању старај се са трудом, али не својевољно нити незаконито, или непопустљиво по свом мишљењу, и ништа велико или мало не чини сам, или са некаквим улагивачима или монахињама склоним превари, или онима који дају своје имање, а још су у свету, да они за живљење монахиња или за управљање манастира одлучују или се саглашавају. За све манастирске потребе и управљање саветуј се са старицама које много година у манастиру живе и све подробно знају: јер у многом саветовању бива спасење.

А ако у обитељи шта треба исправити на боље и корисније, то не исправљај сама од себе, већ уз саветовање са сестрама ове обите-

љи, указавши им из Божанског Писма. Имај, пак, на уму оне које се труде у овој светој обитељи и држи их више у љубави због њиховог дела. Не противи се, достојанством првога, онима који су ти поверени, како се не би предала пороку гордости, јер иако си почаствована првенством изнад осталих, ничим се не разликујеш по истој части природе. Не потписуј себе именом игуманије, јер ниси нипо чему изнад монашког чина, већ само вођа монахиња које су ти потчињене. Због тога се каже игуманија са сестрама, а не господарица са поданицама. Све уласке и изласке врши са изабраним монахињама ове обитељи и са знањем економа, и трошите на добра дела и милосрђе Божије.

И не трошите све на световно, јер манастирско имање је црквено

имање, а црквено имање је имање сиромашних. Ово више користите на добро наше сиромашне браће, за које ће Христос Бог наш у дан Светог праведног Суда рећи: “Јер огладнех, и дадосте ми да једем; ожеднех, и напојисте ме; странац бејах и примисте ме; наг бејах, и оденусте ме; болестан бејах, и посетисте ме; у тамници бејах, и дођосте ми”. Још треба да се стараш да свако ко живи или се труди у овој светој обитељи, било да је она монахиња или од световних, често чисте своје душе светим покајањем и да буду причаснице Божанских Тајни, да све живе побожно, чисто, трезвено и незазорно. За сестре из обитељи које су умрле дужна си са свом усрдношћу да их при приношењу бескрвне Жртве увек помињеш, и да за њихову душу дајеш милости-

њу из манастирске касе. И онима који нису извршили довољан подвиг за грехе, труди се да помогнеш милостињом и молитвама, како би се овакве удостојиле да угледају лице Божије. Ако се све овим твојим старањем и бригом сачувају, моћи ћеш са смелошћу рећи Господу: Ево мене и деце коју си ми дао. И удостојићеш се да заједно са њима слушаш онај преслатки глас праведног Судије: ”Ходите, благословени Оца Мога, примите Царство које вам је припремљено од постања света”.

И онда говори и сестарма:

Ави, часне сестре, треба да игуманији (*име*) указујете част која јој припада и да јој се покоравате у Господу као деца мајци, као ученице учитељици, као овце пастиру, без противљења

или непослушности, по савету Божанског апостола Павла који каже: “Браћо, слушајте старешине своје и повинујте им се, јер они бдију над душама вашим”. Знајте, пак, да су ове власти од Бога одређене: онај који се противи властима, противи се Божијим заповестима, и они грех на себе узимају. А грех рађа духовну смрт: немојте се противити, да њоме не умрете.

И нека љубав увек пребива у вама, и нека Бог ради ње увек буде са вами. Све вас заједно, пастира и паству, саветујем да усрдне молбе узносите свемилостивом Богу за мир свега света, за благостање светих Божијих Цркава, за много година и здравље православног рода нашег и за све православно хришћанство. И очински молим да и Нашу смерност не заборавите

у вашим непрестаним молитвама,
да молећи се једни за друге сви до-
бијемо наслеђе вечног живота од
Христа Господа, чијом Божанском
десницом да будете заштићени и
благословени од сада и до века.
Амин.





ПОРЕДАК ОСВЕЋЕЊА АНТИМИНСА

Који врши Архијереј, а на којима ће превештари свештенодејствоваши у црквама где свеште Тријезе немају моштију.

(Преведено са грчког писаног Чиновника).

Најпре дакле, Архијереј зетоведи кључару, или свештенику коме је поверена црквена дужност, те у овом има искуство, да припреми оно што је потребно, тојест да зетоведи, да се са доње стране антиминса, на средини с врха, сашије лежиште.

(Ако Архијереј изволи освешташи више антиминса, колико ћог да их је, на сваком од њих с горње стране, подади, на средини шије се лежиште у који ће бити положене свеште мошти). И када (тако) припреми стави на таџну, донесе у цркву и постави на свешту Тријезу, при врху индишије. Тај припрема воскомастих, свеште мошти мученика, посуду са ружином водом, (ако нема ружине воде, онда може црвено вино), сасуд са свештим миром и стручација за помазивање антиминса свештим миром.

О САСТАВЉАЊУ ВОСКОМАСТИХА:

Воскомастих се овако саставља: восак, течни мастих (смола разних источњачких дрвећа), течна смола (ако нема мастиха, на место њега може бела смола) ружина смола и алој течни. (Ако ли нема алоја, уместо њега Алексире). Онда, најпре ставе, у нови земљани лончић, восак сразмерно осталим састојцима, те кад се восак расподи, додају и горејоменуше састојке, стручјем их ојрезно мешају у лонцу, да не би дошло до киљења и поштуног изливања у ватру, а и ако мало киљи, (ојећ) се помакне с огња, у страну.

Онда се поставе три честице свештих моштију на свешти дискос, а на њега звездица, која се прекрије покровцем, и све тако, положи се на Предложение, на коме се, пред овима, утваде две свеће. (Ако је дакле, сремљено више антиминса за освећење, на свешти дискос се стави онолико честица свештих моштију, колики је број антиминса).

Кад ћак, присиће време свеште Лишургије, Архијереј се обуче у поштуно одјејање, а поврх архијерејских одежди, с преда стави кецелу, која од груди досеже до ногу(стопала), коју ћозади, на леђима, с обе узице, испод пазуха првучене, стегну и свежу. Тад се још појасом појарек ојаше, а на сваку његову руку, појасом свежу поједан убрус.

И обучен, Архијереј улази у свешти олтар, а са њим свештеници и ђакони. Од осталих ћак, људи никоме није дозвољено да уђе, ипак да шамо стоји, осим Архијереја, свештеника и ђакона.

Заштим ђакон каже: Господу се помолимо.

А Архијереј се прег свештом Тријезом, над антиминсими моли да сви чују:

Господе Боже, Спаситељу наш, који све чиниш за спасење људског рода, прими молитву нас недостојних слугу твојих, и оспособи нас у овом часу да несуђено извршимо освећење овога жртвеника, (ових жртвеника) на Твоје славословље освећено, у име Твоје свето.

Возглас:

Јер Теби приличи свака слава, част и поклоњење, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Презвићери: Амин.

Онда одмах, прег свештим дверима, простиру нов ћилим, те на њега ставе јасћуче, а Архијереј изашавши из олтара и ставши на ћилим кад ђакон каже:

Опет и опет клекнувши Господу се помолимо.

Архијереј клекне на јасћуче, а шакође свештеници и ђакони, који су у олтару, клекну.

Архијереј се ћак, моли овако:

Боже беспочетни, и вечни, који си све из небића привео у биће, који живиш у светлости неприступачној, који за престо имаш небо, а земљу за подножје, који си Мојсеју дао заповест и план, а у Веселеила усадио дух премудрости, и оспособио их да сагrade скинију сведочанства, у којој службе оправдања беху слике и предображења истине. Који си Соломону даровао широко и пространо срце, и њиме подигао стари храм, а светим и свехвалним Апостолима у духу службу, обнављајући благодат истинске скиније, а преко њих, Господе сила, свете цркве твоје и жртвенике твоје насадио си по целој земљи, да се у њима приносе Теби свештене и бескрвне жртве. **Ти си благоизволео да осветиш**

овај жртвеник (ове жртвенике), а у славу твоју, и једијородног Сина Твога, и свесветог Твога Духа. Сам бесмртни и дарежљиви Царе, опомени се милосрђа твога и милости твоје од памтивека, и немој се узгнушати на нас оскврњене многим гресима, и не раскидај завета твога због наше нечистоте, него превиди и сада сагрешења наша, и укрепи нас, и оспособи благодаћу и доласком животворног и светог Твога Духа, да извршимо без осуде освећење овога жртвеника, (ових жртвеника). Да би Те и на њему благосиљали псалмима и песмама, и служењем светих тајни, величајући твоју доброту. О, Владару Господе Боже наш, надо свих крајева земље, услиши нас грешне који Ти се молимо, и пошаљи пресветога Твога и обожаваног и свесилног Духа, и освети овај

жртвеник (ове жртвенике), испуни га (их) вечном светлошћу, изабери га (их) за обиталиште твоје, учини га местом пребивања славе твоје, украси га (их) божанским твојим и небеским даровима. Учини га (их) да буде (буду) пристаниште витланих буром, исцељење страсти, прибежиште немоћних, прогнање ђавола. Да очи твоје гледају на њега (њих) дан и ноћ, а уши твоје да пазе на молитву оних који са страхом твојим и побожношћу долазе к њему (к њима) и призывају свечесно и обожавано Име Твоје, да све што заишту у Тебе, Ти чујеш горе на небесима и учиниш милост, и милостив будеш. Сачував га (их) до свршетка века непоколебљивим, и учини да буде (буду) светиња (светиње) над светињама, силом и дејством Светога Твога Духа, прослави га још више по за-

кону очишћења, да на њему врше свештенодејства достижу у свети и пренебесни и духовни жртвеник твој, и да нам отуда доносе благодат твога пречистог обасјања, јер се не уздамо на служење наших руку, но на твоју неисказану доброту.

Пошто заврши молитву, Архијереј устане и иде у свети олтар, ка светој Тријези, након чега се свети олтар затвара, а ђакон говори у светом олтару:

Заштити, спаси, помилуј, подигни и сачувај нас, Боже, благодаћу својом.

Презвићери: Господе помилуј.

За вишњи мир и спасење душа наших, Госпоу се помолимо.

Презвићери: Господе помилуј.

За мир свега света, за непоколебивост светих Божјих цркава и сједињење свих, Господу се помолимо.

Презвићери: Господе помилуј.

За Најсветијег Патријарха нашег (*или:* Преосвешеног Епископа нашег) (*име*) за дела руку његових, и за свештенике који су са њим, Господу се помолимо.

Презвићери: Господе помилуј.

Да се освети (освете) овај (ови) жртвеник (жртвеници) доласком и силом Светога Духа, Господу се помолимо.

Презвићери: Господе помилуј.

За благоверни и христољубиви род наш православни, Господу се помолимо.

Презвићери: Господе помилуј.

За овај град (*или:* ово село: *или:* обитељ ову), сваки град, земљу, и оне који вером живе у њима, Господу се помолимо.

Презвићери: Господе помилуј.

Да нас избави од сваке невоље, гњева и нужде, Господу се помолимо.

Презвићери: Господу се помолимо.

Поменувши пресвету, пречисту, преблагословену, славну Владичицу нашу Богородицу и Приснодјеву Марију, са свима Светима, сами себе и једи друге, и сав живот свој Христу Богу предајмо.

Презвићери: Теби Господе.

Возлас: Јер си свет Боже наш, који почиваш на часним мученицима који су ради тебе пострадали, и славу узносимо теби, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове векова.

Презвићери: Амин.

Вакон каже: Господу се помолимо.

Презвићери: Господе, помилуј.

*Архијереј се, приклонивши главу, моли над ружином водом:
Овом молишвом.*

Господе, Боже наш, ти си осветио воде Јорданске спасоносним својим јављањем; Ти сам и сада ниспошљи благодат Светога Духа Твога, и благослови воду ову и вино за освећење и постављење овог (ових) жртвеника твога (твожих), јер си благословен у векове векова.

Презвићери: Амин.

Онда Архијереј, притом знаменује ружину воду, те узме посуду с њом и крстообразно ћолива антиминс(е), говорећи:

У име Оца и Сина и Светога Духа.

Покропи ме исопом и очистићу се, умиј ме и бићу бељи од снега.

Ово јак, три пут изговоривши, пригодаје и ослашак исалма, до краја, те славећи говори:

Благословен Бог наш свагда сада и увек и у векове векова.

Презвићери: Амин.

Тад прими сасуд са свештим миром и кад ђакон каже: Пазимо, тоје Архијереј, три пут: Алилуја, при том, са свештим миром, стручјем чинећи три крста на антиминсу: један на средини и на обе стране по један презвићер, говорећи 132 исалам:

Гле, шта је добро, или шта је красно, него кад браћа живе заједно? Као миро на главу, које силази на браду, браду Аронову, које силази на крајеве одежде његове; као роса Аермонска, која силази на горе Сионске. Јер тамо заповеди Господ благослов и живот до века.

Архијереј славећи говори:

Слава теби света Тројице слава Теби.

Ако ли је више антиминса, на сваком антиминсу чини овако, па говоре и 131 исалам:

Опомени се, Господе, Давида, и све кротости његове, како се закле Господу, заветова се Богу Јаковљевом; Ако ће ући у насеље дома свога, ако ћу узети на одар постелье своје, ако ћу дати сан очима мојим, и трепавицама мојим дремање и починак образима мојим, докле не нађем место Господу, насеље Богу Јаковљевом. Ево, чусмо за њега у Ефрати, нађосмо га на пољима дубраве. Ућићемо у насеља Његова, поклонићемо се на месту где стајаху ноге Његове. Устани, Господе, у починак твој, Ти и ковчег светиње Твоје. Свештеници ће се твоји обући и правду, и преподобни твоји обрадоваће се. Ради Давида слуге твога не одврати лице од Помазаника Твога. Закле се Господ Давиду истином, и неће се одрећи ње: Од плода утробе твоје посадићу на престолу твоме, ако сачуваву синови твоји завет мој и сведочанства ова, која ћу их научити, и синови њихови, до века, седеће на престолу твоме. Јер је изабрао Господ Сион, изволео га је за обиталиште теби: Он је почивалиште моје у век века, овде ћу се настанити јер њега изабрах. Лов његов благосиљајући благословићу, и сиромахе њихове наслитићу хлебовима; свештенике њихове обући ћу у спасење, и преподобни његови радошћу обрадоваће се. Тамо ћу уздигнути моћ Давиду, припремићу светилник Помазанику моме. Непријатеље његове обући ћу у срамоту, а на њему ће процветати светиња моја.

Онда Архијереј иде са свештеницима, ђаконима и свећама, до Предложења, и ставши пре свештим моштима.

Ђакон каже: Господу се помолимо.

Презвићери: Господе, помилуј.

Архијереј говори ову молитву.

Господе Боже наш, веран у речима својим, и нелажан у обећањима својим, који си даровао светим твојим Мученицима да се добрим подвигом подвизавају, и да ток побожности заврше, и веру истинског исповедања сачувају, Ти сам, Владико просвети, њиховим молитвама умољен буди, и даруј нама недостојним слугама твојим да имамо удео и наслеђе са њима, да будући подражатељи њихови, удостојимо се и добра која њима припадају.

Возлас:

Милошћу и добротом и човекољубљем јединородног Сина Твог, са којим си благословен, са пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Презвићери: Амин.

Архијереј: Мир свима.

Ђакон: Главе своје Господу приклоните.

Архијереј: Господе Боже наш, молитвама пресвете Владичице наше Богородице, и свих Светих, дела руку наших, недостојних слугу твојих управи, и удостој нас да у свему угађамо твојој доброти.

Возглас: Нека је благословена и прослављена моћ Царства твога Оца и Сина и Светога Духа, сада и увек и у векове векова.

Презвићери: Амин.

По завршетку молитве, Архијереј прихвата свешти дискос са свештим моштима, прекривен ваздухом и мешнувши га на своју главу, чини вход на северне двери са свештеницима и ђаконима. Најпре иду рибидоносци са рибидама и свећеносци са свећама. Онда ђакони с кадионицама, кадећи по чину све до свештих двери, и кад отворче вход, певају тројар, глас 3:

Добри, који си на камену вере саздао своју Цркву, у њој усправи наша молња и прими народ који ти у вери вапије: спаси нас, Боже наш, спаси нас.

Пред свештим ћак, дверима, говори Архијереј гласно:

Подигните, врата, надвратнике своје, и дижите се, вечна врата, и ући ће цар славе.

Те кроз отворене двери уђе Архијереј у свешти олтар и унаоколо обилази свешту Тријезу, појући:

Свети Мученици, пошто сте храбро страдали и увенчали се, мо-

лите се Господу да се смилује на душе наше.

Слава Теби, Христе Боже, похвала Апостола, радовање Мученика, чија је проповед Тројица Једносушна.

Онда се Архијереју даје кадионица, ше унаоколо кадећи свети Тријезу.

Презвићери говори исалам 25:

Суди ми, Господе, јер ја у незлобивости мојој ходих; и уздајући се на Господа нећу изнемоћи. Испитај ме, Господе, и окушај ме; препотпи бубреге моје и срце моје. Јер је милост Твоја пред очима мојим, и благоугодих у истини Твојој. Не седох са збором сујетним, и са преступницима нећу ићи (заједно). Омрзох сабрање лукавих, и са безбожнима нећу седети. Умићу у невиности руке своје и обићи ћу жртвеник Твој, Господе, да чујем глас хвале Твоје, и казујем сва чудеса Твоја. Господе, заволех лепоту твога дома Твога и место насеља славе Твоје. Не погуби са безбожницима душу моју, и са људима крвницима живот мој; којима су у рукама безакоња, десница њихова испуни се мита. А ја у безазлености својој ходих; избави ме и помилуј ме. Нога моја стаде на правоти; у црквама благосиљаћу Те, Господе.

Бакон каже: Господу се помолимо.

Презвићери: Господе, помилуј.

Архијереј се овако моли:

Благодаримо Ти Господе Боже сила, што си благодат, коју си излио на свете Апостоле твоје и на преподобне Оце наше, удостојио ради великог човекољубља твог, да се она простре чак и до нас грешних и непотребних слугу твојих. Стога

Ти се молимо, Владико многомилостиви, испуни славом, и светињом, и благодаћу жртвеник овај, да се бескровне жртве приношене на њему Теби, претварају у пречисто Тело, и часну Кrv јединородног Сина Твог, Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, ради спасења свега народа твога, и наше недостојности.

Возлас: Јер си Ти наш Бог који милује и спасава, и Теби славу узносимо, Оцу и Сину и Светоме Духу, сада и увек и у векове века.

Презвићери: Амин.

По завршетку молитве, Архијереј узме восхомастих и стави у приремљено лежиште, тојесћ врећицу, по антиминсом. Потом узме три честице светих моштију и мешне их у восхомастих, изливајући на њих свето, Миро, добро их восхомастих учврстивши.

Тад ђакон говори: Господу се помолимо.

И Архијереј ову молитву:

Господе Боже наш, Ти си и ову славу даровао светим Мученицима који су за Тебе пострадали, да се њихове Мошти

распоређују по целој земљи, у светим храмовима твојим, и да доносе плодове исцелења. Ти сам Владико, даваоче свих добара, молитвама Светих, чије си Мошти благоизволео да буду положене у овај часни жртвеник твој, удостоји нас да неосуђено приносимо на њему бескрвну жртву Теби, и даруј нам све што иштемо ради спасења, дарујући награду и свима који су пострадали за свето Име Твоје, да би они тиме чудотворили за наше спасење.

Возлас:

Јер је Твоје Царство и сила, и слава, Оца, и Сина, и Светога Духа, сада и увек, и у векове векова.

А по окончању Архијереју ћред свештом Тријезом, развежу и скину кеџељу, те говори:

У миру изиђимо.

И изишавши из олтара стапе на своје уобичајено место. И оштећињу читање часова, као и божансћвена Литургија, по чину Антиминс(и) јак, стоји (стоје) на Тријези седам дана, и сваки дан на њима (њима) врши се божансћвена Литургија.

Антиминса

Треба знаћи, да ово чинодејство обично бива јред божансјену Лићурђију, али може бити (обављено) и у шоку свеште Лићурђије, после возласа:

Да и они с нама славе, пречасно и величанствено име твоје, Оца и Сина и светога Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

Осим Архијерејског Чиновника и Тићици зајоведају, да овај чин буде јред божансјеном Лићурђијом, као што је овде написано, да не би било засјоја у шоку божансјене Лићурђије.





ЧИН БЛАГОСИЉАЊА КОЉИВА

Кољиво се доноси у цркву. После замвоне молићве Архијереј стаје поред кољива и кади га, док појци поју тројар и кондак празнованом светом или празнику.

Онда ђакон говори: Господу се помолимо.

Народ: Господе, помилуј.

Архијереј:

Господе, Ти си све речју својом савршио, и наредио земљи да производи разноврсне плодове за употребу и храну нашу; Ти си учинио да су лица три младића и Данило, храњени семењем у Вавилону, били светлијих лица од оних однегованих у раскоши. Ти сам, свеблаги Царе, благослови и семена ова са разним плодовима, и освети оне који буду јели од њих, јер слуге твоје принесоше ово у славу твоју, и у част Светога (*име*), и у спомен оних који преминуше у благочестивој вери. Испуни, Благи, све спасноснне молбе онима

који лепо спремише ово и спомен врше, и дај им да се наслажују вечних добра твојих, молитвама пречисте Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије и Светога (*име*), чији и спомен вршимо, и свих Светих твојих.

Јер Ти благосиљаш и освећујеш све и сва, Боже наш, и теби славу узносимо, беспочетном Оцу са једнородним твојим Сином и пресветим и благим и животворним твојим Духом, сада и увек и у векове векова.

Народ: Амин.

И оштусаš.

ЧИН БЛАГОСИЉАЊА И РЕЗАЊА СЛАВСКОГ КОЛАЧА

Господе Исусе Христе Боже наш, благослови овај хлеб и ово вино јер си Свет, свагда, сада и увек, и у векове векова амин.

Затим узима колач, узноси га и говори: Господе Боже наш, ово Ти приносимо у славу и част светог (*име*), чијим молитвама прими, Свемилосрдни, жртву ову у свој наднебески жртвеник.



РАЗРЕШНА МОЛИТВА КОЈУ АРХИЈЕРЕЈ ЧИТА НАД УПОКОЈЕНИМ

Господе Боже наш, Ти који си у Својој бесмртној мудrostи створио човека од земље и дао му облик часног и небеског бића да би славио и прослављао Твоју славу и царство, али је он свети лик према коме је био саздан. Ради тога, да не би погинуо занавек, Ти који си Бог отаца наших, милосрдно си наредио да се растави то божанско сједињење и да се ова Твоја непојмљива скупина развоји и престане по Твојој божаској вољи, да би душа могла отићи тамо одакле је примила живот и да би остала тамо до општег воскрсења, а тело

да се врати земљи од које је узето.
Молимо Тебе беспочетног Оца, и
Твог Јединородног Сина, и Живо-
тодавца Светога Духа, не презри
своје створење да не би било пре-
дато погибельи, већ дозволи да се
тело врати тамо одакле је узето,
а душа дозволи да се присаједини
скупу праведних. Господе Боже
наш, нека Твоје безмерно милосрђе
и Твоје несравњиво човекољубље
победе, па ако је твој слуга (Твоја
слушања) под клетвом оца или
мајке, или под својом сопстве-
ном анатемом, или ако јеувре-
дио (увредила) неког свештеника
и од њега стављен (стављена)
под неразрешиву забрану, или
ако је, у најгорем случају, био
(била) одлучен (одлучена) наред-
бом Архијереја, а због своје личне
немарности није добио (добила)
опроштај, опости му (јој) кроз

мене Твог грешног и недостојног слуге и врати његово (њено) тело земљи од које је саздан (саздана), а душу његову (њену) настани у пребивалишту светих. Господе Боге наш, Ти који си дао власт Својим Божанским и светим апостолима којом они могу разрешавати грехе и рекао си им: “Што год ви свежете или разрешите, биће свезано и разрешено”, а преко њих си Ти исту ту власт даровао нама грешним. Разреши свога преминулог слугу (своју преминулу слушкињу) од духовних и телесних грехова и он (она) ће бити разрешен (разрешена) и у овом и у будућем веку, молитвама Пречисте Владичице наше Богородице и Приснодјеве Марије и свих Твојих светих. Амин.



ДРУГА РАЗРЕШНА МОЛИТВА НАД УПОКОЈЕНИМ

Владико, Свемилостиви Господе Исусе Христе Боже наш, Ти који си са својим божанским и светим апостолима основао Своју Цркву и даровао им кључеве Царства Небеског а због свог милосрђа си им даровао сву власт, рекавши "Што год свежете на земљи, биће свезано на небу, и што год разрешите на земљи, биће разрешено на небу", и који си због своје по својој несхватљивој љубави за људе, учинио нас, грешне и недостојне, наследницима те власти коју си њима дао, тако да и ми имамо власт да свезујемо и разрешавамо грехе

учињене од људи; Ти сам, о Свемилостиви Цару, кроз мене Твога смиреног и недостојног слугу, опрости овом Твом слузи (овој Твојој слушкињи) што год је као људско биће сагрешио (сагрешила) речју или делом или у мислима, разреши га (је) од постојећег окова који је он сам (она сама) ставио (ставила) на себе, или је неко други на њега (њу) ставио, било да је то био неки Архијереј или неко други, због почињавања грешова садејством и злобом Ђавола. Пошто си ти једини Добар и Свемилостив, дозволи да његова (њена) душа буде настањена са светима који су били од почетка по Твојој воли, а да тело његово (њено) које си Ти створио буде предато природном процесу, јер Ти си благословен и прослављен у векове векова. Амин.



КРАТАК МЕСЕЦОСЛОВ ГОДИШЊЕГ КРУГА

СЕПТЕМБАР

1. **Почетак црквене нове године; преподобни Симеон Столпник и мати његова Марта; Свети Праведни Исус Навин; Свети мученик Аитал Ђакон и 40 девојака мученица.**
2. **Свети мученик Мамант; Свети Јован Постник, патријарх Цариградски.**
3. **Свети свештеномученик Антим, епископ никомидијски и многи с њим пострадали; Свети Јоаникије, први патријарх Српски; Преподобни Теоктист, саподвижник Светог Јевтимија Великог.**
4. **Свети свештеномученик Вавила, епископ Антиохијски и 3 детета с њим; Свети Пророк Мојсије Боговидац; Преподобни Антим Слепи; Свети Петар Дабробосански.**
5. **Свети Захарија и Јелисавета, родитељи Светог Јована Претече.**
6. **Спомен чуда Светог Арханђела Михаила у Хони (Колосу); свети мученик Евдоксије и остали.**
7. **Свети мученик Созонт; Свети Апостоли Евод и Онисифор.**
8. **Рождество Пресвете Богородице.**
9. **Свети праведни богооци Јоаким и Ана; Свети мученик Севиријан; спомен Светих Отаца трећег Васељенског Сабора.**
10. **Свете мученице Минодора, Митродора и Нимфодора.**

11. Преподобна Теодора Александријска; Преподобни Ефросин Кувар.
12. Свети свештеномученик Автоном.
13. Свети свештеномученик Корнилије Капетан.
14. **Воздвижење Часног Крста Господњег.**
15. Обретење моштију светога Архијакона Стефана; Свети великомученик Никита и остали с њим пострадали; Свети Јосиф Нови Темишварски.
16. Света великомученица Ефимија Свехвална; Преподобни Доротеј Пустињак; Свети Кипријан Кијевски; Света мученица Људмила Чешка.
17. Свете мученице Вера, Нада и Љубав и мати њихова Софија.
18. Свети Евменије, епископ Гортински; Света мученица Ариадна.
19. Свети мученици Трофим, Саватије и Доримедонт.
20. Свети великомученик Евстатије Плакида и супруга и деца његова; Свети новомученик Иларион Критски.
21. Свети Апостол Кодрат.
22. Свети свештеномученик Фока, епископ Синопски; Свети Пророк Јона.
23. Зачеће Светог Јована Крститеља; Свети новомученик Никола Карпениски.
24. Света првомученица и Равноапостолна Текла; Преподобни Симон Монах (Стефан Прововенчани); Свети Владислав, краљ Српски; Преподобни Давид Српски.
25. Преподобна Ефросинија.
26. Свети Апостол и Еванђелиста Јован Богослов; Свети Праведни Гедеон.
27. Свети мученик Калистрат и држина његова; Свети Апостоли Марко, Аристрах и Зинон.
28. Преподобни Харитон Исповедник; Свети мученик Марко Пастир и остали; Свети Вацлав, краљ Чешки.
29. Преподобни Киријак Отшелник; Свети мученици Дада, Говделај и Каздије.
30. Свети свештеномученик Григорије, просветитељ Јеременије.

ОКТОБАР

1. **Покров Пресвете Богородице; свети Апостол Ананија; Преподобни Роман Слаткојац.**
2. Преподобни Андреј Јуродиви Христа ради; Свети свештеномученик Кипријан Антиохијски и Света мученица Јустина Девица.
3. Свети свештеномученик Дионисије Ареопагит; Преподобни Јован Хозевит.
4. Свети свештеномученик Јеротеј, епископ Атински; Преподобни Павле Препrostи; Свети Стефан Штиљановић и Преп. Јелена - Јелисавета (супруга његова).
5. Света мученица Харитина; Свети свештеномученик Дионисије, епископ Александријски.
6. Свети Апостол Тома.
7. Свети мученици Сергије и Вакх; Преподобни 90 Отаца Критских.
8. Преподобна Пелагија. Преподобна Таиса.
9. Свети Апостол Јаков Алфејев; Преподобни Андроник и супруга његова Атанасија; Свети Стефан Слепи, деспот Српски.
10. Свети мученици Евлампије и Евлампија; свети 26 преподобномученика Зографских пострадалих за Православље од Латина.
11. Свети Апостол Филип, један од седам ђакона; Свети Теофан Начертани, Исповедник, епископ Никејски и песмописац.
12. Свети мученици Тарах, Пров и Андроник; Свети Козма Песник, епископ Мајумски; Свети Мартин Милостиви, епископ Турски; Преподобни Симеон Нови Богослов.
13. Свети мученици Карп, Папила и остали; Света мученица Злата Меглинска.
14. **Преподобна мати Параксева – Петка; свети мученици Назарије, Гервасије, Протасије и Келсије.**
15. Свети свештеномученик Лукијан, презвитер Антиохијски; Преподобни Јевтимије Нови Солунски.
16. Свети мученик Лонгин Капетан.

17. Свети Пророк Осије; Преподобномученик Андреј Критски..
18. Свети Апостол и Еванђелиста Лука; свети Петар Први, Чудотворац, Митрополит цетињски.
19. Свети Пророк Јоил; Свети мученик Уар и остали; Преподобни Прохор Пчињски; пренос моштију преподобног Јована Рилског.
20. Свети великомученик Артемије; Преподобни Герасим Кефалонијски.
21. Преподобни Иларион Велики; Свети Иларион, епископ Меглински; Свети мученици Висарион Сарај, Софроније и Опреа, пострадали у Румунији.
22. Свети равноапостолни Аверкије, епископ Јерапольски.
23. Свети Апостол Јаков, Брат Господњи по телу, први епископ Јерусалимски.
24. Свети великомученик Арета и остали с њим пострадали.
25. Свети мученици Маркијан и Мартирије; Света Тавита.
26. Свети великомученик Димитрије Солунски Мироточиви.
27. Свети мученик Нестор.
28. Свети мученици Терентије и Неонила и 7-моро деце њихове; Свети Арсеније Сремац, архиепископ Српски; Света великомученица Параксева Иконијска; Свети Стефан Саваит, писац канона.
29. Света преподобномученица Анастасија Римљанка; Свети Аврамије Затворник, епископ Каронски, и Марија братаница његова.
30. Свети Милутин, краљ Српски; Преподобни Теоктист (краљ Драгутин); Света Јелена - Јелисавета, краљица Српска; Свети свештеномученик Зиновије, епископ Егејски, и сестра његова Зиновија; Свети Апостол Клеопа и остали.
31. Свети Апостоли: Стакије, Амплије, Урван, Наркис, Апелије и Аристовул; Свети мучениук Епимах.

НОВЕМБАР

1. Свети Бесребреници и Чудотворци Козма и Дамјан.
2. Свети мученици: Акиндин, Пигасије, Анемподист, Елпидифор, Афтоније и остали; Свети Викторин Птујски.
3. Свети мученици: Акепсим епископ, Јосиф презвитељ и Аитал ђакон; Спомен обновљења храма Светог великомученика Георгија.
4. Преподобни Јоаникије Велики; Свети свештеномученик Никандар епископ и Ермије презвитељ. Свети српски Светитељи, просветитељи и учитељи: Сава, Арсеније и Максим.
5. Свети преподобномученици Галактион и Епистима; Свети Апостоли Патров, Ерма и остали; Свети Јона Новгородски.
6. Свети Павле Исповедник, патријарх Цариградски.
7. Свети мученик Јерон и осталих 33-ојица пострадалих у Мелитини; Преподобни Лазар Галисијски.
8. Сабор Светог Архангела Михаила и осталих Небеских Бестелесних Сила.
9. Свети мученици Оニсифор и Порфирије; Преподобни Јован Колов; Преподобни Симеон Метафраст; Свети Нектарије Егински Чудотворац; Преподобна Матрона.
10. Свети Апостоли: Олимп, Ераст, Кварт, Родион, Сосипатр и Терције; Свети мученик Орест.
11. Свети великомученик Мина; Преподобни Теодор Студит; Свети великомученик Стефан Дечански; Свети Урошица, кнез Српски.
12. Свети Јован Милостиви, патријарх Александријски; Преподобни Нил Синајски; Преподобни Нил Светогорац Мироточиви.
13. Свети Јован Златоуст, патријарх Цариградски.
14. Свети Апостол Филип; Свети Григорије Палама, архиепископ Солунски; Свети цар Јустинијан.
15. Свети мученици Гурије, Самон и Авив.
16. Свети Апостол и Еванђелиста Матеј.
17. Свети Григорије Чудотворац, епископ Неокесаријски.

18. Свети мученик Платон; Свети мученици Роман и дете Варул.
19. Свети Пророк Авдија; Преподобни Варлаам и Јоасаф Индијски; Свети мученик Варлаам.
20. Преподобни Григорије Декаполит; Свети Прокло, патријарх Цариградски.
- 21. Ваведење у храм Пресвете Богородице.**
22. Свети Апостоли Филимон, Апфија и Архип; Света мученица Цецилија и остали.
23. Свети Амфилохије, епископ Иконијски; свети Григорије, епископ Акрагантијски.
24. Света великомученица Екатерина; Свети великомученик Меркурије.
25. Свети свештеномученик Климент, папа Римски; свети свештеномученик Петар, архиепископ Александријски.
26. Преподобни Алимпије Столник; Преподобни Никон "Покажање".
27. Свети мученик Јаков Персијанац.
28. Свети преподобномученик Стефан Нови Исповедник; Свети мученик Иринарх; Свети мученик Иринарх и Свети мученик Христо.
29. Свети мученик Парамон и остали.
30. Свети Апостол Андреј Првозвани; Свети равноапостолни Фрументије, просветитељ Етиопије.

ДЕЦЕМБАР

1. Свети Пророк Наум; Свети Филарет Милостиви.
2. Свети Пророк Авакум; Свети Урош, цар Српски; Преподобни Јоаникије Девички Чудотворац.
3. Свети Пророк Софоније; Преподобни Јован Ђутљиви.
4. Света великомученица Варвара; Преподобни Јован Дамаскин.
5. Преподобни Сава Освећени Јерусалимски; Преподобни Нектарије Битољски.
- 6. Свети Николај Чудотворац, архиепископ мирликијски;** Свети равноапостолни Николај, просветитељ Јапана.

7. Свети Амвросије, епископ Милански; Преподобни Григорије Ђутљиви Горњачки.
8. Преподобни Патапије; Свети Апостоли: Состен, Апостол, Тихик, Онисифор и остали.
9. Зачеће Свете Ане, када заче Пресвету Богородицу; Света Ана Пророчица, мати пророка Самуила.
10. Свети мученици: Мина, Ермоген и Евграф; Свети Јован, деспот Српски.
11. Преподобни Данило Столпник; Преподобни Лука Столпник; Свети Праоци Христови по телу (празнују се у недељу, две недеље пред Рођење Христово).
12. Свети Спиридон Чудотворац, епископ Тримитунски; свети Александар, епископ Јерусалимски.
13. Свети петозарни мученици: Евстратије, Авксентије, Евгеније, Мардарије и Орест; Свети свештеномученик Гаврило, патријарх Српски; Преподобни Никодим Тисмански - Србин; Преподобни Герман, просветитељ Аљаске и Америке; Света мученица Лукија Девица.
14. Свети мученици: Тирс, Левкије, Филимон, Аполоније, Аријан, Калиник и остали.
15. Свети свештеномученик Елевтерије, епископ Илирски; Преподобни Павле Латриски.
16. Свети Пророк Агеј; света Теофанија царица.
17. Свети Пророк Данило и Света Три Младића: Ананије, Азарије и Мисаил; **Свети мученици Ђакон Авакум, игуман Пајсије и остали Београдски мученици.**
18. Свети мученик Севастијан и остали; Свети Модест, патријарх Јерусалимски; Свети Оци Христови по телу (празнују се у недељу пред Рођење Христово).
19. Свети мученик Бонифатије; Свети Григорије (Григентије), епископ Омиритски.
20. Свети свештеномученик Игњатије Богоносац, епископ Антиохијски; Свети Данило Други, архиепископ Српски; Свети Јован Кронштатски Чудотворац.
21. Света мученица Јулијана и остали; Свети Петар, митрополит Кијевски и Московски.
22. Света великомученица Анастасија Узорешитељица; Света мученица Теодотија са троје њене деце.

23. Светих 10 мученика Критских; Преподобни Наум Охридски Чудотворац; Свети Нифонт, епископ Кипарски.
24. Света преподобномученица Евгенија и остали; Преподобни Николај монах.
25. Рођење по телу Господа нашег Исуса Христа.
26. Сабор Пресвете Богородице; свети праведни Јосиф Заручник; Свети Богооци Христови по телу (празнују се у недељу после Рођења Христова).
27. Свети Апостол, Првомученик и Архијакон Стефан; Преподобни Теодор и Теофан Начертани, исповедници за свете иконе.
28. Светих двадесет хиљада мученика у Никомидији; Преподобни Симон Мироточиви, Светогорац.
29. Светих четрнаест хиљада Витлејемске деце побијене за Христа од Ирода; Преподобни Маркел “Неуспављиви”.
30. Света мученица Анисија; Преподобна Теодора Кесаричка.
31. Преподобна Меланија Римљанка; Свети мученик Зотик Сиротохранитељ; Свети Теофилакт, архиепископ Охридски; Свети Доситеј загребачки Исповедник.

ЈАНУАР

1. Обрезање по телу Господа нашег Исуса Христа. Свети Василије Велики, архиепископ Кесарије Кападокијске.
2. Свети Силвестар, епископ римски; Преподобни Серафим Саровски.
3. Свети Пророк Малахије; Свети мученик Гордије.
4. Светих Седамдесет Апостола; Свети Евстатије Први, архиепископ Српски.
5. Свети Мученици Теопемпт и Теона; Преподобна Синклитикија и Аполинарија.
6. Свето Богојављење, Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа.
7. Сабор Светог Јована Крститеља.

8. Свети мученик Јулијан и Василиса; Преподобни Георгије Хозевит; Свети Григорије Охридски.
9. Свети мученик Полиевкт.
10. Свети Григорије, епископ Ниски; Преподобни Дометијан
11. Преподобни Теодосије Велики, оснивач општежића; Преподобни Михаило.
12. Света мученица Татјана; Чудотворна икона Пресвете Богородице “Млекопитатељница”.
13. Свети мученици Ермил и Стратоник; Свети Јаков Низибијски.
14. Свети Сава Први, архиепископ Српски.
15. Преподобни Павле Тивејски и Јован Кушчник; Преподобни Гаврило Лесновски.
16. Часне вериге Светог Апостола Петра; Преподобни Ромило Раванички.
17. Преподобни Антоније Велики.
18. Свети Атанасије Велики; Свети Кирило, архиепископ Александријски; Свети Максим, архиепископ Српски.
19. Преподобни Макарије Египатски; Свети Марко, митрополит Ефески.
20. Преподобни Јевтимије Велики.
21. Преподобни Максим Исповедник; Свети мученик Нeofит.
22. Свети Апостол Тимотеј; Свети мученик Анастасије Персијанац.
23. Свети свештеномученик Климент, епископ Анкирски и остали с њим пострадали.
24. Преподобна Ксенија Римљанка; Свети мученик Вавила.
25. Свети Григорије Богослов, архиепископ Цариградски; преподобни Публије.
26. Преподобни Ксенофонт и Марија.
27. Пренос моштију Светог Јована Златоуста, архиепископа Цариградског.
28. Преподобни Јефрем Сирин; Преподобни Исак Сирин.
29. Пренос моштију Светог Игњатија Богоносца.

30. Света Три Јерарха: Василије Велики, Григорије Богослов и Јован Златоуст; Свети Иполит Римски.
31. Свети Бесребреници и Чудотворци Кир и Јован и остали с њима пострадали.

ФЕБРУАР

1. Свети мученик Трифун.
2. Сретење Господње
3. Свети Симеон Богопrimац и Света Ана; свети Јаков, архиепископ Српски.
4. Преподобни Исидор Пелусиот; Преподобни Николај.
5. Света мученица Агатија; свети Полиевкт.
6. Свети Вукол, епископ Смирнски; Свети Фотије Велики, патријарх Цариградски.
7. Свети Партеније, епископ Лампакијски.
8. Свети великомученик Теодор Стратилат; Свети пророк Захарија; Свети Сава Други, архиепископ Српски.
9. Свети мученик Никифор.
10. Свети свештеномученик Харалампије и остали с њим пострадали.
11. Свети свештеномученик Власије Севастијски; Свети великомученик Ђорђе Кратовац.
12. Свети Мелетије, архиепископ Антиохијски.
13. Преподобни Симеон Мироточиви (Немања); Преподобни Мартинијан.
14. Преподобни Авксентије; Свети Кирило Словенски.
15. Свети Апостол Онисим, један од Седамдесеторице; Преподобни Јевсевије.
16. Свети мученик Памфил, Порфирије и осталих 12 мученика.
17. Свети великомученик Теодор Тирон.
18. Свети Лав Велики, епископ Римски; Свети Флавијан Исповедник, патријарх Цариградски.
19. Свети Апостоли: Архип, Филимон и Апфија.
20. Свети Лав, епископ Катански; Свети свештеномученик Садок Персијски.
21. Преподобни Тимотеј Пустињак; Свети Евстатије, архиепископ Антиохијски.

22. Свети Мученици у Евгенији.
23. Свети свештеномученик Поликарп, епископ Смирнски.
24. **Прво и Друго Обретење главе Светог Јована Крститеља.**
25. Свети Тарасије, патријарх Цариградски.
26. Свети Порфирије, епископ Газки.
27. Преподобни Прокопије Декаполит; Преподобни Талалеј.
28. Преподобни Василије Исповедник, саподвижник преподобног Прокопија Декаполита.
29. Преподобни Јован Касијан.

МАРТ

1. Света преподобномученица Евдокија.
2. Свети свештеномученик Теодор, епископ Киринејски.
3. Свети мученици Евтропије, Клеоник и Василиск.
4. Преподобни Герасим Јордански.
5. Свети мученик Конон Исајијски; Преподобни Марко Подвижник.
6. Светих 42 мученика Аморејских; Свети мученици Конон отац и Конон, син.
7. Светих 7 свештеномученика Херсонских.
8. Свети Теофилакт Исповедник, епископ Никомидијски.
9. **Светих 40 великомученика Севастијских.**
10. Свети мученик Кодрат Коринтски и остали с њим пострадали; Свети мученик Кодрат Никомидијски и остали с њим.
11. Свети Софроније, патријарх Јерусалимски.
12. Преподобни Симеон Нови Богослов; преподобни Теофан Исповедник; свети Григорије Двојеслов, епископ Римски.
13. Пренос моштију Светог Никифора, патријарха Цариградског.
14. Преподобни Венедикт Нурсијски.
15. Свети мученик Агапије и остали с њим пострадали.
16. Свети Апостол Аристовул; Свети мученик Савин.

17. Преподобни Алексије човек Божји.
18. Свети Кирило, архиепископ Јерусалимски.
19. Свети мученици Хрисант и Дарија, и остали с њима пострадали.
20. Свети преподобномученици Јован, Сергије, Патрикије и остали, у манастиру Светог Саве побијени; света мученица Фотина – Самарјанка.
21. Преподобни Јаков Исповедник.
22. Свети свештеномученик Василије Анкирски.
23. Свети свештеномученик Никон и ученици његови.
24. Свети Артемон, епископ Селевкијски; Преподобни Захарије.
25. **Благовести, Пресвете Владичице наше Богородице и увек Ђјеве Марије.**
26. Сабор Светог Архангела Гаврила; Свети свештеномученик Иринеј, епископ Сремски; Преподобни Василије Нови.
27. Света мученица Матрона Солунска; Преподобни Јован Ликопольски.
28. Преподобни Иларион Исповедник; Преподобни Стефан Исповедник.
29. Свети свештеномученик Марко, епископ Аretуски, Кирил ђакон и остали.
30. Преподобни Јован Лествичник.
31. Свети свештеномученик Ипатије, епископ Гангрски.

АПРИЛ

1. Преподобна Марија Египћанка.
2. Преподобни Тит Чудотворац.
3. Преподобни Никита Исповедник.
4. Преподобни Јосиф Песмописац; Преподобни Георгије Малеин.
5. Свети мученици Агатопод ђакон и Теодул чтец; Преподобни Марко Трачески.
6. Свети Евтихије, патријарх Цариградски; Преподобни григорије Синаит (Старији); Свети Методије Словенски.

7. Свети Георгије Исповедник, епископ Митилински; Преподобни Нил Сорски.
8. Свети Апостоли: Иродион, Агав, Руф, Асинкрист, Флентон и Ермије.
9. Свети мученик Евпсихије.
10. Свети мученици Терентије, Помпије и осталих 33-ојца са њима.
11. Свети свештеномученик Антипа, епископ Пергамски.
12. Свети Василије Исповедник, епископ Паријски.
13. Свети свештеномученик Артемон, презвитер Лаодикијски.
14. Свети Мартин Исповедник, епископ Римски.
15. Свети Апостоли: Аристарх, Пуд и Трофим; Свети Мученик Сава Готски.
16. Свете мученице Агапија, Хионија и Ирина.
17. Свети свештеномученик Симеон, епископ Персијски и остали с њиме пострадали; Свети Акације, епископ Мелитински.
18. Преподобни Јован, ученик Светог Григорија Декаполита.
19. Преподобни Јован Ветхопештерник.
20. Преподобни Теодор Трихина; Свети Анастасије Синайт, патријарх Антиохијски; Преподобни Атанасије Метеорски и ученик његов преподобни Јоасаф Српски; Свети Николај жички.
21. Свети свештеномученик Јануарије епископ и остали с њиме; Свети мученик Теодор.
22. Свети Теодор Сикеот; Свети свештеномученик Платон Бањалучки.
23. Свети великомученик Георгије Победоносац.
24. Свети мученик Сава Стратилат; Свети Сава митрополит Ердевљски; Свети мученик Бранко.
25. Свети Апостол и Еванђелиста Марко.
26. Свети свештеномученик Василије, епископ Амасијски; Обретење моштију преподобног Јоаникија Девичког.
27. Свети Апостол Симеон, сродник Господњи, епископ Јерусалимски; Спаљивање моштију Светог Саве Српског.

28. Свети Апостоли: Јасон, Сосипатар и остали мученици с њима; Свети мученици Максим, Дада и Квинтилијан.
29. Свети Василије Острошки Чудотворац, митрополит Захумски; Светих 9 мученика Кизичких.
30. Свети Апостол Јаков Зеведејев, брат Светог Јована Богослова.

МАЈ

1. Свети Пророк Јеремија.
2. Свети Атанасије Велики, архиепископ Александријски.
3. Свети мученици Тимотеј и Мавра.
4. Света мученица Пелагија Тарсиска.
5. Света великомученица Ирина.
6. Свети праведни Јов Многострадални; Пренос моштију Светог Саве, Првог Архијепископа српског.
7. Спомен појаве Часног Крста у Јерусалиму; свети мученик Акације.
8. Свети Апостол и Еванђелиста Јован Богослов; преподобни Арсеније Велики.
9. Свети Пророк Исаја; Свети мученик Христофор; пренос моштију Светог Николаја Мирликијског Чудотворца.
10. Свети Апостол Симон Зилот.
11. Свети Методије и Кирил, Учитељи и Просветитељи Словенски; Свети Никодим, Архијепископ пећки.
12. Свети Епифаније, епископ Кипарски; Свети Герман, Патријарх цариградски.
13. Света мученица Гликерија; Свети мученик Александар.
14. Свети мученик Исидор Хијоски; преподобни Серапион.; Свети мученик Максим.
15. Преподобни Пахомије Велики; Свети Ахилије, Епископ лариски.
16. Преподобни Теодор Освештани, ученик Светог Пахомија; Свети свештеномученик Теодор Вршачки; Свети мученик Вукашин.
17. Свети Апостол Андronик и Јунија.

18. Свети мученик Теодор Анкирски и 7 девојака мученица; Свети мученик Петар и остали с њиме.
19. Свети свештеномученик Патрикије, епископ Пруски и остали с њиме.
20. Свети мученик Талалеј; Преподобни Стефан пиперски; Чудо светог Николаја мирликијског, када врати вид светом Стефану Дечанском.
21. **Свети Равноапостолни цар Константин и царица Јелена;** Преподобна Јелена Дечанска.
22. Свети мученик Василиск; Свети мученик Јован Владимир, кнез Српски.
23. Свети Михаил Исповедник, епископ Синадски.
24. Преподобни Симеон Дивногорац.
25. **Треће Обретење главе Светог Јована Крститеља;** Свети свештеномученик Терапонт, епископ Кипарски.
26. Свети Апостол Карп, један од Седамдесеторице; Свети апостол Алфеј.
27. Свети свештеномученик Терапонт, епископ Сардиски; Преподобни Јован Руски.
28. Свети Никита Исповедник, епископ Халкидонски.
29. Свете преподобномученице Теодосија Тирска и Теодосија Цариградска.
30. Преподобни Исакије Далматски.
31. Свети Апостол Јерма, један од Седамдесеторице; Свети мученик Ермије.

ЈУН

1. Свети мученик Јустин Философ; Свети мученик Јуст и дружина његова.
2. Свети Никифор Исповедник, патријарх Цариградски; Свети великомученик Јован Нови Сочавски; Свети свештеномученик Еразмо Охридски.
3. Свети мученик Лукијан и четворица дечака с њим пострадала.
4. Свети Митрофан, патријарх Цариградски; Свете Мирносице Марта и Марија; Свети свештеномученик Јоаникије Црногоски; Свештеномученик Ђорђе (Богић).

5. Свети свештеномученик Доротеј, епископ Тирски; Преподобни Петар Коришки.
6. Преподобни Висарион Египатски; Преподобни Иларion Нови.
7. Свети мученик Теодор Анкирски; Свети свештеномученик Маркел, епископ Римски.
8. Свети Јефрем, патријарх Антиохијски.
9. Свети Кирило, архиепископ Александријски; Преподобни Кирило Бјелојезерски.
10. Свети свештеномученик Тимотеј, епископ Бруски.
11. Свети Апостоли Вартоломеј и Варнава; Чудотворна икона Песвете Богородице “Достојно јест”.
12. Преподобни Онуфрије Велики; Преподобни Петар Атонски.
13. Света мученица Акилина; Свети Трифилије Левкусијски.
14. Свети Пророк Јелисеј; Свети Методије, Патријарх Цариградски.
15. Свети великомученик кнез Лазар Косовски, и остали Мученици Српски; Свети Пророк Амос; Свети мученик Вид и остали; Свети Јефрем и Спиридон, Патријарси српски.
16. Свети Тихон Чудотворац, епископ Аматунтски Чудотворац.
17. Свети мученици Мануел, Савел и Исмаил.
18. Свети мученици Леонтије, Ипатије и Теодул.
19. Свети Апостол Јуда, брат Господњи по телу; Преподобни Пајсије Велики; Свети Јован Шангајски.
20. Свети свештеномученик Методије, епископ Патарски (Олимпијски); преподобни Наум Охридски.
21. Свети мученик Јулијан Тарсанин.
22. Свети свештеномученик Јевсевије, епископ Самосатски; Преподобна Анастасија Српска, мајка Светог Саве.
23. Света мученица Агрипина.
24. Рођење Светог Јована Претече и Крститеља Господњег;
25. Света преподобномученица Февронија.
26. Преподобни Давид Солунски.

27. Преподобни Сампсон Странопримац.
28. Пренос моштију Светих Бесребреника Кира и Јована.
29. Свети Првоврховни Апостоли Петар и Павле; Пренос моштију светог великомученика Стефана Дечанског. Пренос моштију преподобног Петра Коришког.
30. Сабор Светих славних и свехвалних Дванаесторице Апостола.

ЈУЛ

1. Свети мученици и Бесребреници Козма и Дамјан.
2. Полагање часне ризе Пресвете Богородице; Чудотворна икона Пресвете Богородице "Винчанске-Бездинске"; Свети Јувеналије, патријарх Јерусалимски.
3. Свети мученик Јакинт; Преподобни Александар "Неуспављиви"; Преподобни Анатолије цариградски; чудотворна икона "Млекопитатељница".
4. Свети Андреј, архиепископ Критски; преподобна Марта, мајка Симеона Дивногорца; Свети свештеномученик Сава Горњокарловачки.
5. Преподобни Атанасије Атонски; Преподобни Сергије Радонешки.
6. Преподобни Сисоје Велики; Свети мученици Марин, Марта и остали; Свети мученик Исајр ђакон и остали.
7. Преподобни Тома Малеин; Преподобни Акакије из Лествице; Света великомученица Недеља.
8. Свети великомученик Прокопије; Преподобни Теофил Мироточиви.
9. Свети свештеномученик Панкратије, епископ Тавроменијски; Свети Теодор, епископ Едески.
10. Светих 45 мученика Никопольских у Јерменији.
11. Света великомученица Ефимија Свехвална.
12. Свети мученици Прокло и Иларије; Преподобни Михаил Малеин; Чудотворна икона Пресвете Богородице "Тројеручица".

13. Сабор Светог Архангела Гаврила; Преподобни Стефан Саваит; Преподобни оци који су у ман. Хиландару просијали.
14. Свети Апостол Акила; преподобни Никодим Светогорац.
15. Свети мученици Кирик и Јулита.
16. Свети свештеномученик Атиноген и 10 ученика његових; Света мученица Јулија Девица; Спомен Светих Отаца првих шест Васељенских Сабора.(Празнују се у најближој недељи).
17. Света великомученица Марина; Свети Седмочисленици Словенски; Методије, Кирило, Климент, Наум, Ангелије, Гораст и Сава.
18. Свети мученик Емилијан; Свети мученик Јакинт; Преподобни Јован Печерски.
19. Свети Стефан Високи, Деспот српски, и Света Евгенија - Ефросинија (царица Милица) мати његова; Преподобна Макрина, сестра Василија Великог.
20. Свети Пророк Илија Тесвићанин.
21. Свети Пророк Језекиљ; Преподобни Симеон Јуродиви и Јован саподвижник његов.
22. Света Мироносица равноапостолна Марија Магдалина; Пренос моштију Светог свештеномученика Фоке.
23. Свети мученици Трофим и Теофило и 13 мученика са њима; Свети свештеномученик Аполинарије, Епископ равенски.
24. Света мученица Христина; Свети мученици Борис и Гљеб.
25. Успење Свете Ане, мајке Пресвете Богородице; Света Олимпијада Ђакониса; Преподобна Евпраксија.
26. Свети свештеномученик Ермолај и остали с њим; Света преподобномученица Параскева; Свети Сава Трећи, Архиепископ српски.
27. Свети великомученик Пантелејмон; Свети Климент Охридски.
28. Свети Апостоли и ђакони: Прохор, Никанор, Тимон, и Пармен; Преподобни Павле Ксиропотамски.
29. Свети мученик Калиник; Света мученица Серафима.

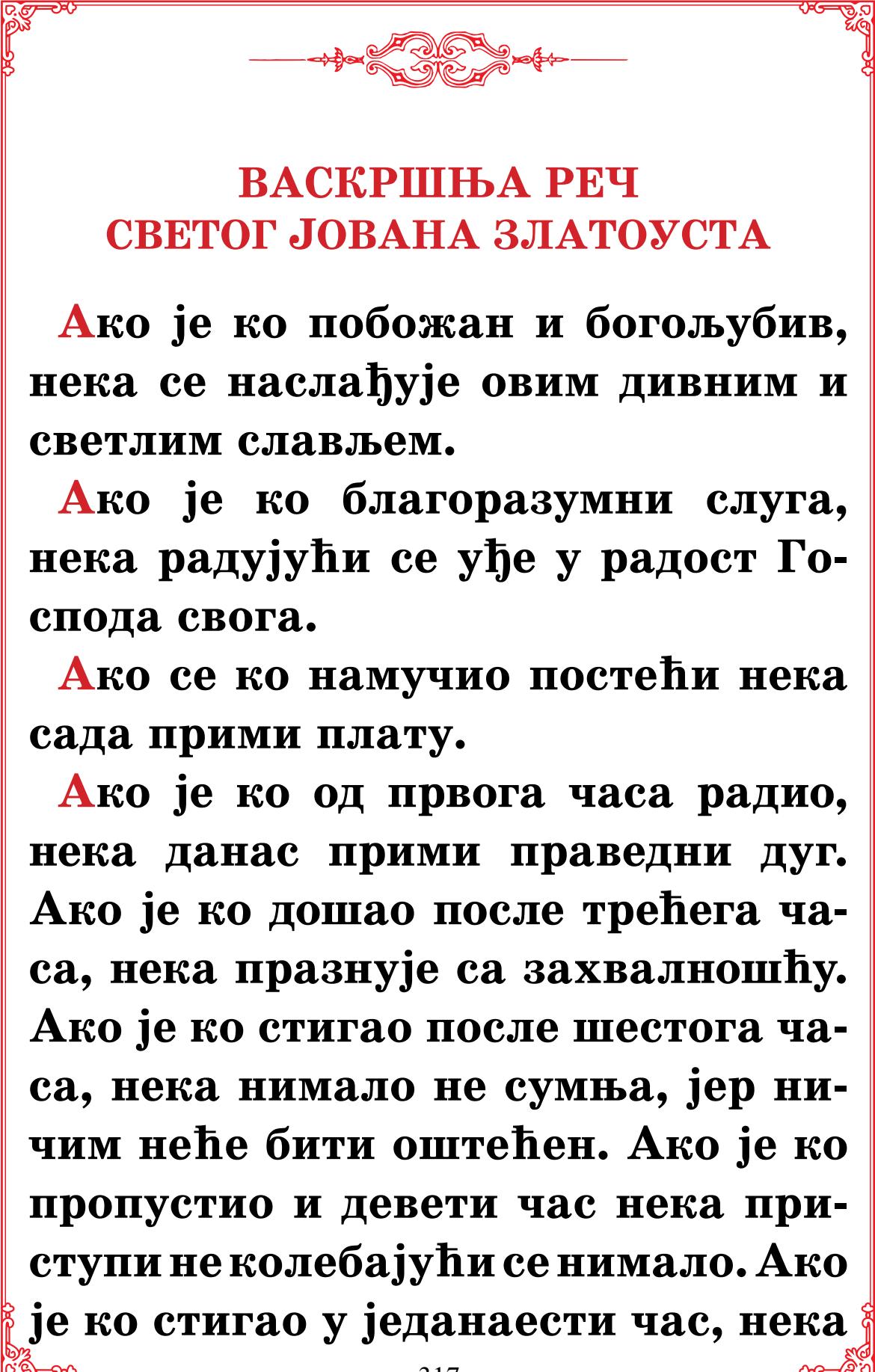
30. Свети апостоли: Сила, Силуан, Крискент, Епенет и Андроник; Преподобна Ангелина Српска.
31. Свети праведни Евдоким; света мученица Јулита.

АВГУСТ

1. Изношење Часног и Животворног Крста; Свети мученици Макавеји, мати њихова Саломија и учитељ њихов Елеазар свештеник.
2. Пренос моштију Светог првомученика и архиђакона Стефана.
3. Преподобни Исакије, Далмат и Фавст; Преподобни Антоније Римљанин.
4. Светих 7-морица мученика Ефеских младића; Света преподобномученица Евдокија; Свети равноапостолни Козма Етолски.
5. Свети мученик Евсигније; Света Нона, мајка Светог Григорија Богослова.
6. Преображење Господа Бога и Спаса нашега Исуса Христа.
7. Свети преподобномученик Дометије и 2-јица ученика његова; Преподобни ава Ор.
8. Свети Емилијан Исповедник, Епископ кизички.
9. Свети Апостол Матија; Свети мученици Антоније, Јулијан и остали.
10. Свети мученици Лаврентије архиђакон, Сикст папа и остали.
11. Свети великомученик и архиђакон Евпло; Света мученица Сузана; Свети Нифонт, Патријарх цариградски.
12. Свети мученици Фотије, Аникита и остали.
13. Свети мученик Иполит и остали; Пренос моштију Светог Максима Исповедника.
14. Свети Пророк Михеј.
15. Успеније Пресвете Богородице.
16. Пренос нерукотворене Иконе Господа нашег Исуса Христа; Свети мученик Диомид лекар; Преподобни

- Јоаким Осоговски; Свети Евстатије Други, Архиепископ српски; Преподобни Роман; Преподобни Рафаило Банатски; Преподобни Герасим Кефалонијски.
- 17. Свети мученик Мирон; Свети мученик Патрокло.
 - 18. Свети мученици Флор и Лавр; Преподобни Јован Рилски.
 - 19. Свети мученик Андреј Стратилат и остали.
 - 20. Свети Пророк Самуило; Свети свештеномученик Филип и остали Ираклијски.
 - 21. Свети Апостол Тадеј; Света мученица Васа и троје њене деце; Свети Праоци Патријарси: Авраам, Исаак и Јаков; Свети свештеномученик Рафаило Шишатовачки.
 - 22. Свети мученик Агатоник и остали с њиме пострадали; Свети свештеномученик Горазд Чешки.
 - 23. Свети свештеномученик Иринеј, Епископ лионски; Свети мученик Луп.
 - 24. Свети мученик Евтихије; Света мученица Сира Персијанка.
 - 25. Пренос моштију Светог Апостола Вартоломеја; Свети Апостол Тит.
 - 26. Свети мученици Адријан и Наталија.
 - 27. Преподобни Пимен Велики; Свети Осија, Епископ кордовски.
 - 28. Преподобни Мојсије Мурин; Преподобни Сава Псковски (Србин).
 - 29. Усековање часне главе Часног, славног, пророка, претече и Крститеља Јована.
 - 30. Сабор Српских Просветитеља и Учитеља; Свети Оци: Александар, Јован и Павле, Патријарси цариградски; Пренос моштију Светог Александра Невског.
 - 31. Полагање појаса Пресвете Богородице; Свети свештеномученик Кипријан, Епископ картагински.





ВАСКРШЊА РЕЧ СВЕТОГ ЈОВАНА ЗЛАТОУСТА

**Ако је ко побожан и богољубив,
нека се наслажује овим дивним и
светлим слављем.**

**Ако је ко благоразумни слуга,
нека радујући се уђе у радост Го-
спода свога.**

**Ако се ко намучио постећи нека
сада прими плату.**

**Ако је ко од првога часа радио,
нека данас прими праведни дуг.
Ако је ко дошао после трећега ча-
са, нека празнује са захвалношћу.
Ако је ко стигао после шестога ча-
са, нека нимало не сумња, јер ни-
чим неће бити оштећен. Ако је ко
пропустио и девети час нека при-
ступи не колебајући се нимало. Ако
је ко стигао у једанаести час, нека**

се не плаши закашњења; јер овај дивни Господар прима последњег као и првог, одмара оног који је дошао у једанаести час, као и онога који је радио од првога часа. И последњег милује и првога двори; и ономе даје, и овоме дарује; и дела прима, и намеру поздравља, и деље цени, и принос хвали. Стога дакле, уђите сви у радост Господа свога; и први и други, плату примите; богати и убоги, један с другим ликујте; уздржљивци и лењивци, дан поштујте, ви који сте постили и ви који нисте постили, веселите се данас!

Трпеза је препуна, наслажујте се богато сви! Теле је угојено; нека нико не изађе гладан сви се наслажујте гозбом вере; сви уживајте у богатству доброте!

Нека нико не оплакује сиромаштво, јер се јави опште царство.

Нека нико не тугује због грехова, јер опроштај засија из гроба.

Нека се нико не боји смрти, јер нас ослободи Спасова смрт: угаси је Онај кога је она држала, заплени ад Онај који сиђе у ад, огорчи се ад окусивши тело Његово. И предвиђајући то, Исаија закликта: Ад се огорчи сусревши Те доле; огорчи се, јер опусти; огорчи се, јер би исмејан, огорчи се, јер се умртви; огорчи се, јер би срушен; огорчи се, јер би окован; прими тело Христово, а наиђе на Бога; прими земљу, а срете небо; прими оно што виде а паде у оно што не виде.

Смрти где ти је жалац? Аде, где ти је победа! Васкрсе Христос, и ти се стропошта.

Васкрсе Христос и падоше демони.

Васкрсе Христос и радују се анђели.

Васкрсе Христос, и живот живује.

Васкрсе Христос, и ни једног мртвог у гробу.

**Јер Христос, уставши из мртвих, постаде првина преминулих. Њему слава и власт у векове векова.
Амин.**

ХРИСТОС ВАСКРСЕ !



Крај и Богу слава

САДРЖАЈ:

Молитве на Вечерњу.....	5
Молитве на Јутрењу.....	17
Божанствена лутургија	
Светога Јована Златоуста	30
Божанствена литургија	
Светога Василија Великог	95
Божанствена Литургија	
Прећеосвећених дарова	171
Отпусти на Господње празнике	209
Отпусти свакодневни	211
Молитве благодарности	
после светог Причешћа.....	213
Чинови рукоположења и	
рукопроизвођења.....	216
Освећење Антимиса.....	276
Чин благосиљања кољива.....	290
Разрешне молитве	
над упокојеним.....	292
Месецослов	297
Васкршње слово	
Светог Јована Златоустог	317